

ผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานที่มีต่อการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศใน
โรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

THE EFFECT OF GUIDANCE ACTIVITIES USING GAME-BASED LEARNING
TO ENHANCE SELF-DEFENSE AGAINST SEXUAL HARASSMENT
IN SCHOOL OF HIGH SCHOOL STUDENTS

ณัฐพงษ์ จันทรา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2566

ผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานที่มีต่อการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศใน
โรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE EFFECT OF GUIDANCE ACTIVITIES USING GAME-BASED LEARNING
TO ENHANCE SELF-DEFENSE AGAINST SEXUAL HARASSMENT
IN SCHOOL OF HIGH SCHOOL STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Master of Education (Guidance Psychology))
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2023

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานที่มีต่อการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศใน
โรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ของ

ณัฐพงษ์ จันทรา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์) (รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร)

..... ที่ปรึกษาร่วม ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์) (รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

ชื่อเรื่อง	ผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานที่มีต่อการป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดทางเพศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ผู้วิจัย	ณัฐพงษ์ จันทรา
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. อสมมา คัมภีรานนท์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. พัชรภาภรณ์ ศรีสวัสดิ์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ปีการศึกษา 2566 ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบลำดับขั้น (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน 2) แบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดทางเพศ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิงที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test for dependent samples ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดทางเพศทั้งในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และภายหลังการใช้กิจกรรมแนะแนว พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดทางเพศสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยการป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดทางเพศหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ : การป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดทางเพศ, กิจกรรมแนะแนว, เกมเป็นฐาน, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

Title THE EFFECT OF GUIDANCE ACTIVITIES USING GAME-BASED
LEARNING
TO ENHANCE SELF-DEFENSE AGAINST SEXUAL HARASSMENT
IN SCHOOL OF HIGH SCHOOL STUDENTS

Author NATTAPONG JANTRA

Degree MASTER OF EDUCATION

Academic Year 2023

Thesis Advisor Dr. Asama Campiranon

Co Advisor Associate Professor Dr. Patcharaporn Srisawat

The objectives of this research are as follows: (1) to study self-defense against sexual harassment of high school students; and (2) to compare self-defense against sexual harassment of high school students before and after participating in guidance activities and using game-based learning. The research samples in this research consisted of high school students from Matthayom Watnairong School, in the 2023 academic year, and acquired by Cluster Random Sampling. The research instruments consisted of the following: (1) guidance activities using game-based learning; (2) self-defense against sexual harassment scale. The data were analyzed using descriptive statistics, using mean, standard deviation and inferential statistics to test the hypothesis was a t-test for the dependent samples. The results revealed the following: (1) high school students have a mean overall self-defense against sexual harassment at a moderate level and after using game-based guidance activities, it was found that the means of self-defense against sexual harassment among high school students was higher than before using guidance activities at statistical significance of .01. The mean of self-defense against sexual harassment after using game-based guidance activities was at a high level

Keyword : Self-defense, Sexual harassment, Guidance activities, Game-based learning, High school students

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาบัตรฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.อสมาคัมภีรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักปริญญาบัตร และรองศาสตราจารย์ ดร. พัทธภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำ ปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ปริญญาบัตรฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาทร ใจตรง และอาจารย์ ดร. ภูริเดช พาหุยุทธ์ ที่ให้ความเมตตาให้ความรู้ คำแนะนำและให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้ให้ความเมตตากรุณา ความปรารถนาดี และให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครู โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลงานวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล รวมทั้งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมงานวิจัยจนสำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อณรงค์ จันทรา คุณแม่พรสวรรค์ จันทรา และคุณเพ็ญดาว เพ็ญพฤษากุล รวมทั้ง พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ งานแนะแนว โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงและโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาที่ห่วงใย ให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย

ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ สาขาจิตวิทยาการแนะแนวทุกคน ที่คอยรับฟัง ช่วยเหลือให้คำปรึกษา เป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้เขียนตำราและเอกสารทุกฉบับ ที่ผู้วิจัยใช้ประกอบการศึกษา ตลอดจนนำมาใช้อ้างอิงในงานวิจัยฉบับนี้ คุณค่าและประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดามารดา ครูบาอาจารย์ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ทำงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ณัฐพงษ์ จันทรา

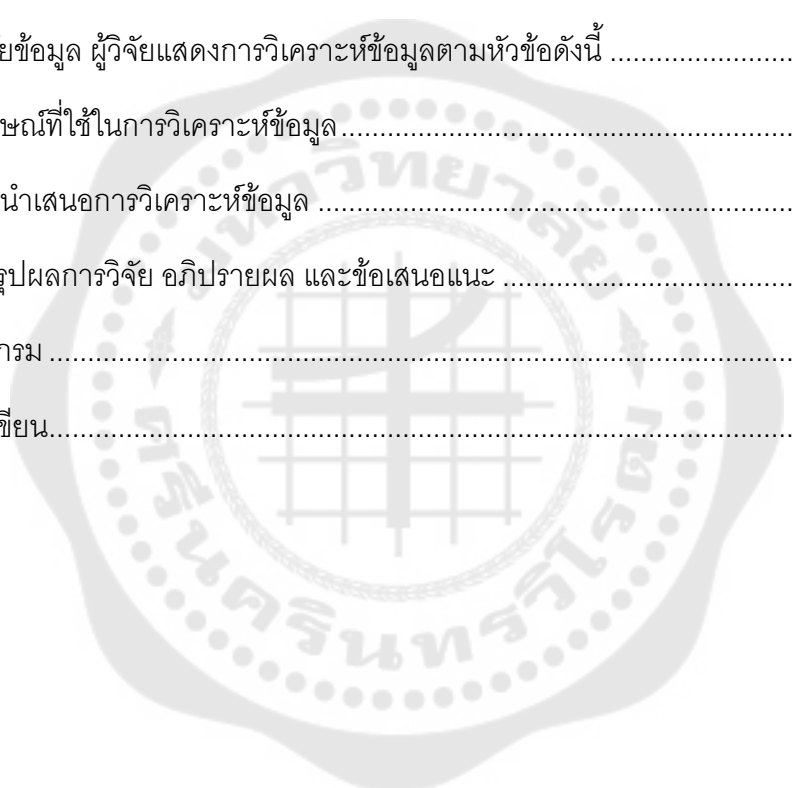
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
ประชากร	6
กลุ่มตัวอย่าง.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
สมมุติฐานในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ.....	11
1.1 ความหมายของการคุกคามทางเพศ	11
1.2 ลักษณะของการคุกคามทางเพศ	13
1.3 สาเหตุของการคุกคามทางเพศ	15
1.4 สาเหตุของการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา	19
1.5 ทฤษฎีที่ใช้อธิบายการคุกคามทางเพศ	21
1.6 ผลกระทบที่เกิดจากการคุกคามทางเพศ	25

1.7 แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันการคุกคามทางเพศ	27
1.8 การป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศกับเด็ก	33
1.9 การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ.....	37
1. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ	37
2. ความสามารถในการจัดการกับการถูกคุกคามทางเพศ	41
3. ความตั้งใจในการแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ	42
1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
2. กิจกรรมแนะแนว	50
2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว	50
2.2 หลักการของกิจกรรมแนะแนว	52
2.3 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว	53
2.4 ขอบข่าย ลักษณะ กระบวนการของการจัดกิจกรรมแนะแนว	54
2.5 แนวทางการจัดกิจกรรม	55
2.6 การประเมินกิจกรรมแนะแนว	57
2.7 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว.....	57
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เกมเป็นฐาน	60
3.1 ความหมายของการใช้เกมเป็นฐาน.....	60
3.2 การออกแบบ Game Based Learning ที่มีประสิทธิภาพ	63
3.3 บทบาทของครูในการพัฒนาการเรียนรู้แบบการใช้เกมเป็นฐาน.....	67
3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	68
1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	69

ประชากร	69
2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	70
3. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	75
4. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	77
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ในการวิจัยข้อมูล ผู้วิจัยแสดงการวิเคราะห์ข้อมูลตามหัวข้อดังนี้	79
1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
2. การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล	80
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	86
ประวัติผู้เขียน	135

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การคุกคามทางเพศเป็นความรุนแรงที่เป็นภัยใกล้ตัวรูปแบบหนึ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน และทุกสถานที่ ซึ่งสำหรับโรงเรียนนับเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่มีการคุกคามทางเพศเกิดขึ้นหลายครั้ง และสถานการณ์ของการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียนมักจะไม่ถูกเปิดเผย อีกทั้งยังมีการปิดบังข่าวของนักเรียนหรือครูในโรงเรียนให้สังคมไม่ได้รับทราบ กลับกันสังคมไทยให้ความเชื่อมั่นว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ที่ให้การศึกษาและสร้างให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งครูเองก็เป็นที่ยอมรับในสังคมว่าต้องเป็นอาชีพที่มีเกียรติและน่ายกย่อง ด้วยความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

ปัญหาการคุกคามทางเพศในโรงเรียนจึงเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นและรูปแบบของการคุกคามทางเพศในโรงเรียนนั้นไม่ได้เกิดขึ้นกับนักเรียนเฉพาะเพศชายหรือเพศหญิงเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นกับนักเรียนเพศทางเลือกด้วย ปัญหาการคุกคามทางเพศในโรงเรียนก็สามารถเกิดขึ้นได้จากครูและนักเรียน นักเรียนและนักเรียน หรือบุคลากรในโรงเรียนอื่น ๆ กับนักเรียน ล้วนเป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกระทำไม่ว่าจะทางพฤติกรรมการสัมผัส วาจา สายตา ทำที่ที่แสดงออกทางเพศ เช่น การก่อกวน การรบกวน และการคุกคามทุกชนิดซึ่งนำมาสู่ความรุนแรงในการบังคับให้มีเพศสัมพันธ์หรือเพื่อตอบสนองความพึงพอใจทางเพศของผู้กระทำ ไม่ว่าจะด้วยการบังคับหรือการแลกเปลี่ยนได้มาซึ่งผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ โดยนำมาเป็นเครื่องต่อรอง ทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นการคุกคามทางเพศทั้งสิ้น และการคุกคามทางเพศไม่เพียงแต่สร้างผลกระทบต่อร่างกาย แต่การคุกคามทางเพศยังรวมไปถึงการสร้างผลกระทบทางจิตใจด้วย เช่น การสร้างบรรยากาศที่ไม่เป็นมิตรและไม่ปลอดภัย อาทิ การพูดจาสองแง่สองง่าม การวิจารณ์รูปร่างหรือการแต่งกาย ซึ่งเป็นการสร้างความอึดอัดให้กับผู้ถูกระทำ ตามพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 ได้ให้ความหมายของการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) ไว้ว่าหมายถึง “การกระทำหรือพฤติกรรมทางเพศ ที่ผู้ถูกระทำหรือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา และไม่ต้องการ โดยการคุกคามทางเพศอาจอยู่ในรูปของการแสดงออกทางวาจา กิริยาท่าทาง หรือการสัมผัสทางร่างกาย อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกที่สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจต่อรองที่มีเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง (ดำรงลักษณ์, 2552)

ปัญหานักเรียนถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียนเป็นปัญหาที่สังคมให้ความสนใจมากขึ้น จากการเก็บข้อมูลข่าวความรุนแรงทางเพศจากหนังสือพิมพ์ปี พ.ศ. 2560 พบว่ามีทั้งหมด 317 ข่าว ซึ่งเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 5-20 ปี เป็นกลุ่มที่ถูกกระทำความรุนแรงมากที่สุด จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 60 กลุ่มอายุ 11-15 ปี เป็นช่วงอายุที่ถูกกระทำมากที่สุด ส่วนสถานที่เกิดเหตุคือในโรงเรียน ห้องเรียน หรือมหาวิทยาลัย มี 17 ข่าว และสถิติจากศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560 มีนักเรียนที่ถูกครูและบุคลากรทางการศึกษาล่วงละเมิดทางเพศ จำนวน 53 คน แต่ในความเป็นจริงแล้วยังมีนักเรียนอีกจำนวนหนึ่งที่ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ แต่ไม่ปรากฏเป็นข่าวหรือเป็นคดีความ เนื่องจากบางคนไม่กล้าให้ข้อมูลเพราะรู้สึกอับอาย รวมทั้งเกรงกลัวต่อผู้ที่กระทำ โดยเฉพาะเมื่อผู้นั้นมีอำนาจเหนือกว่านอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการสอบถามพูดคุย กับนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการป้องกันจากการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียน (ไทยโพสต์, 2561)

ขณะเดียวกันกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำแนวทางยุติการใช้ความรุนแรงทางเพศต่อนักเรียนโดยครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแล้วเสร็จเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563 สาระสำคัญคือการแก้ปัญหาทั้งระบบ เริ่มตั้งแต่หลักสูตรการศึกษา สอนเด็กให้มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิร่างกายของตนเอง ฝึกอบรมและสร้างทัศนคติครูและผู้บริหารโรงเรียนต่อปัญหาการคุกคามทางเพศรวมถึงทบทวนใบประกอบวิชาชีพครูทุก 5 ปีเพื่อสร้างมาตรฐานด้านจริยธรรม เนื่องจากมองว่าปัญหาการล่วงละเมิดไม่ใช่ปัญหาเฉพาะตัวบุคคล และแม้กระทรวงศึกษาธิการจะจัดตั้งศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ แต่ยังเป็นรูปแบบระบบราชการที่เข้าถึงได้ยาก และแม้ว่าภาครัฐหรือหน่วยงานต้นสังกัดจะมีข้อบังคับและข้อกำหนดทางจริยธรรมที่ชัดเจน เช่น พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 94 หมวด 6 ว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัย ระบุว่า “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่กระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษา ไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” (สารสนเทศสุขภาพไทย, 2555: 1) และประมวลกฎหมายอาญามาตรา 285 ระบุว่า “ถ้าการกระทำผิดตามมาตรา 276 มาตรา 277 ทวิ มาตรา 277 ตริ มาตรา 278 มาตรา 279 มาตรา 280 มาตรา 282 หรือมาตรา 283 เป็นการกระทำแก่ผู้สืบสันดาน ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการ ผู้กระทำต้องระวางโทษหนักตามที่ระบุไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในสาม ซึ่งเห็นได้ว่าการกำหนด

โทษแต่ไม่มีการลงโทษที่เด็ดขาด เช่น การเพิกถอนใบประกอบวิชาชีพครู ทำให้ครูผู้ก่อเหตุมีแนวโน้มที่สามารถก่อเหตุซ้ำได้อีก

สาเหตุที่ทำให้เกิดการคุกคามทางเพศมักเกิดจากผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อมาก่อน มีแนวโน้มจะกระทำการคุกคามทางเพศต่อผู้อื่นตามทฤษฎีความผิดปกติทางจิต (Pathology Theory) รองลงมาคือโรงเรียนไม่มีการให้ข้อมูลหรือแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการคุกคามทางเพศตามทฤษฎีวิวัฒนาการ (Cultural Theories) และการตอบสนองต่อการถูกคุกคามทางเพศ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ตอบโต้พฤติกรรมการคุกคามทางเพศทางวาจา เช่น การวิจารณ์รูปร่าง หน้าตา การแต่งตัว การเล่าเรื่องตลกทางเพศ แต่หากมีการคุกคามทางเพศด้วยวาจาและชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น การพูดจาทะลวงใจ หรือแซวที่สื่อไปในทางเพศ นักเรียนก็จะพยายามหลีกเลี่ยงจากการถูกคุกคาม แต่หากนักเรียนถูกคุกคามทางเพศต่อร่างกายหรือการคุกคามทางเพศโดยอภัยปฏิกิริยา เช่น การจับหน้าอกหรือของสงวน การพยายามข่มขืนกระทำชำเรา การใช้วัตถุข่มขืน ฯลฯ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่รุนแรง นักเรียนจะตอบโต้โดยการแจ้งครูหรือผู้ปกครอง นอกจากนี้เป็นการตอบโต้พฤติกรรมคุกคามทางเพศต่อร่างกายและอภัยปฏิกิริยาที่ไม่รุนแรงมากนัก ทำให้นักเรียนมักจะตอบโต้โดยการหลีกเลี่ยง (ธำรงค์ชัชวาลย์, 2552) และ (วิภาณารักษ์, 2554)

การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียน ในหลายกรณีนักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาการคุกคามทางเพศได้ด้วยตนเองจึงจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนทั้งในระดับบุคคล ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองที่มีส่วนช่วยเหลือในการเป็นแบบอย่าง การแสดงออกที่เหมาะสม รวมไปถึงการสนับสนุนให้นักเรียนได้พูดคุยเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในแต่ละวัน สร้างความไว้วางใจให้นักเรียนกล้าที่จะเล่าเรื่องราวต่างๆกับผู้ปกครอง แสดงออกถึงความใส่ใจและสร้างความมั่นใจในคำพูดของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ แอลเลียท และคณะ (Elliott et al. 1995: 572-524) นำเสนอ ข้อเสนอแนะของผู้ต้องหาที่กระทำการล่วงละเมิดทางเพศกับเด็กไว้คือ บทบาทของผู้ปกครองจะต้องสอนให้เด็กรู้จักหน้าที่ต่าง ๆ ของอวัยวะอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะอวัยวะสืบพันธุ์ ต้องสอนเรื่องของสัมผัสที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม สอนเรื่องสิทธิในร่างกายของตน สอนให้กล้าปฏิเสธเรื่องที่ไม่เหมาะสม ไม่ควรเข้มงวดหรือดูเด็กมากเกินไป และต้องกล้าที่จะพูดคุยกับเด็กในเรื่องการล่วงละเมิดทางเพศ ในส่วนของบทบาทของครูและบุคลากรทางการศึกษา (วิจารณ์, 2546) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการความรู้ในการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนในสถานศึกษา เป็นการสร้างความรู้และแบ่งปันความรู้จากการดำเนินงานซึ่งจะต้องสร้างและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งบทบาทการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน บทบาทการจัดการความรู้เรื่องการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนในโรงเรียน และ

บทบาทการจัดความรู้เรื่องการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนที่ต้องประสานความร่วมมือกับชุมชนรอบโรงเรียนล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศที่เพิ่มขึ้นได้

ในส่วนของ การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ (เกิดอินทร์, 2015) ได้จำแนกองค์ประกอบของการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศได้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศที่มีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎีการเรียนรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Learning Theory) ของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) ที่สามารถสรุปได้ว่าบุคคลจะเลือกกระทำหรือแสดงพฤติกรรมหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลรับรู้ว่าจะมีความสามารถในการกระทำพฤติกรรมเป้าหมายหรือไม่ และเมื่อได้กระทำพฤติกรรมนั้นแล้ว ผลของการกระทำจะเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ และคาดหวังว่าตนเองมีความสามารถมากพอที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ถ้าบุคคลเรียนรู้ว่าการกระทำนั้นทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังในผลลัพธ์มีความสัมพันธ์กันอย่างมาก โดยที่ความสัมพันธ์ของสองตัวแปรดังกล่าวมีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น (เยี่ยมสุภาษิต, 2549) องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการจัดการกับการถูกคุกคามทางเพศ เป็นความสามารถหรือทักษะไม่ว่าจะเป็นทางร่างกายหรือจิตใจที่บุคคลจะกระทำตามความหมายที่ Oxford advanced learner's dictionary of current English (1995) ได้ให้ไว้ และกระทำต่อการถูกคุกคามทางเพศในรูปแบบต่างๆเพื่อปกป้องตนเองจากเหตุการณ์นั้น และองค์ประกอบที่ 3 ความตั้งใจในการแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ คือความมุ่งมั่นตั้งใจที่กระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในอนาคต ดังที่ (เตชะมณีสถิตย์, 2558) ได้กล่าวไว้ถึงความสอดคล้องกับ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ที่ได้อธิบายว่า พฤติกรรม (Behavior) ที่ถูกแสดงออกมานั้นเป็นผลมาจาก เจตนา (Intention) ซึ่งมีปัจจัย 3 ประการที่มีอิทธิพลต่อการก่อให้เกิดเจตนา ได้แก่ ทศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward Behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) ปัจจัยหลักทั้ง 3 ปัจจัยนี้ ส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจหรือเจตนาที่จะแสดงพฤติกรรม และเจตนาดังกล่าวจะผลักดันให้เกิดการแสดงพฤติกรรม (พริยะกุล, 2551)

ผลกระทบจากการถูกคุกคามทางเพศได้แก่ ผลกระทบต่อพฤติกรรมการแสดงออกที่โรงเรียนส่วนใหญ่เมื่อนักเรียนถูกคุกคามทางเพศจะมีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกที่โรงเรียนมาก

ที่สุด คือ เปลี่ยนที่นั่งเรียนเพื่อหลีกเลี่ยงและคิดอยากจะทำออกจากโรงเรียน และผลกระทบทางจิตใจและความรู้สึก นักเรียนส่วนใหญ่จะเกิดความกังวล หวาดระแวง กลัว และอับอาย (อ้างลักษณะ, 2552) และการป้องกันสำคัญมากกว่าการแก้ไข การสอนให้นักเรียนได้รู้ถึงการป้องกันตนเองนั้นเป็นหน้าที่สำคัญของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และครูในโรงเรียน เพื่อเป็นเกราะป้องกันที่ปลอดภัยจากสิ่งให้นักเรียนอาจพบเจอได้กับตนเองในโรงเรียน

การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game Based Learning) (ศิลา น้อย, 2558) ให้นิยามว่าเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียนเองผ่านเกมเป็นนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่ออกแบบและสอดแทรกเนื้อหาบทเรียนลงไปในเกม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ลงมือเล่นและฝึกปฏิบัติในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยในขณะที่ลงมือเล่นผู้เรียนจะได้รับทักษะและความรู้จากเนื้อหาบทเรียนไปด้วยขณะที่เล่น นอกจากนี้ (Waiyakoon, 2016) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่ใช้สื่อในการเรียนรู้โดยการออกแบบมาให้ผู้เรียนได้รับความรู้ต่างๆ ของเนื้อหานั้นผ่านการเล่นเกมไปด้วย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ทั้งในระดับความจำและความเข้าใจ สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ได้ สร้างความรู้สึกสนุกสนานให้แก่ผู้เรียน และชักจูงให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้จนกระทั่งเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

จากปัญหาที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูแนะแนวที่อยู่ในโรงเรียนจึงได้คิดวิธีเสริมสร้างการป้องกันตนเองจากการถูกรังแกทางเพศ เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ชีวิตภายในโรงเรียนได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจและการป้องกันตนเองจากการถูกรังแกทางเพศในโรงเรียนนั้น ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานเป็นสื่อในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน และการป้องกันปัญหาการถูกรังแกทางเพศในโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา ผู้บริหาร และกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการป้องกัน ช่วยเหลือผู้ถูกรังแกจากคู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ฉบับร่าง เพื่อร่วมกันสร้างค่านิยมการไม่ยอมรับการถูกรังแกทางเพศทุกรูปแบบ รวมไปถึงเปลี่ยนแปลงจากการกล่าวโทษผู้ถูกรังแก เป็นการช่วยเหลือและเสริมสร้างพลัง ในตนเองเพื่อให้ผู้ถูกรังแกสามารถก้าวผ่านปัญหาไปได้ ตลอดจนการวางแผนการแก้ไขและป้องกันปัญหาการถูกรังแกทางเพศในโรงเรียน เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงปฏิบัติและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายให้แก่ผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายได้ใช้ประกอบการตัดสินใจกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันการถูกรังแกทางเพศในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการทำงานของครูแนะแนวหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมแนะแนวกับนักเรียน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศแก่นักเรียนและพัฒนาให้นักเรียนสามารถปรับตนเองและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างทักษะการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศมีแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการถูกคุกคามทางเพศได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4,711 คน (สารสนเทศแสดงจำนวนนักเรียนแผนที่โรงเรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบลำดับขั้น (Cluster Random Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแบบของเครซีและมอร์แกนโดยแบ่งออกเป็น กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง จำนวน 492 คนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบลำดับขั้น (Cluster Random Sampling) และกลุ่มทดลองที่กลุ่มทดลองเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ที่มีคะแนนการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา โดยผู้เข้าร่วมต้องสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้อาจมีจำนวน 26 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรจัดกระทำ คือ กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน

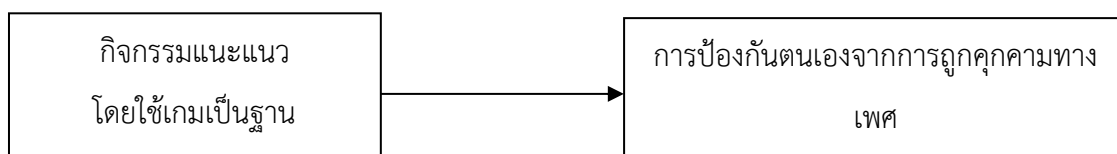
ตัวแปรตาม คือ การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การป้องกันตนเองจากการคุกคามทางเพศ หมายถึง การที่นักเรียนมีความเชื่อในการความสามารถของตนเองในการป้องกันการคุกคามทางเพศ และความสามารถในการจัดการกับการคุกคามทางเพศ มีความตั้งใจในแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการคุกคามทางเพศ
2. กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียน ให้ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะชีวิตโดยออกแบบสื่อการเรียนรู้ใหม่โดยประยุกต์เอาเกมส์มาใช้ในการเรียนรู้ โดยมีการจำลองสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เล่นและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยในการเสริมสร้างกลยุทธ์ในการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ ประกอบด้วยตัวแปรต้นคือกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานและตัวแปรตามคือการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ ซึ่งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำทฤษฎีและเทคนิคการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดของ นิตยา บุญหนัก (2547) มาใช้ในการเสริมสร้างการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ

สมมุติฐานในการวิจัย

นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานในระยะหลังการทดลองมีการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาการเสริมสร้างกลยุทธ์ในการป้องกันตนเองจากการถูกรุคคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้กิจกรรมแนะแนว ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการถูกรุคคามทางเพศ
  - 1.1 ความหมายของการถูกรุคคามทางเพศ
  - 1.2 ลักษณะของการถูกรุคคามทางเพศ
  - 1.3 สาเหตุของการถูกรุคคามทางเพศ
  - 1.4 สาเหตุของการถูกรุคคามทางเพศในสถานศึกษา
  - 1.5 ทฤษฎีที่ใช้อธิบายการถูกรุคคามทางเพศ
  - 1.6 ผลกระทบที่เกิดจากการถูกรุคคามทางเพศ
  - 1.7 แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันการถูกรุคคามทางเพศ
  - 1.8 การป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศกับเด็ก
  - 1.9 การป้องกันตนเองจากการถูกรุคคามทางเพศ
  - 1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว
  - 2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว
  - 2.2 หลักการของกิจกรรมแนะแนว
  - 2.3 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว
  - 2.4 ขอบข่าย ลักษณะ กระบวนการของการจัดกิจกรรมแนะแนว
  - 2.5 แนวทางการจัดกิจกรรม
  - 2.6 การประเมินกิจกรรมแนะแนว
  - 2.7 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว
  - 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เกมเป็นฐาน
  - 3.1 ความหมายของการใช้เกมเป็นฐาน

- 3.2 การออกแบบการใช้เกมเป็นฐานที่มีประสิทธิภาพ
- 3.3 บทบาทของครูในการพัฒนาการเรียนรู้แบบการใช้เกมเป็นฐาน
- 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการคุกคามทางเพศ

1.1 ความหมายของการคุกคามทางเพศ

นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ และให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

ขวัญชนก งามชื่น (งามชื่น, 2549) กล่าวว่า พฤติกรรมการคุกคาม คือ การกระทำพฤติกรรมคุกคามทางเพศที่ผู้ถูกระทำหรือผู้ตกเป็นเหยื่อไม่พึงประสงค์ การคุกคามทางเพศนี้ สามารถแสดงออกผ่านคำพูด ท่าทาง การสัมผัสร่างกาย หรือการชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์

อัมพร อารังลักษณ์ (อารังลักษณ์, 2552) ได้รวบรวมความหมาย การคุกคามทางเพศในต่างประเทศตามกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา องค์การและหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลจากครูและนักเรียนว่า คำจำกัดความของการคุกคามทางเพศครอบคลุมถึงพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยที่บุคคลนั้นไม่ต้องการ และไม่คำนึงว่าเป็นเพศใด ทั้งทางวาจา การแสดงท่าทาง หรือการกระทำต่อร่างกายที่สื่อแหวทางเพศ พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลต่อการเสียโอกาสทางการศึกษาหรือการงานของเหยื่อ รวมถึงร่างกายหรือจิตใจ สำหรับนักเรียน การคุกคามทางเพศส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการคุกคามด้วยวาจา การแสดงท่าทาง และการกระทำต่อร่างกายที่ไม่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้ว่าเป็นการคุกคามทางเพศ (ประเสริฐสังข์, 2558) อธิบายเพิ่มเติมว่า ในประเทศไทยมีการกำหนดให้ความหมายของการคุกคามทางเพศพอสังเขปไว้ว่า เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงเพศ เกิดภาวะลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ และผู้ถูกระทำไม่พึงประสงค์ตามบริบทเรื่องทางเพศ ทั้งทางวาจาหรือทางร่างกาย ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง มีผลกระทบทางร่างกายและจิตใจ อาจเกี่ยวข้องกับบุคคลทุกเพศทุกวัยทั้งในฐานะผู้กระทำและผู้เสียหาย สอดคล้องกับ วิจิตรา อยู่เป็นแก้ว (อยู่เป็นแก้ว, 2007) กล่าวว่า การคุกคามทางเพศประกอบด้วย 2 ความหมาย โดยความหมายทั่วไป หมายถึง การแสดงพฤติกรรมทางเพศในลักษณะชู้บังคับที่ผู้ถูกระทำไม่พึงปรารถนา โดยใช้อำนาจผ่านการแสดงพฤติกรรมซึ่งแสดงสิทธิในบทบาททางเพศเหนือหน้าที่การงานของอีกฝ่าย ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวปราศจากการตอบสนองและไม่ได้รับการเชื้อเชิญ ได้แก่ การมองด้วยสายตา การสัมผัสร่างกาย การนัดหมายที่เดิมเป็นประจำ รวมถึงชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ และการข่มขืน

ชญานุตม นิรมร (2554, หน้า 12) กล่าวว่า การคุกคามทางเพศ หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่นทั้งทางกายหรือทางวาจา โดยมีวัตถุประสงค์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียในทางเพศ และสามารถเกิดได้กับผู้ถูกระทำทุกเพศทุกวัย ทุกสถานที่

และทุกสถานการณ์ ขณะที่ (ศรัทธา, 2557) ได้กล่าวถึงการคุกคามทางเพศไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้เป็นที่ต้องการหรือร้องขอ และการคุกคามทางเพศที่ทำให้ผู้ถูกกระทำรู้สึกอึดอัดใจ เช่น การมองเรือนร่างอย่างสำรวจ การแตะเนื้อต้องตัว อย่างตั้งใจ การพูดเรื่องตลกกลามก การสร้างความแตกต่างในเรื่องเพศ ไปจนถึงการแสดงพฤติกรรมขั้นรุนแรง เช่น การล่วงละเมิดทางเพศ การกระทำชำเรา

กนกวรรณ ธราววรรณ (2554, หน้า 7), (อริเวสส์, 2557), และเจนวิทย์ นวลแสง และคณะ (2559, หน้า 330-332) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศที่สอดคล้องกันว่า เป็นพฤติกรรมการล่วงเกินในทุกรูปแบบทั้งทางกาย วาจา สายตา และการกระทำ เช่น การพูดจาสนับยະการตั้งดูตู่ทางเพศ การตั้งคำถามเกี่ยวกับบรรณนิยมทางเพศ การฉีกปากแซว การสัมผัสใกล้ชิดโดยเจ้าตัวไม่ชอบ การแสดงท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศ และการแสดงอวัยวะเพศ เป็นต้น รวมทั้งการสัมผัสที่แสดงออกถึงนัยยะทางเพศซึ่งเป็นพฤติกรรมอันไม่พึงปรารถนาตามมาตรฐานของบุคคลทั่วไป เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศของบุคคลซึ่งเกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีและสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ถูกกระทำโดยเหตุแห่งเพศที่ผู้กระทำมีอยู่ เช่น ขอมิเพศสัมพันธ์ หรือชวนไปรับประทานอาหาร หรือชวนไปเที่ยว เพื่อความพึงพอใจในทางเพศ โดยแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ทางด้านการงานของผู้ถูกกระทำ เช่น การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรืออาจจะเป็นกรณีที่มีอำนาจเหนือเพื่อนร่วมงาน กระทำการอันเป็นการสร้างบรรยากาศที่ไม่เป็นมิตรของการทำงาน เช่น การพูดจาสองแง่สองง่าม การวิพากษ์วิจารณ์รูปร่าง การแต่งกาย การสัมผัสแตะต้องร่างกายอันมีนัยในทางเพศที่เป็นการกระทำชำ ๗ ในลักษณะที่ทำให้ผู้ถูกกระทำรู้สึกอึดอัด

ชลธิชา ทิพย์ประทุม และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2558, หน้า 109) ได้กล่าวถึง การคุกคามทางเพศกลุ่มชายข้ามเพศไว้ว่า เป็นกิริยาที่ผู้กระทำแสดงพฤติกรรมล่วงเกินหรือคิดมีดีมีร้าย โดยที่ผู้ถูกกระทำไม่สมยอม โดยสามารถจำแนกพฤติกรรมของการคุกคามทางเพศออกเป็น 3 วิธี คือ 1) การคุกคามทางสายตา เป็นพฤติกรรมที่ผู้กระทำจ้องมองผู้ถูกกระทำแบบโรคจิตทั้ง ๆ ที่ไม่รู้จักกัน เช่น การจ้องมองอวัยวะสงวนตามร่างกายของกลุ่มชายข้ามเพศ ได้แก่ เรือนร่าง เป็นต้น 2) การคุกคามทางวาจา เป็นพฤติกรรมที่ผู้กระทำพูดจาทะเลาะผู้ถูกกระทำด้วยคำพูดที่สื่อไปในทางทะเลาะ ลามก เพื่อให้ผู้ถูกกระทำเขินอาย และ 3) การคุกคามทางร่างกาย เป็นพฤติกรรมที่ผู้กระทำใช้กำลังเข้ามาทำมีดีมีร้าย โดยที่ผู้ถูกกระทำไม่ยินยอมและส่งผลถึงอันตรายต่อการใช้ชีวิตของกลุ่มชายข้ามเพศมากที่สุด เช่น การเข้ามาข่มขืน เป็นต้น

นอกเหนือจากนักวิชาการในประเทศไทยที่ได้ให้คำจำกัดความของการคุกคามทางเพศที่สอดคล้องกันแล้ว ยังมีนักวิชาการในต่างประเทศที่ให้คำจำกัดความในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ Thomas (2015, p. 317) ระบุว่า การคุกคามทางเพศเป็นการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ทางเพศที่เป็นอันตรายต่อเหยื่อ ไม่เพียงเป็นการคุกคามสิทธิและศักดิ์ศรี ความเท่าเทียมกันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการดำรงชีวิตอยู่อย่างสันติในสังคมด้วย ซึ่งควรได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ในทำนองเดียวกัน ขณะที่ Witkowska (2005, p. 15) กล่าวว่า การคุกคามทางเพศครอบคลุมถึงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์ทุกรูปแบบ ซึ่งส่งผลให้ผู้ถูกกระทำเกิดความรู้สึกละอายใจ กลัว ไม่สบายใจ สามารถนำไปสู่ความรู้สึกเสื่อมถอยและความละอายใจ ทำให้ผู้ถูกคุกคามเกิดความกลัวและสูญเสียความมั่นใจในตนเอง สอดคล้องกับ Hersch (2015, p. 2) ที่ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศว่า เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมการคุกคามทางเพศที่หลากหลาย เช่น การพูดเรื่องตลกหยาบคาย การแตะโลมด้วยสายตาหรือสัมผัสทางร่างกาย ไปจนถึงการใช้กำลังข่มขืนหรือการกระทำอื่น ๆ ที่ใช้ความรุนแรงทางกายเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการทางเพศของผู้กระทำ สร้างความรู้สึกอับอายและน่ารังเกียจให้ผู้ถูกกระทำ

จากการให้ความหมายของการคุกคามทางเพศโดยนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศข้างต้นสรุปได้ว่า การคุกคามทางเพศ หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมในทุกรูปแบบทั้ง ทางกาย การสัมผัส วาจา ทำทาง การแสดงด้วยรูปภาพ เสียง หรือสิ่งของลามกอนาจาร ที่มุ่งไปในทางเพศโดยใช้อำนาจที่ไม่พึงปรารถนา เป็นการบังคับทำให้ผู้ที่ถูกคุกคามได้รับผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ ก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญ หรืออับอาย รวมทั้งรู้สึกว่าถูกเหยียดหยามและไม่มีความปลอดภัยทางเพศ

1.2 ลักษณะของการคุกคามทางเพศ

นักวิชาการได้แบ่งประเภทของการคุกคามทางเพศไว้หลายลักษณะ อนุกุล มโนชัย (2554, หน้า 14) และเจนวิทย์ นवलแสง และคณะ (2559, หน้า 334) กล่าวว่า ลักษณะของการคุกคามทางเพศจำแนกจากผู้กระทำการคุกคามและเหยื่อหรือผู้ถูกกระทำ แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ คือ 1) การคุกคามทางเพศที่ชายกระทำต่อหญิง 2) การคุกคามทางเพศที่หญิงกระทำต่อชาย 3) การคุกคามทางเพศที่กลุ่มรักร่วมเพศกระทำต่อกลุ่มรักต่างเพศ 4) การคุกคามทางเพศที่กลุ่มรักร่วมเพศกระทำต่อกลุ่มรักร่วมเพศ

(คุณุ, 2555) ระบุว่าพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การคุกคามทางเพศแบบแลกกับผลประโยชน์ (Quid pro quo harassment) หรือการแบล็กเมลทางเพศ (Sexual blackmail) เป็นการยื่นเสนอข้อแลกเปลี่ยน เกิดขึ้นเมื่อฝ่ายหนึ่งมี

อำนาจเหนืออีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมักพบเห็นในสถานการณ์ที่ครูหรือบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่าเสนอผลประโยชน์ให้กับนักเรียน หากนักเรียนยอมรับอาจมีข้อเสนอขยายเพิ่มเติมสำหรับการคุกคามทางเพศครั้งต่อไป หรือมีการข่มขู่หากนักเรียนปฏิเสธ พฤติกรรมดังกล่าวสร้างความไม่สบายใจให้แก่ นักเรียนและส่งผลกระทบต่อความสนใจและความสุขด้านการเรียน รวมทั้งการใช้ชีวิตประจำวันของนักเรียน นอกจากนี้ครูอาจจะมีการตอบโต้ต่อนักเรียนปฏิเสธข้อเสนอและก่อความเสียหายกับนักเรียนทั้งการเรียน ทางสังคม และชีวิตส่วนตัว

2. การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่พึงประสงค์ (Hostile environment) คือ การคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นเมื่อมีการแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การสัมผัสร่างกาย การหยอกล้อ แสดงรูปภาพโปสเตอร์ หรือการเล่าเรื่องขบขันทางเพศ พฤติกรรมนี้ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศที่เป็นด้านลบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของนักเรียน ซึ่งสถานการณ์ที่ครูหรือเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนกระทำการคุกคามทางเพศ จนเกิดบรรยากาศที่ไม่พึงประสงค์ สิ่งสำคัญคือควรรายงานพฤติกรรมดังกล่าวหรือใช้มาตรการที่เข้มงวด ในสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์นี้ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับกรรโชกหรือการข่มขู่ ถือเป็นกรรโชกที่รุนแรงน้อยกว่าการหมิ่นประมาททางวาจา หากสภาพแวดล้อมดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยครั้งจะจัดเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์

การคุกคามทางเพศในโรงเรียนแสดงให้เห็นถึงลักษณะปัญหาบางอย่าง อาจส่งผลกระทบได้กับทุกคนไม่ว่าเพศไหน แม้จะพบว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จากผลสำรวจเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในโรงเรียนของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า 95% ถูกกระทำการคุกคามทางเพศจากเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และสามารถแบ่งลักษณะของการคุกคามทางเพศในโรงเรียนเป็นหลายลักษณะ ดังนี้ (Shoop & Edwards, 1994, pp. 88-89, อ้างถึงใน (ภูวนพันธ์., 2543)

1. นักเรียนกระทำทางเพศกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันเอง (Student to Student Sexual Harassment) โดยไม่เจาะจงเพศใดเพศหนึ่งของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ว่าจะเป็นเพศชายกระทำต่อเพศหญิงหรือเพศหญิงกระทำต่อเพศชาย รวมถึงเพศหญิงหรือเพศชายกระทำเพศเดียวกัน
2. ครูกระทำการคุกคามทางเพศต่อนักเรียน (Teacher to Student Sexual Harassment)
3. การคุกคามทางเพศของเพศชาย (Sexual Harassment of Males)
4. นักเรียนกระทำการคุกคามทางเพศต่อครู (Student to Teacher Sexual Harassment)
5. กระทำการคุกคามทางเพศเป็นกลุ่มหรือบุคคลผู้เป็นผู้คุกคามมีมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป (Group Harassment)

6. กระทำการคุกคามทางเพศจากบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน (Harassment by Non-Employees)

นอกจากนี้ ชลธิชา องคนิ่งเดชา (2556, หน้า 7) และ(บุญเลิศกุล, 2558) ได้แสดงทัศนะที่สอดคล้องกันเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมการคุกคามทางเพศว่ามี 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) การคุกคามทางเพศทางวาจา (Verbal harassment) ครอบคลุมหลายรูปแบบ เช่น การวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับรูปลักษณ์หรือการแต่งกายที่สื่อไปทางอนาจาร รวมทั้งการเล่าเรื่องขบขันลามก การพูดคุยหรือถามถึงความสัมพันธ์ทางเพศของบุคคลหนึ่งในที่สาธารณะ นอกจากนี้ยังรวมถึงการเปลี่ยนหัวข้อเรื่องงานให้เป็นเรื่องเพศหรือเรื่องลามก การเผยแพร่ข่าวลือหรือนินทาเกี่ยวกับเรื่องเพศของบุคคลนั้น หรือการตามจับบุคคลอย่างต่อเนื่องแม้เขาไม่สนใจ และการกล่าวถึงกลุ่มหญิงชายในทางลามก 2) การคุกคามทางเพศโดยการแสดงท่าทาง (Nonverbal harassment) ได้แก่ การจ้องมองด้วยสายตาเสนาหา การแสดงท่าทีที่สื่อถึงเจตนาการล่วงเกินทางเพศ รวมถึงการติดภาพไว้สิ่งของ หรืออุปกรณ์ลามก การส่งเนื้อหาทางเพศที่เด่นชัดผ่านจดหมายหรือข้อความภาพ การ์ดกลอน และการมองเรือนร่างอย่างสำรวจตรวจตรา 3) การคุกคามทางเพศโดยการสัมผัสร่างกาย (Physical harassment) ได้แก่ การแตะเนื้อต้องตัว เช่น การกอด จูบ หอมแก้ม การตบปั้นท้ายหรือสะโพก ต้อนเข้ามูมหรือนั่งชิดเกินความจำเป็น และจ้องใจสัมผัสผู้อื่นด้วยส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายโดยเฉพาะ

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับลักษณะของการคุกคามทางเพศ สรุปได้ว่า การ คุกคามทางเพศมีหลายลักษณะตามเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการพิจารณา ในส่วนของการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมีทั้งการคุกคามเพื่อแลกกับผลประโยชน์หรือการยื่นหมยยื่นแมวและการสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์ทำให้เกิดบรรยากาศที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน โดยการคุกคามอาจแสดงออกได้ทั้งทางวาจา ท่าทาง และการสัมผัสร่างกาย

1.3 สาเหตุของการคุกคามทางเพศ

ปัญหาการคุกคามทางเพศที่มักพบบ่อย ๆ ตามที่เป็นข่าว มักเป็นเรื่องของการใช้อำนาจในเรื่องเพศ เช่น ผู้ชายกระทำกับผู้หญิง ผู้ใหญ่กระทำกับเด็ก หัวหน้ากระทำกับลูกน้อง เป็นต้น ซึ่งได้มีนักวิชาการและนักจิตวิทยาหลายคนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการคุกคามทางเพศ ดังนี้

(เพชรคง)ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการคุกคามทางเพศ ไว้ดังนี้

1. สถานภาพและความสัมพันธ์ของบุคคล เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของการคุกคามทางเพศ แบ่งได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

1.1 ความคุ้นเคย คือ บุคคลมีความสัมพันธ์ รู้จักใกล้ชิดสนิทสนม คุ้นเคย ไว้วางใจ เป็นอย่างดี ซึ่งความใกล้ชิดนี้อาจเป็นสาเหตุให้บุคคลเกิดการอยากถูกเนื้อต้องตัว

1.2 คนแปลกหน้า คือ บุคคลที่ไม่คุ้นเคยหรือรู้จักกันมาก่อน เช่น นักเลง อันธพาล วัยรุ่นติดสารเสพติด บุคคลที่มีบุคลิกภาพผิดจากคนปกติ ป่วยทางจิตเวช โรคทางประสาท เป็นต้น โดยบุคคลดังกล่าวจากข่าวสารต่าง ๆ มักขาดสติยับยั้งชั่งใจ และมีอารมณ์ทางเพศสูง หรือบางรายเก็บกดทางเพศซึ่งเป็นสาเหตุให้แสดงพฤติกรรมทางเพศออกมาในเวลาที่มีโอกาสได้

2. สถานที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม กล่าวคือ บ้านหรือที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมเป็นแหล่งเสื่อมโทรม ชุมชนแออัด หรือระยะทางระหว่างบ้านกับชุมชน โรงเรียน สถานที่ทำงาน ตั้งอยู่ในที่เปลี่ยวห่างไกล ปลอดภัยจากสายตาผู้คน หรืออาจอยู่ใกล้สถานเริงรมย์ต่าง ๆ เช่น โรงภาพยนตร์ สถานบริการทางเพศ แหล่งมั่วสุมอบายมุขต่าง ๆ สถานที่เหล่านี้มีความเสี่ยงต่อการเดินทางไปและกลับ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของ การถูกคุกคามทางเพศได้

3. สภาพการทำงาน มักพบเห็นได้ตามข่าวส่วนใหญ่ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการถูกคุกคามทางเพศ ซึ่งเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

3.1 การทำงานในที่ทำงาน โรงงาน หรือรับใช้ในบ้าน อาจถูกกระทำ โดยนายจ้าง หรือผู้ร่วมงาน ซึ่งผู้ถูกกระทำไม่สามารถป้องกันตนเอง หรือโต้แย้งขัดขืนได้ เพราะเกรงว่าจะถูกไล่ออกจากงาน จึงต้องยอมตกเป็นเหยื่อของ การถูกคุกคามทางเพศ

3.2 การถูกหลอกลวงจากต่างจังหวัดให้มาหางานทำ ซึ่งต้อง เปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย หรือที่ทำงานโดยที่ไม่รู้จักใครและไม่รู้จะไปไหนเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้น จึงไม่กล้าหนี จำเป็นต้องทนต่อการถูกคุกคามทางเพศหรือถูกทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจหลายรูปแบบ

4. การถูกกระตุ้นจากสื่อต่าง ๆ ผ่านสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ คลิปวิดีโอ เกมลามก CD DVD ที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ อาจนำไปสู่พฤติกรรมเลียนแบบและส่งผลให้เกิดการคุกคามทางเพศขึ้นได้

5. การไม่รักษานวลสงวนตัว โดยแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่เปิดเผยร่างกายมากเกินไป เช่น สวมเสื้อคอลึก กางเกงหรือกระโปรงสั้นหรือโปรงจนเกินไป ตลอดจนพฤติกรรม ทศนคติ หรือลักษณะบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม ไม่ระมัดระวัง สามารถยั่วยุผู้อื่นและอาจนำไปสู่เหตุการณ์คุกคามทางเพศได้ เช่น การก้มจ้นเห็นของสงวน การนั่ง การยืน การเดิน รวมทั้งการที่พูดในลักษณะของการเชิญชวน เป็นต้น

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทั้งทางร่างกายและสติปัญญาหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โดยบุคคลที่ถูกกระทำในประเภทนี้มักจะมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าบุคคลปกติหรือมีร่างกายไม่

สมประกอบ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือเป็นผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ประสบการณ์น้อย ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ถูกล่อลวงด้วยวิธีการต่าง ๆ และมีความเสี่ยงต่อการถูกคุกคามทางเพศ

7. สถานการณ์คับขันหรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เป็นสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลโดยไม่ทันคาดคิดและไม่รู้ตัว เช่น การถูกคลำหรือลูบอย่างไม่เหมาะสมขณะใช้ระบบขนส่งสาธารณะ พบเห็นการแสดงอนาจารตามสถานที่ต่าง ๆ การถูกถ่ายวิดีโอโดยไม่ได้รับการยินยอม เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานและนักวิชาการอีกหลายคน (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2549, หน้า 19, จุฑารัตน เอื้ออำนวย, 2551, หน้า 16-18; และ ธนกร โดะโอย, 2552, หน้า 44-46) ได้พยายามค้นพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่ที่ก่อให้เกิดการคุกคามทางเพศมีที่มาคล้ายคลึงกัน ซึ่งแบ่งออกได้ 3 สาเหตุหลัก ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวผู้กระทำการลวงละเมิดทางเพศปัจจัยที่นำไปสู่การเกิดอาชญากรรมทางเพศของผู้กระทำผิดทางเพศ สามารถสรุปแยกย่อยออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.1 ด้านสังคม พบว่าผู้กระทำผิดทางเพศส่วนใหญ่เป็นหนุ่มโสด มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ แต่มีงานทำเป็นกิจลักษณะ ระดับการศึกษาต่ำ ขาดความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ขาดความผูกพันกับบทบาทหน้าที่ทางสังคมของตน โดยเฉพาะในฐานะบิดา ลูก น้า ที่มีต่อบุตรหลานสาวในฐานะ "ผู้ชาย" และ "ผู้ใหญ่" ของ สังคม

1.2 ด้านวัฒนธรรม ได้รับวัฒนธรรมและค่านิยมทางสังคมแบบชาย เป็นใหญ่มาเป็นแบบแผนปฏิบัติ มีและใช้อำนาจที่อยู่เบื้องหลังบทบาทความเป็นชาย กระทำต่อผู้หญิงอย่างไม่เท่าเทียมกัน และปฏิบัติต่อผู้หญิงราวกับทรัพย์สินที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนและแบ่งปันแก่เพื่อนชายด้วยกัน

1.3 ด้านพฤติกรรม พบว่ากระบวนการขัดเกลาสู่ความเป็นตัวตนของ ผู้กระทำผิดทางเพศเหล่านี้มีความบกพร่อง ไม่สามารถควบคุมความต้องการและยับยั้งชั่งใจได้ มีการแสดงพฤติกรรมล่าสอนด้วยการเกี่ยวข้องกับผู้หญิงหลายคน บ้างก็กระทำความผิดผ่านสุราและยาเสพติดที่แปรสภาพสารเคมีภายในร่างกายไปจากปกติ

1.4 ด้านจิตใจ ผู้กระทำผิดทางเพศมีความต้องการได้รับการตอบสนองแรงขับทางเพศสูง ขณะที่มีความรู้สึกยับยั้งชั่งใจต่อความผิดบาปที่กระทำใน ระดับต่ำและขาดมุกิตาจิตต่อผู้ถูกคุกคาม

2. สาเหตุจากตัวผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศปัจจัยหลักจากตัวผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ได้แก่ ครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู การปลูกฝังเรื่องเพศศึกษา โดยเฉพาะค่านิยมต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่อง

เพศ โดยเฉพาะเด็กหญิงนั้นจะถูกส่งสอนให้อยู่ในกรอบประเพณีอย่างเคร่งครัด ทำให้ขาดความเข้าใจในเรื่องเพศที่ถูกต้อง ไม่สามารถแยกแยะได้ว่าความประพฤติทางเพศแบบใดเรียกปกติหรือไม่ปกติ และเมื่อไม่ทราบจึงไม่สามารถตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากความผิดปกติทางเพศได้ ทำให้ไม่สามารถป้องกันหรือควบคุมตนเองได้ หากต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ล่อแหลมและเสี่ยงต่อการถูกคุกคามทางเพศ

3. สาเหตุจากปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ

3.1 ความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้จักใกล้ชิดสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างผู้คุกคามและผู้ถูกคุกคามทางเพศ มักพบว่าส่วนใหญ่รู้จักกันมาก่อน และมีความสัมพันธ์กันในฐานะใดฐานะหนึ่ง เช่น เป็นเพื่อน เพื่อนบ้าน หรือคนรู้จักกัน รวมทั้งแฟนหรือคนรัก ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต ไม่ว่าจะเป็นบิดา ญาติ หรือแม้แต่ ลูกพี่ลูกน้อง มากกว่าจะเป็นคนที่ไม่รู้จักมาก่อน

3.2 สภาพแวดล้อมหรือโอกาสที่เหมาะสม เช่น สถานที่เปลี่ยว ช่วงเวลายามวิกาล หรือเป็นสถานที่ที่มีผู้คนพลุกพล่าน เมื่อก่อเหตุแล้วสามารถอาศัยช่วงซุกซ่อนหลบหนีไปได้โดยง่าย

3.3 สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ที่มีการเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์รวมทั้งสื่อบันเทิงประเภทที่ยั่วยุและก่อให้เกิดอารมณ์ทางเพศ เช่น หนังสือลามกหรือภาพยนตร์ที่มีฉากฉีกใจอย่างโจ่งแจ้ง รวมถึงการนำเสนอข่าวสารและการแสดงทัศนคติต่อสตรีในแง่การยอมรับต่าง ๆ เป็นเหตุให้ผู้รับสารเข้าใจผิดคิดว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตที่ ขาดไม่ได้ และอาจทำให้เกิดความรู้สึกอยากรู้ อยากรลอง นำไปสู่การเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ และกลายเป็นการล่อลวงละเมิดทางเพศต่อบุคคลอื่นในที่สุด

3.4 สังคมและวัฒนธรรม ได้กล่าวถึง รูปแบบของสังคมที่เปลี่ยนไป จากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่และแบบแผนของชีวิตในสังคมเปลี่ยนไปด้วย เช่น ครอบครัวเดี่ยวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในสังคมเป็นไปอย่างฉาบฉวย ขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อีกทั้งวัฒนธรรมและค่านิยมที่เปลี่ยนไปเน้นในเรื่องของบริโภคนิยมหรือวัตถุนิยมสูงขึ้น ทำให้ทุกคนต่างแสวงหาสิ่งต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองเพิ่มขึ้น ในขณะที่วัฒนธรรมอันดีงามค่อย ๆ เสื่อมถอยลงไป มีการเพิ่มของสถานบันเทิงและแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีผู้คนมารวมกันมากมายและพลุกพล่าน การเต้นรำในจังหวะที่ เร่งเร็ว มีการเสียดสีอวยวะถูกเนื้อต้องตัวกัน ก่อให้เกิดการปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศได้ง่าย อาจเป็นสาเหตุหนึ่งนำไปสู่การคุกคามทางเพศได้

3.5 กฎหมาย เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกรอบกฎหมายที่ครอบคลุม การกระทำผิดเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศทั้งหมด เช่น การถูกแอบดูขณะอาบน้ำ การแอบถ่ายภาพได้กระโปรง การแอบถ่ายคลิปวิดีโอเอาไว้ขณะร่วมเพศ รวมทั้ง การเผยแพร่รูปภาพหรือคลิปวิดีโอไปสู่สาธารณชนบนอินเทอร์เน็ต จึงทำให้ผู้เสียหายไม่กล้าแจ้งความเพราะคิดว่าไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ทางกฎหมายกับผู้กระทำผิด ได้อีก ทั้งเกิดความอับอาย กลัวว่าจะเสื่อมเสียชื่อเสียง จึงต้องตกเป็นเบี้ยล่างยอมให้ผู้กระทำผิดได้ใจและกลับมาคุกคามทางเพศอีก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การคุกคามทางเพศมีหลายสาเหตุ ตามที่นักจิตวิทยาและนักวิชาการได้จำแนกไว้ ประกอบด้วย 1) สถานภาพและความสัมพันธ์ของบุคคล 2) สถานที่ อยู่อาศัยไม่เหมาะสม 3) สภาพการทำงาน 4) การถูกกระตุ้นจากสื่อต่าง ๆ 5) การไม่รักษานวสวงส่วนตัว 6) ผู้ที่มีความบกพร่องทั้งทางร่างกายและสติปัญญาหรือผู้เยาว์ และ 7) สถานการณ์ คับขันหรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด นอกจากนี้หน่วยงานและนักวิชาการกล่าวถึงการคุกคามทางเพศว่ามีสาเหตุมาจาก 1) ตัวผู้กระทำการล่วงละเมิดทางเพศ 2) ตัวผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศ และ 3) ปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ

1.4 สาเหตุของการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา

ข่าวการคุกคามทางทางเพศในสังคมไทยในปัจจุบันเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้บ่อยมาก โดยเฉพาะการคุกคามทางเพศนักเรียนโดยครูและบุคลากรทางการศึกษานั้นปรากฏขึ้นตลอด สถิติการคุกคามทางเพศนักเรียนระหว่าง พ.ศ. 2556 - 2560 มีดังตาราง 1

ตาราง 1 สถิติการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียน

การถูกคุกคามทางเพศ	พ.ศ.2556	พ.ศ.2557	พ.ศ.2558	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560
เด็กกับเด็ก	100	93	28	12	10
ครู/บุคลากรทางการศึกษากับเด็ก	21	7	5	12	8
บุคคลอื่นกับเด็ก	194	54	36	20	33
บุคคลในครอบครัวกับเด็ก	-	-	38	22	17
อื่นๆ	4	13	-	-	-
รวม	319	167	107	66	68

ที่มา: “มาตรการป้องกันและดูแลนักเรียน” ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, หน้า 3.

จากตาราง 1 สถิติการคุกคามทางเพศเด็กนักเรียนระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560 จากศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเด็กนักเรียนที่ถูกครู บุคลากรทางการศึกษาคุกคามทางเพศ รวมจำนวน 53 ราย ดังนี้ พ.ศ. 2556 จำนวน 21 ราย พ.ศ. 2557 จำนวน 7 ราย พ.ศ. 2558 จำนวน 5 ราย พ.ศ. 2559 จำนวน 12 ราย และ พ.ศ. 2560 จำนวน 8 ราย แต่สถิติเด็กนักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศกับความเป็นจริงอาจจะแตกต่างกัน จากการเสวนานักวิชาการ เรื่อง “ปัญหาหรือต้นเหตุ: ธรรมชาติกับเรื่องเพศในโรงเรียนไทย” (ไทยโพสต์, 2561) แสดงให้เห็นว่า จำนวนนักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศมีมากกว่านี้ และเด็กที่เจอสถานการณ์นี้ส่วนใหญ่ไม่สามารถหันไปพึ่งพาใครได้ไม่ว่าจะเป็นครูหรือภาครัฐเอง ทำให้ยอดนักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการซ้ำเติมจากสังคม ส่งผลให้ผู้ที่ถูกคุกคามไม่กล้าออกมาเปิดเผยความจริงเพราะอับอาย รวมทั้งความกลัวผู้คุกคามทางเพศที่มีอำนาจสูงกว่า และความรู้สึกไม่ได้รับความยุติธรรม ขณะเดียวกันเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นคณะผู้บริหารของครูสภาที่ให้มีการตั้งคณะสอบสวนก็ตั้งกรรมการเป็นข้าราชการด้วยกันสอบกันเอง โดยที่ผู้เสียหายไม่ได้มีส่วนร่วมใน การสอบสวน แต่กลับถูกให้เก็บเรื่องไว้อย่างเงียบ ๆ และไม่มีท่าทีว่าจะแก้ปัญหาหรือทำให้ ข้อเท็จจริงเกิดขึ้นอย่างจริงจัง ดังนั้นการคุกคามทางเพศนักเรียนจึงถือเป็นปัญหาสำคัญที่สังคมจะต้องช่วยกันหาวิธีช่วยเหลือ รวมถึงการหามาตรการป้องกันอย่างเร่งด่วน

ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่า สาเหตุของการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียนเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ คือ การที่ผู้บริหาร ครู หรือบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ใช้อำนาจในทางที่ผิดกับนักเรียนที่เป็นผู้น้อยเพื่อให้ได้มาซึ่งการคุกคามทางเพศโดยอาศัยความไว้วางใจและความไร้เดียงสาของเด็กนักเรียนเพื่อหาโอกาสในการเข้าถึง รวมทั้งให้นักเรียนยินยอมปกปิดเรื่องราวที่เกิดขึ้น ผลที่ตามมาคือทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอับอาย กลัว ไม่กล้าบอกผู้ปกครอง แม้ว่าจะมีข้อกำหนดด้านจริยธรรมทางเพศของครูใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 94 หมวด 6 ว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัย ระบุว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่กระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และแม้ว่าจะมีความพยายามที่จะกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แต่ก็ดูเหมือนจะมุ่งเน้นไปที่การวางตัวเป็นกลาง และผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการมากกว่า จะให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาการคุกคามทางเพศอย่างแท้จริง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สาเหตุของการคุกคามทางเพศในโรงเรียน นั้นมีหลายสาเหตุ แบ่งได้เป็น 2 สาเหตุ คือ สาเหตุปัจจัยภายในของผู้คุกคาม เช่น ความผิดปกติทางจิตใจ การเลี้ยงดู ปมปัญหาในวัยเด็ก และสาเหตุปัจจัยภายนอกของผู้คุกคามกล่าวคือปัจจัยแวดล้อม เช่น สภาพภายในครอบครัว สภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงค่านิยมในสังคมปัจจุบันที่ส่งเสริมให้เกิดการคุกคามทางเพศ และสาเหตุของการคุกคามทางเพศ ใน สถานศึกษา มาจากบุคลากรในสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่ใช้อำนาจเหนือกว่าบังคับขืนใจ หรือล่อลวงนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า เพื่อให้ได้มาซึ่งการคุกคามทางเพศ

1.5 ทฤษฎีที่ใช้อธิบายการคุกคามทางเพศ

ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) สามารถนำมาใช้ในการอธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ทั้งนี้ Ronald V. Clarke John Eck. (2003: 26) กล่าวถึงส่วนประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรม 3 ด้าน คือ

1) ผู้กระทำผิด/คนร้าย (Offender) หมายถึง ผู้ที่มีความต้องการ (Desire) จะก่อเหตุหรือลงมือกระทำความผิด

2) เหยื่อ (Victim) /เป้าหมาย (Target) หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของที่ผู้กระทำผิดหรือคนร้ายมุ่งหมายกระทำต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ

3) โอกาส (Opportunity) หมายถึง ช่วงเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำผิดหรือคนร้ายมีความสามารถจะลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม

เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้ง่าย ทฤษฎีดังกล่าวนี้มีการนำเสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมหรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมได้ โดยต้องพยายามทำให้องค์ประกอบของทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไป ซึ่งจะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น

(ถำรงค์ลักษณ์, 2552) และ (วิภาณารักษ์, 2554) กล่าวว่า ทฤษฎีที่ใช้อธิบายการคุกคามทางเพศ แบ่งได้ 5 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีทางชีววิทยา (Biological theory) เป็นทฤษฎีที่อิงความแตกต่างทางกายภาพระหว่างเพศ ลักษณะของร่างกายและฮอร์โมนที่แตกต่างกันทำให้เพศชายก้าวร้าวมากกว่าเพศหญิง แนวคิดนี้กำหนดให้เพศชายเป็นผู้รุกรานและเพศหญิงเป็นเหยื่อของการคุกคาม ทางเพศ ถึงแม้ว่าเพศชายจะได้รับการสอนให้มีการควบคุมตนเอง แต่อย่างไรก็ตามยังยากต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่ในตัว ตามแนวคิดนี้วิธีที่ดีที่สุดคือการปกป้องและป้องกันตัวด้วย ตัวของผู้หญิงเอง ถึงแม้การลงโทษผู้รุกรานคือเพศชายอาจจะเป็นประโยชน์กับสังคม แต่อาจจะไม่มี

ประสิทธิผลในการเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล แต่ทฤษฎีนี้ได้รับการต่อต้านเนื่องจากมีตัวอย่างที่ปรากฏว่ามีกรณีการคุกคามทางเพศที่เพศหญิงกระทำต่อเพศชายและมีอัตราเพิ่มมากขึ้น

2. ทฤษฎีพัฒนาการ (Developmental theory) แนวคิดของทฤษฎีนี้กำหนดให้บุคคลเรียนรู้ที่จะสื่อสารความรู้สึกผ่านทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคม บุคคลที่เยาว์วัยกว่ามีความยากลำบากในการสื่อสารความรู้สึกทางบวกและทางลบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ การดึงดูดทางเพศไม่สามารถที่จะแสดงความรู้สึกให้เหมาะสมทางสังคมได้ จึงนำไปสู่ลักษณะพฤติกรรมที่คุกคาม โดยวัยรุ่นหญิงมีทักษะทางสังคมมากกว่าวัยรุ่นชาย วัยรุ่นหญิงมีพฤติกรรมที่คุกคามน้อยกว่า แต่เมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะมากขึ้น พฤติกรรมนี้ลดลง ถึงแม้บางคนไม่ได้เรียนรู้พฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม แนวคิดนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของโปรแกรมที่สร้างการตระหนักรู้ตนเอง ความเข้าใจและทักษะการสื่อสาร แต่มีแนวคิดที่ด้านทฤษฎีนี้คือ การคงอยู่ของ การคุกคามทางเพศในที่ทำงาน และข้อเท็จจริงที่ว่าคนบางคนดูเหมือนมีการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมที่ดี แต่ได้รับการกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ

3. ทฤษฎีสम्मติฐานทางโรคหรือทฤษฎีความผิดปกติทางจิต (Pathology theory) ทฤษฎีนี้ถือว่าการคุกคามทางเพศเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อบรรทัดฐานทางสังคมอย่างรุนแรง เช่น การใช้อำนาจทางเพศในทางที่ผิดและความรุนแรงกับครอบครัว โดยถือว่าบุคคลที่กระทำพฤติกรรมดังกล่าวมีความผิดปกติทางจิต เกิดจากการตกเป็นเหยื่อและขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น อาจแสดงพฤติกรรมคุกคามต่อผู้อื่นคล้ายกับที่เคยได้รับการปฏิบัติ วิธีการรักษาที่แนะนำคือการบำบัดแบบกลุ่มซึ่งสามารถนำไปสู่การฟื้นฟูระยะยาว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมถือเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการช่วยให้ฟื้นฟูได้ อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงใช้เวลานานและมีค่าใช้จ่ายที่สูง จิตแพทย์และนักวิจัยบางคนเห็นว่าพฤติกรรมการคุกคามทางเพศตามทฤษฎีนี้ไม่ได้มีความรุนแรงมากนักและไม่ได้เกิดจากความผิดปกติทางจิตใจ

4. ทฤษฎีการทำร้ายโดยผู้มีอำนาจ (Abuse of power theories) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีมองว่าการคุกคามทางเพศเป็นกลไกที่ผู้ชายสร้างอำนาจเหนือผู้หญิง ประกอบด้วย 3 แนวคิด ดังนี้

4.1 การคุกคามทางเพศเป็นรูปแบบของความสนิทสนมใกล้ชิด โดยผู้ที่ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเมตตากรุณาอาจแสดงพฤติกรรมการคุกคามได้เมื่อมีเงื่อนไข การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้มักถูกกระตุ้นโดยสถานการณ์เฉพาะที่ทำให้สิทธิพิเศษทางสังคมของตนได้รับผลกระทบ แรงจูงใจของผู้คุกคาม คือ การคุกคามผู้ที่ตกเป็นเหยื่อไม่ได้รับอภิสิทธิ์หรือไม่ให้เรียกร้องสิทธิของตนเอง ภายใต้ทฤษฎีนี้การคุกคามทางเพศจะเอื้อให้ผู้หญิงคงอยู่ในสภาพเดิม ๆ

แนวทางแก้ไข คือ ผู้คุกคามต้องได้รับการส่งเสริมให้ตระหนักถึงสภาพการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป และบทบาททางเพศที่แตกต่างจากอดีต

4.2 การทำร้ายของผู้มีอำนาจในองค์กร ตามแนวคิดนี้ คนที่อยู่ในหน่วยงาน มีปริมาณอำนาจที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับบทบาท เช่น นายจ้างมีอำนาจเหนือลูกจ้าง ครูมีอำนาจเหนือนักเรียน การคุกคามทางเพศเป็นผลโดยตรงมาจากอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงในองค์กร การคุกคามทางเพศจึงเป็นการใช้อำนาจโดยทั่วไป ผู้ชายมีบทบาทอำนาจสูงในหน่วยงาน แต่เพศหญิงที่เป็นเจ้านายก็สามารถใช้อำนาจในทางที่ผิดเช่นเดียวกับเพศชายได้ ทฤษฎีนี้แนะนำให้ผู้มีอำนาจตระหนักถึงการใช้อำนาจที่ถูกต้องของตนเอง และแสดงความรับผิดชอบต่อผลของการใช้อำนาจนั้นด้วย โดยจะต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องงานด้วย อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ไม่สามารถอธิบายการคุกคามทางเพศในโรงเรียนหรือการคุกคามทางเพศระหว่างเพื่อนได้ เนื่องจากระหว่างเพื่อนนักเรียนไม่มีความแตกต่างทางอำนาจที่ชัดเจน

4.3 การทำร้ายของผู้มีอำนาจทางสังคม แนวคิดนี้สังคมให้สิทธิพิเศษสถานต่อความคิดที่ว่าผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิงและผู้ชายทำพฤติกรรมการคุกคามทางเพศเป็นหลัก โดยสิทธิพิเศษของผู้ชายที่เหนือกว่าผู้หญิงเอื้อให้เกิดการใช้อำนาจในทางที่ผิด โดยในสังคมที่เพศชายเป็นใหญ่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการคุกคามทางเพศ ผู้สนับสนุนทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นถึงกรณีที่คนป่วยชายคุกคามทางเพศแพทย์หญิง หรือนักเรียนชายคุกคามทางเพศครูผู้หญิง เป็นต้น ซึ่งเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงลำดับชั้นทางเพศในความสัมพันธ์ทางเพศ และมีผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับผู้หญิงในปัจจุบันที่สนับสนุนทฤษฎีนี้และเห็นว่าการปรับเปลี่ยนรูปแบบสังคมในระยะสั้นไม่สามารถแก้ปัญหาได้

5. ทฤษฎีทางวัฒนธรรม (Culture theories) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้คือ การเน้นวัฒนธรรมที่สภาพแวดล้อมเหตุการณ์การคุกคามทางเพศมากกว่าเน้นที่ตัวบุคคลหรือสังคม โดยสามารถแบ่งได้เป็น 4 แนวคิดย่อย ดังนี้

5.1 แนวคิดทางวัฒนธรรมของฟรอยด์ (Freudian culture approach) เสนอว่า การคุกคามทางเพศที่ปรากฏอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวทางวัฒนธรรมต่อการควบคุมพลังด้านลบในตัวบุคคล ซึ่งการควบคุมพลังด้านลบนี้นับเป็นเป้าหมายของสังคม เมื่อเกิดการคุกคามทางเพศจะบ่งบอกถึงปัญหาทางสังคมและการขัดขวางระเบียบทางสังคม แนวคิดนี้ยังอธิบายด้วยว่าสาเหตุใดสังคมจึงพยายามควบคุมพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นและการกระทำก้าวร้าวต่าง ๆ ผู้สนับสนุนทฤษฎีนี้เสนอให้มีการพัฒนาขนบธรรมเนียม ประเพณี และพิธีกรรมใหม่ๆ เพื่อช่วยทั้งชายและหญิงในการจัดการกับแรงขับด้านลบของตนเองได้

5.2 แนวคิดทางโครงสร้าง (Structural approach) แนวคิดนี้เน้นบรรทัดฐานของสถานศึกษาที่คำนึงถึงเรื่องเพศและความก้าวร้าว ทฤษฎีวิวัฒนาการที่สนับสนุน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างว่าเป็นวิธีหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ทฤษฎีนี้อาจให้ความใส่ใจไปยังโครงการที่เป็นทางการและมีความชัดเจน เช่น กฎระเบียบ วินัยของสถานศึกษา โครงสร้างของโรงเรียน เป็นต้น ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดนี้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเป็นการตอบโต้เพียงผิวเผินและไร้ประสิทธิภาพ เพราะพฤติกรรมของบุคคลภายใต้โครงสร้างนั้นมีรูปแบบที่ซับซ้อนทางคุณค่าและความเชื่อ

5.3 แนวคิดทฤษฎีวิกฤต (Critical theory approach) แนวคิดนี้ใกล้เคียงกับทฤษฎีผู้มีอำนาจ ซึ่งทฤษฎีทั้งสองมองการคุกคามทางเพศภายในเรื่องความรุนแรงและ ความก้าวร้าวทางเพศในสังคมที่ใหญ่ขึ้น การคุกคามทางเพศเกิดจากการโฆษณาและการบริโภคทุนนิยม แต่แนวคิดทฤษฎีวิกฤตเน้นที่วัฒนธรรมของโรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งทฤษฎีนี้มองว่าเป็นการเก็บกดทางสังคมที่ยาวนานในรูปแบบต่าง ๆ ทางกฎหมายของความก้าวร้าว เช่น ประเด็นที่ซ่อนเร้นของการถ่ายทอดทางสังคมในสถานศึกษา การลวนลามทางเพศตามแนวคิดนี้เป็นการแสดงออกของนักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีความแปลกแยกที่มีสาเหตุมาจากความรุนแรงที่ได้รับในสภาพแวดล้อมที่ถูกกดดัน ซึ่งสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมได้โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสม มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยปัญหาต่าง ๆ ที่ถูกกดดันไว้สามารถเปิดกว้าง พูดคุยได้ เพื่อผู้เรียนจะได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมสถานศึกษามากขึ้น

5.4 แนวคิดจริยธรรม (Ethical view) แนวคิดนี้จะมองว่าการคุกคามทางเพศเป็นสัญลักษณ์ของความล้มเหลวขององค์กรที่จะปลูกฝังศีลธรรมจรรยาและความซื่อสัตย์ให้กับสมาชิก วิธีการแก้ไขวิธีหนึ่ง ได้แก่ การเพิ่มความใส่ใจขององค์กรกับพันธกิจทางด้านศีลธรรม จริยธรรม และเชื่อมโยงให้เกี่ยวข้องกับสมาชิก โดยเน้นพฤติกรรมทางศีลธรรม จริยธรรมของสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ โดยรูปแบบนี้ทำได้ง่ายในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กและไม่เป็นรูปแบบของระบบราชการ

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการคุกคามทางเพศที่กล่าวมาข้างต้นนั้น แต่ละทฤษฎีมุ่งเน้นระบุลักษณะบุคคลที่เป็นผู้คุกคามว่ามีลักษณะอย่างไร โดยอ้างอิงจากพฤติกรรมในอดีตและบุคลิกภาพ เช่น พวกเขาขวยโอกาส พวกเขาไม่รู้ตัว ฯลฯ รวมไปถึงสถานการณ์ที่มีโอกาสทำให้เกิดการคุกคามทางเพศในองค์กร เช่น สัดสวนชายหญิงไม่เท่ากัน มีเพศใดเพศหนึ่งมากกว่าอีกเพศและบรรยากาศส่งเสริมทางเพศ ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าใช้อำนาจในทางที่ผิด ในการที่จะ

คุกคามทางเพศผู้ที่ด้อยกว่าตน ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหานี้ องค์กรจึงควรดำเนินการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อลดผลกระทบด้านการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นในองค์กรนั้น ๆ

1.6 ผลกระทบที่เกิดจากการคุกคามทางเพศ

พรวินา วิมานราษฎร์ (2554, หน้า 47) กล่าวว่า การคุกคามทางเพศมีผลกระทบ 2 ด้าน คือ 1) ผลกระทบต่อบุคคล และ 2) ผลกระทบต่อองค์กร ซึ่งหมายถึง สถานที่ทำงานและสถานศึกษา โดยส่วนบุคคลนั้นจะมีผลกระทบอย่างมากต่อจิตใจ อารมณ์ สังคม ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ถูกคุกคามทางเพศ ถ้าการคุกคามทางเพศเกิดในสถานที่ทำงานก็จะทำให้ผู้ถูกคุกคามต้องสูญเสียโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ในกรณีผู้ถูกคุกคามทางเพศต้องออกจากงาน หรือโอกาสในความก้าวหน้าในการทำงานลดลง แต่ถ้าเกิดกับนักเรียนนักศึกษาแล้ว คุณภาพในการศึกษาก็จะลดลงซึ่งมีผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของผู้ถูกคุกคามทางเพศ และอาจมีผลต่อบุคคลที่อยู่รอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน และสังคมรอบข้างของผู้ถูกคุกคามทางเพศ สำหรับผลกระทบต่อองค์กร ซึ่งหมายถึงสถานที่ทำงานและสถานศึกษานั้นจะทำให้สถานที่ทำงานหรือสถานศึกษาไม่ปลอดภัย ทำให้มีการปรับเปลี่ยนผู้ทำงานอยู่เสมอ ขวัญและกำลังใจของผู้ทำงานลดลง ซึ่งทำให้ผลผลิตของงานที่ทำลดลงด้วย

ในส่วนของ ดวงพร เพชรคง (ม.ป.ป. หน้า 3-4) และ(ศรีดาชาติ, 2554) กล่าวถึง ผลกระทบที่เกิดกับเด็กที่ถูกคุกคามทางเพศไว้ว่า ความรุนแรงนั้นจะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบุคลิกของเด็ก และประเภทของการถูกรังแก ดังนี้

1. กรณีที่ไม่รุนแรง เช่น การให้เด็กดูอวัยวะเพศ ใช้คำพูดลามกเล้าโลม ซึ่งอาจมีผลให้เด็กมีปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจชั่วครั้งชั่วคราว ได้แก่ อาย กลัว สับสน ตกใจง่าย รู้สึกผิด กระวนกระวาย กลัวถูกรังแก ระวังผู้ใหญ่และคนแปลกหน้า สนใจ เรื่องเพศผิดปกติ หรือชอบจับคลำอวัยวะเพศของผู้อื่น

2. กรณีที่รุนแรง หากผู้ล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กเป็นผู้ปกครองหรือญาติใกล้ชิด หรือเมื่อเด็กถูกรังแกโดยวิธีรุนแรง อาจมีผลต่อเด็กด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านร่างกาย เด็กผู้ที่ถูกคุกคามทางเพศ ร่างกายมักจะได้รับความกระทบกระเทือน และเกิดอาการบาดเจ็บที่ไม่รุนแรงถึงขั้นรุนแรงมากจากการใช้กำลังขู่เข็ญ โดยเฉพาะผู้ถูกคุกคามที่เป็นเด็ก บางรายมีร่างกายที่บอบช้ำเนื่องจากการถูกรังแก บางรายอาจจะติดเชื้อจากบาดแผล ปัญหาโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ บางรายอาจถูกทำร้ายอย่างรุนแรงจนเสียชีวิต หรือการตั้งครมภ์

2.2 ด้านอารมณ์ เด็กจะสะท้อนจิตใจจนเป็นเหตุให้ฝันร้าย ซึมเศร้า กังวล กรีดร้อง หรือพยายามทำร้ายตัวเองหรือฆ่าตัวตาย หวาดกลัวผู้ล่องเินทางเพศ หรือผู้ที่มีลักษณะคล้ายผู้ล่องเิน หรือบางกรณีก็อาจคลอเคลียกับบุคคลดังกล่าวนี้มากผิดปกติ

2.3 ด้านพฤติกรรม หลังจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ พฤติกรรมและบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลอาจได้รับการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจแสดงออกมาว่าเป็นผลการเรียนที่ลดลง การไม่เข้าเรียน นี้ออกจากบ้าน หรือมีส่วนร่วมในพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การใช้ยาเสพติดหรือการขายบริการทางเพศ เมื่อถูกคุกคามทางเพศหรือทารุณกรรมทางเพศอย่างต่อเนื่องในวัยเด็ก พบว่าบุคคลอาจมีพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติเมื่ออายุมากขึ้น สิ่งนี้อาจนำไปสู่แนวโน้มทางอาญากรรมและความผิดทางเพศได้ บางคนอาจกลายเป็นคนเ้ายวน และมีพฤติกรรมทางเพศที่ล่าช้า ในขณะที่บางคนอาจกลายเป็นคนที่เก็บกด สร้างความยากลำบากให้กับตนเอง ครอบครัวย และสังคมโดยรวม

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยต่างประเทศ (Boland, 2002) พบว่า นักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศอย่างรุนแรงจะมีปัญหาทางการศึกษา ดังนั้นการคุกคามทางเพศจะทำให้นักเรียนได้รับผลกระทบจนเกิดปัญหาทางการเรียนโดยได้รับความกดดันทางการเรียนจากครูหรือผู้มีอำนาจเหนือกว่า เพื่อเป็นการตอบโต้ที่นักเรียนไม่ยอมทำตามข้อเสนอ รวมทั้งครูปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือหรือปฏิเสธที่จะให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งนักเรียนอาจจะถูกกีดกันออกจากกลุ่ม โดนปล่อยข่าวลือทำให้เกิดผลกระทบต่อการเรียน และส่งผลให้นักเรียนไม่อยากไปโรงเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน ทำให้การเรียนเป็นไปได้อย่างยาก

ในส่วนของผลกระทบทางจิตใจของผู้ที่ถูกคุกคามทางเพศจะส่งผลให้เกิดความรู้สึก อับอายขายหน้า กลัวหรือหวาดระแวง ขมขื่นใจ เสียใจ รู้สึกกดดันทั้งทางกายและทางใจ ไม่แน่ใจว่าจะพบความรักที่ดีในอนาคต รวมทั้งมีความรู้สึกว่าการถูกคุกคามทางเพศเป็นความผิดของตนเอง นอกจากนี้ยังพบอีกว่าการคุกคามทางเพศจะเกิดขึ้นกับนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย และส่งผลให้ผู้ที่ถูกคุกคามมีพฤติกรรมกรหลีกเลียงจากผู้คน แม้ว่าจะมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศที่มีความรุนแรงแตกต่างกัน แต่นักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศอย่างรุนแรงอาจได้รับผลกระทบหลายประการซึ่งอาจนำมาสู่การคิดฆ่าตัวตายในที่สุด สำหรับนักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศที่ไม่มีความรุนแรงส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมกรหลีกเลียงเพื่อป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ

นอกจากนี้พฤติกรรมของนักเรียนยังได้รับผลกระทบจากการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียนอีกด้วย โดยนักเรียนหญิงได้รับผลกระทบมากกว่านักเรียนชาย จากการหลีกเลียงบุคคลที่มี

พฤติกรรมนำรำคาญหรือมีพฤติกรรมคุกคามทางเพศ ผู้ที่เคยประสบกับการถูกคุกคามทางเพศต่อร่างกาย มีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงหรือตอบสนองต่อบุคคลที่สร้างความรำคาญ หรือมีพฤติกรรมคุกคามทางเพศ มากกว่าผู้ที่เคยประสบกับการคุกคามทางเพศไม่ใช่ทางร่างกาย ซึ่งนักเรียนหญิงยังมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงบุคคลที่แสดงพฤติกรรมคุกคามทางเพศมากกว่านักเรียนชาย การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอื่นๆ อาจรวมถึงการเปลี่ยนที่นั่งเพื่อหลีกเลี่ยงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง พุดน้อยลงในชั้นเรียน นอนหลับยาก แยกตัวเอง และมีความคิดจะย้ายไปอยู่บ้านอื่นหรือเปลี่ยนโรงเรียน นอกจากนี้ยังอาจเกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงพื้นที่บางส่วนภายในบริเวณโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป ผลกระทบที่เกิดจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียน ประกอบด้วยการมีปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาด้านจิตใจ และมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากกลุ่มคน นักเรียนหญิงจะได้รับผลกระทบมากกว่านักเรียนชาย และแม้ว่าจะมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศที่มีความรุนแรงแตกต่างกัน นักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศอย่างรุนแรงจะมีแนวโน้มได้รับผลกระทบหลายประการ และส่งผลให้เกิดการคิดฆ่าตัวตายในที่สุด ส่วนนักเรียนที่ถูกคุกคามทางเพศที่ไม่มีความรุนแรง ส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงเพื่อป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ

1.7 แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันการคุกคามทางเพศ

ปัญหาการคุกคามทางเพศ เป็นประเด็นที่ทำให้เกิดปัญหาต่อนักเรียนในระยะสั้น ทั้งด้านการเรียน ด้านจิตใจ และพฤติกรรม แน่แน่นอนว่าปัญหาเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบระยะยาวตามมา ดังนั้นการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้จึงไม่อาจทำได้โดยกลุ่มบุคคลหนึ่งบุคคลใด องค์กรหนึ่งองค์กรใด หรือระดับหนึ่งระดับใดเท่านั้น แต่ควรเป็นการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายในสังคมที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องแตกต่างกันไปตามบทบาทของตน(และคณะ, 2546),(ฉำรงค์ลักษณ, 2552), และ(Balick, 2010) ได้แบ่ง การป้องกันปัญหาการคุกคามทางเพศ เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล ระดับองค์กร และระดับนโยบาย ดังนี้

1. ระดับบุคคล (เฉลยทรัพย์, 2551) ,(คุณคำ, 2553) ,(นิรมร, 2554) ,(คุณุ, 2555) ,(ไชแสง, 2556) ได้กล่าวถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหา การคุกคามทางเพศ ดังนี้

1.1 ผู้ปกครอง มีส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันการคุกคามทางเพศโดย

1.1.1 สนับสนุนให้เด็กพูดคุยเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในโรงเรียน เช่น เรื่องเกรด กีฬา กิจกรรมเสริมหลักสูตร และเพื่อน รับฟังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็ก รวมทั้งดูแลสภาวะทางร่างกายและจิตใจที่เด็กได้รับ สร้างความไว้วางใจให้เด็กกล้าที่จะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ กับผู้ปกครอง แม้ว่าเหตุการณ์นั้นจะน่าอายหรือ น่ากลัวก็ตาม ซึ่งทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณปกครองสนใจและพร้อมที่จะคุยทุกเรื่อง รวมทั้งผู้ปกครองควรมีการสนับสนุนให้เด็กสนทนาเกี่ยวกับตัวเอง เพื่อ

ส่งเสริมความมั่นคงของเด็ก เป็นขั้นตอนแรกที่จะช่วยป้องกันการตกเป็นเหยื่อของ การคุกคามทางเพศ ผู้ปกครองควรหมั่นพูดคุย ชักถามเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นประจำวันกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้รับรู้และป้องกันแนวโน้มที่จะถูก คุกคามทางเพศได้

1.1.2 ผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างโดยการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น ไม่หัวเราะกับการวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องตลกที่สื่อในทางเพศ ใช้ภาษาที่รวมทั้งสองเพศ และหลีกเลี่ยงการจำแนกบุคคลโดยใช้เพศ เชื้อชาติ หรือบุคลิกลักษณะประจำตัวบุคคล นอกจากนี้ ผู้ปกครองควรเพิ่มความตระหนักของเด็กเกี่ยวกับความรู้สึกของคนอื่น ส่งเสริมให้มีความเคารพ ความเสมอภาคของหญิงและชายเพื่อไม่ให้มีอคติทางเพศและมีความเห็นใจ ความเมตตาในการที่จะช่วยป้องกันเด็กจากการไปทำร้ายผู้อื่น นอกจากนี้การแนะนำเด็กให้เข้าร่วมในการฝึกอบรมผู้นำของโรงเรียน จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจที่จำเป็นต่อการป้องกันการคุกคามทางเพศ รวมทั้งการพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน

1.1.3 ผู้ปกครองควรขออนุญาตเกี่ยวกับการป้องกันการคุกคามทางเพศของเด็กเก็บไว้ใช้ในการอ้างอิง หากมีประเด็นที่ไม่เข้าใจควรนัดกับผู้บริหารหรือผู้ประสานงานเพื่อทำให้สิ่งที่สงสัยกระจ่าง รวมทั้งขอให้ทางโรงเรียนทำให้การคุกคามทางเพศเป็นประเด็นสำหรับการประชุมสมาคมครูและผู้ปกครอง หากผู้ปกครองกังวลว่า โรงเรียนไม่มีนโยบายเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ หรือมีแต่ไม่สามารถเข้าถึงได้ ให้คุยกับผู้บริหารของโรงเรียนหรือตัวแทนคณะกรรมการโรงเรียน เพราะผู้ปกครองมีสิทธิและความรับผิดชอบที่จะต้องทำให้มั่นใจว่าเด็กได้รับการปกป้องจากการใช้ความรุนแรงหรือการคุกคามในโรงเรียน การได้พูดคุยเกี่ยวกับนโยบายของโรงเรียนกับเด็ก ทำให้เด็กรู้ว่า ผู้ปกครองรับรู้ถึงการคุกคามทางเพศในโรงเรียนเป็นปัญหาใหญ่ นอกจากนี้ ผู้ปกครองควรคิดว่าเด็กยังเป็นผู้เยาว์ที่ไม่เข้าใจเรื่องการคุกคามทางเพศมากนัก ดังนั้นผู้ปกครองจำเป็นต้องสอนเด็กในเรื่องสิทธิในร่างกายของเด็ก ว่าสิ่งใดเป็นสิทธิของเด็กที่ผู้อื่นล่วงละเมิดไม่ได้ แม้ว่าจะเป็นครูหรือเพื่อนก็ตาม ถ้าหากเกิดกรณีคุกคามทางเพศแก่นักเรียน ผู้ปกครองควรแจ้งผู้บริหารโรงเรียน แต่ถ้าเป็นเรื่องใหญ่ที่เป็นคดีอาญาต้องแจ้งตำรวจเพื่อดำเนินคดีหรือรวบรวมหลักฐานโดยไม่ควรเกรงว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรม นอกจากนี้ยังสามารถร้องเรียนในช่องทางอื่น เช่น ทางสื่อมวลชน

1.2 ครูและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนมีบทบาทในการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนในสถานศึกษา ดังนี้

1.2.1 สร้างหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศเชื่อมกับสิทธิมนุษยชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ และใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ เชื่อมโยงกับเรื่องนี้ เช่น เปิดวีดี

ทัศน์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ การใช้กรณีศึกษาเพื่อทำให้นักเรียนเข้าใจการคุกคามทางเพศมากขึ้น มีการแยกนักเรียนเป็นกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มพูดคุยลักษณะพิเศษของกรณีศึกษา โดยพิจารณาเกี่ยวกับผู้ที่เป็นเหยื่อ ผู้ที่มีพฤติกรรมคุกคามทางเพศ และ ผู้เห็นเหตุการณ์ เป็นต้น จากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมอภิปราย ความคิดเห็นและความรู้สึกของแต่ละกลุ่ม

1.2.2 ควรมีการรวบรวมแหล่งข้อมูลสำหรับนักเรียนที่อาจประสบกับการคุกคามทางเพศ เช่น บทความ เว็บไซต์ และสายด่วน ทำรายการและแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ในชั้นเรียนหรือสำนักงาน รวมทั้งมีการสนับสนุนให้นักเรียนก่อตั้งหรือเข้าร่วมกลุ่มของโรงเรียนที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาอื่น ๆ และป้องกันการคุกคามทางเพศ หรือสนับสนุนความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะทางเพศ การศึกษาเรื่องเพศ และการเกลียดพฤติกรรมคุกคามทางเพศ โดยการอ่านหรือพูดคุยกับผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นนี้ และสามารถสื่อสารกับนักเรียนได้ นอกจากนี้ควรมีการรับรองความมั่นใจของนักเรียนว่า ครูหรือเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนสามารถดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนจากการถูกคุกคามทางเพศได้ และนักเรียนจะไม่ถูกลงโทษเมื่อร้องเรียนเรื่องการคุกคามทางเพศ เพื่อปกป้องสิทธิของเด็กเมื่อพบว่าเด็กถูกคุกคามทางเพศ

1.2.3 การสร้างสภาพแวดล้อมที่น่าไว้วางใจในชั้นเรียน สำนักงาน ห้องหรือมุมต่าง ๆ ในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการป้องกันการคุกคามทางเพศ หรือนักเรียนจำเป็นต้องรู้จักบุคคลที่สามารถปรับทุกข์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศได้ นอกจากนี้การระมัดระวังในเรื่องของการปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพังในโรงเรียน หรือตามห้องที่ลับตาในโรงเรียน เช่น ห้องน้ำหรือในโอกาสพิเศษที่มีคนจำนวนมากเข้าออกในโรงเรียน เช่น งานโรงเรียนหรือกิจกรรมพิเศษในโรงเรียนหรือการไปโรงเรียนในวันหยุด การทำกิจกรรมตอนเย็นในโรงเรียน ควรมีการสังเกตคนแปลกหน้าที่เข้ามาในโรงเรียนด้วย ตลอดจนควรตระหนักถึงการเดินทางที่ต้องค้างคืนและมีผู้ใหญ่ดูแลอยู่น้อย ซึ่งต้องป้องกันความเสี่ยงจากเหตุการณ์เหล่านั้น

1.3 ผู้บริหารและคณะกรรมการโรงเรียนสามารถป้องกันการคุกคามทางเพศได้ ดังนี้

1.3.1 กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศที่มีความชัดเจน เข้าใจง่ายและเข้าถึงได้ มีการเปิดเผยนโยบายในสถานที่ที่เข้าถึงได้ในโรงเรียนและพิมพ์ลงในคู่มือนักเรียน รวมทั้งข้อกำหนดสำหรับการป้องกันนักเรียนจากการถูกคุกคาม โดยนโยบายควรเป็นภาษาที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้ เป็นภาษาท้องถิ่นของนักเรียนหรือสร้างเป็นรูปแบบการ์ตูน แสดงให้เห็นว่าการคุกคามทางเพศคืออะไร

1.3.2 มีการสนทนา การฝึกอบรม และการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับนโยบายในการวางแผนและการลงโทษสำหรับการคุกคามทางเพศในโรงเรียน ทั้งนี้ควรมีการจัดอย่างแพร่หลายและเหมาะสมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เช่น ให้ความรู้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศโดย การประชุมและการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่ออธิบายนโยบายเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในโรงเรียน ฝึกอบรมผู้นำนักเรียน เรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศแก่เพื่อนนักเรียน นโยบายของโรงเรียน กระบวนการในการร้องเรียนอย่างเป็นทางการ และกลยุทธ์ในการจัดการผลที่ตามมาจากการร้องเรียน ซึ่งการจัดสนทนา ฝึกอบรม อภิปราย หรือการประชุมเหล่านี้ ควรวางแผนเป็นช่วง ๆ เพื่อช่วยให้ครูและเจ้าหน้าที่เข้าใจนโยบาย และรู้ว่าต้องดำเนินการอย่างไรเมื่อมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ รวมทั้งมีการฝึกอบรมซ้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่เข้ามาใหม่ ทำให้ต้องมีแผนการฝึกอบรมทุกภาคการศึกษา

1.3.3 ร่วมมือกับตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ที่ให้คำปรึกษา ให้บริการทางจิตวิทยาอย่างกลุ่มสนับสนุน ที่ปรึกษา หรือจิตบำบัดแก่เหยื่อและผู้กระทำผิดทางการคุกคามทางเพศ และแนะนำผู้เชี่ยวชาญมาฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจำแนกพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ ความตระหนักความรับผิดชอบ การป้องกันการคุกคามทางเพศ ตลอดจนเน้นเรื่องนโยบายและกระบวนการร้องเรียนของโรงเรียน รวมถึงมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ ความตระหนักและความรับผิดชอบต่อการคุกคามทางเพศ ตลอดจนเน้นเรื่องนโยบายและกระบวนการร้องเรียนอย่างน้อย 2 คน เป็นผู้ชายหนึ่งคนและผู้หญิงหนึ่งคน ซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องรายงาน เรื่องร้องเรียนการคุกคามทางเพศให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป

2. ระดับองค์กร

2.1 ความรับผิดชอบของโรงเรียน (เฉลยทรัพย์, 2551) ,(คุณคำ, 2553) ,(นิรมร, 2554) ,(คุณุ, 2555) ,(ไขแสง, 2556) กล่าวตรงกันว่า โรงเรียนต้องรับผิดชอบตามกฎหมายต่อการคุกคามทางเพศทุกรูปแบบ โดยเฉพาะการคุกคามทางเพศแบบเสนอข้อแลกเปลี่ยน (Quid pro quo) ซึ่งถือว่าเกิดขึ้น บ่อยมากในสถานศึกษา โดยเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนที่มีอำนาจหน้าที่ เช่น ครู ผู้บริหาร หรือแม้แต่เจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ อย่างภารโรงหรือพนักงานร้านอาหาร ซึ่งในตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน หรือนักเรียนเชื่อว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มีตำแหน่ง และมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียน ใช้อำนาจหน้าที่บังคับให้นักเรียนยอมจำนนต่อความต้องการทางเพศ นอกจากความรับผิดชอบต่อรูปแบบการคุกคามทางเพศดังกล่าวแล้ว โรงเรียนยัง

รับผิดชอบต่อการคุกคามทางเพศที่ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นมิตรโดยเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน ซึ่งเป็นการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ถือเป็นก้าวจำกัดความสามารถในการเข้าร่วมหรือรับผลประโยชน์จากการศึกษาของนักเรียน หรือก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ไม่เป็นมิตร อย่างไรก็ตาม นักวิชาการยังได้เสนอแนะแนวทางในการจัดการกับการคุกคามทางเพศที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ

2.1.1 ประกาศห้ามการคุกคามทางเพศอย่างแพร่หลาย โดยโรงเรียนควรจัดทำเป็นนโยบาย เพราะการคุกคามทางเพศอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของโรงเรียน โรงเรียนควรพัฒนานโยบายการป้องกันการคุกคามทางเพศ เห็นอย่างชัดเจนว่า การคุกคามทางเพศเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนทุกคน ในนโยบายควรมีความหมายของการคุกคามทางเพศ ตัวอย่างที่เป็นพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและผู้ที่มีพฤติกรรมคุกคามทางเพศ และสิ่งที่สำคัญคือ การแจ้งกับนักเรียนและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเกี่ยวกับนโยบาย และควรมีติดประกาศนโยบายในโรงเรียนหรือแจกให้กับนักเรียนและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน และจัดการ การฝึกอบรมตามนโยบาย

2.1.2 เพิ่มความเข้าใจด้านการคุกคามทางเพศแก่ครู อาจารย์ บุคลากรในโรงเรียน และนักเรียน รวมทั้งควรเสนอให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ครู ผู้บริหาร และ นักเรียน เพื่อให้ตระหนักและเข้าใจว่าพฤติกรรมใดที่ก่อให้เกิดการคุกคามทางเพศ ส่วนนักเรียนควรมีการฝึกอบรมและมีส่วนร่วมในการเขียนนโยบายเกี่ยวกับการป้องกัน การคุกคามทางเพศ นอกจากนี้ควรมีการก่อตั้งกลุ่มเฉพาะขึ้นมาเพื่อดูแลการคุกคามทางเพศในโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยนักเรียนและครูที่นักเรียนสนิทด้วย

2.1.3 กำหนดและประกาศขั้นตอนการร้องเรียนอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะทางสื่อต่าง ๆ รวมทั้งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างรวดเร็วในการสืบสวนหรือตัดสินเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และดำเนินการอย่างเหมาะสมเพื่อให้การคุกคามทางเพศยุติลง กำจัดสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นมิตร และป้องกันการคุกคามทางเพศไม่ให้เกิดขึ้นอีก นอกจากนี้นักวิชาการยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การทำให้บางกรณีสิ้นสุดอาจมีความสลับซับซ้อน แต่การไม่ทำอะไรเลยนั้นเป็นคำตอบที่ผิด การไม่ได้ติดต่อ การพุดจาที่สื่อในเรื่องเพศหรือการคุกคามทางเพศอย่างหนักจะทำให้สถาบันการศึกษาประสบปัญหาในระยะยาว โรงเรียนควรดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมและรวดเร็ว ส่วนการลงโทษก็ต้องเหมาะสมกับความผิด

2.2 องค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาการคุกคามทางเพศ เช่น องค์กรต่อต้านการค้ามนุษย์และทารุณกรรมเด็ก มูลนิธิพิทักษ์สิทธิเด็ก ดังต่อไปนี้

2.2.1 เพื่อให้ นักเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติตนที่เหมาะสม และมีพฤติกรรม การป้องกันการคุกคามทางเพศได้ก่อนเข้าสู่วัยรุ่น ควรจัดโครงการส่งเสริมทักษะต่าง ๆ เกี่ยวกับการป้องกันการคุกคามทางเพศให้แก่เด็กและเยาวชน รวมถึงมีการพัฒนาโครงการให้ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษา บทบาททางเพศ ภัยทางเพศ และการป้องกันตนเองจาก สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการถูกคุกคามทางเพศ และควรพัฒนาโครงการดังกล่าวสู่กลุ่มนักเรียนทุก ระดับ

2.2.2 พัฒนาโครงการให้ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางเพศ ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเพศชายในโรงเรียน รวมทั้งควรจัดโครงการส่งเสริมให้ ความรู้แก่กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่น การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมแก่เด็ก และเยาวชน และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว นอกจากนี้ควรจัดทำโครงการพัฒนา ความรู้ ทักษะ และฝึกทักษะการช่วยเหลือแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น พ่อแม่ ครู พยาบาล นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเมื่อเด็กและเยาวชนถูกคุกคามทางเพศ รวมทั้ง ควรมีการพัฒนาแหล่งความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาในเชิงวิชาการ เพื่อให้ นักเรียนได้มีแหล่ง ศึกษาหาความรู้มากขึ้น

2.2.3 องค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรี รวมทั้งองค์กร สื่อสารมวลชนต่าง ๆ ควรเพิ่มบทบาทหน้าที่ในการป้องกันให้มากขึ้น เช่น การเสนอข้อมูลข่าวสาร ความรู้และกรณีตัวอย่าง ให้เป็นที่ตระหนักของบุคคลกลุ่มเสี่ยง รวมทั้งสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้อง แก่บุคคลทั่วไป นอกจากนี้ควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กร เอกชนที่ให้ความช่วยเหลือ เกี่ยวกับเด็กและสตรี เพื่อบริการและให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกคุกคามทางเพศให้ครอบคลุมทั่ว ประเทศ และพัฒนาระบบเครือข่ายให้มากขึ้น เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือในเรื่องที่กระทำได้อย่าง ทั่วถึง

3. ระดับนโยบาย สำหรับการป้องกันในระดับนโยบายนั้นโดยส่วนมากแล้วจะ ให้ ความสำคัญกับกฎหมาย(เฉลยทรัพย์, 2551)กล่าวตรงกันว่า กฎหมายที่บัญญัติเรื่อง การป้องกันการ คุกคามทางเพศเมื่อเกิดกรณี การคุกคามทางเพศใช้ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้ระบุ ความผิดที่อาจเทียบเคียงกับ การคุกคามทางเพศในการดำเนินคดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้ออกหนังสือ เลขที่ ศธ 04001/106 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2550 เรื่อง การล่วงละเมิดทางเพศนักเรียน โดยใน รายละเอียดของหนังสือสรุปได้ว่า ปัจจุบันมีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูก กล่าวหา ว่ากระทำผิดวินัย หรือต้องหาคดีอาญาในเรื่องล่วงละเมิดทางเพศโดยมีนักเรียนเป็น ผู้เสียหาย ถูก

กระทำการล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งจำเป็นจะต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาโดยเร็ว เพื่อให้ เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการล่าช้าหรือปล่อยปละละเลย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย จึงให้ ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

1. เมื่อปรากฏว่ามีนักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศ ให้ดำเนินการสืบสวน ข้อเท็จจริงทันที และให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ให้ทราบผลอย่างช้าภายใน 10 วัน และถ้าเห็นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหา ว่ากระทำผิดทางวินัยให้ดำเนินการทางวินัยทันที พร้อมกับให้พักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ ก่อนตามควรแก่กรณี

2. ห้ามช่วยเหลือผู้กระทำผิดให้ไม่ต้องรับโทษด้วยประการใด ๆ หรือเข้าไป โกล่เกลี่ย ประนีประนอมกับผู้เสียหาย

3. นำหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองนักเรียนให้พานักเรียนผู้เสียหายไปให้ แพทย์เพื่อตรวจ ร่างกายโดยเร็ว อย่างช้าภายใน 72 ชั่วโมง นับแต่เกิดเหตุเพื่อเป็นหลักฐานในคดี

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของการป้องกันการคุกคามทางเพศใน สถานศึกษา ได้ว่า สถานศึกษาต้องมี 1) การจัดทำแนวปฏิบัติหรือกำหนดและใช้บทลงโทษอย่างแข็งขัน 2) การจัดการความรู้แก่นักเรียน 3) การสร้างทัศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศ 4) การป้องกันแบบมีส่วนร่วม 5) การสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบแก่ครู และ 6) การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อ ป้องกันปัญหาการคุกคามทางเพศ โดยให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และ ยอมรับ รวมทั้งต้องประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักแก่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้รับทราบ และถือปฏิบัติ และต้องเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมและการคุกคามทางเพศรวมถึง แนวทางในการป้องกันและแก้ไขในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น รวมทั้งกำหนดให้เป็นประเด็นหนึ่งในหลักสูตร การพัฒนาบุคลากรทุกระดับสถานศึกษา เพื่อลดความเสี่ยงจากปัญหาการคุกคามทางเพศ เช่น จัดห้อง ทำงานที่เปิดเผย โลง มองเห็นกันได้ชัดเจน เป็นต้น และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ สถานศึกษาต้อง ติดตามผลการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องและรายงานต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการป้องกันการ

1.8 การป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศกับเด็ก

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมวิธีการที่งานวิจัย และองค์กรต่าง ๆ ได้ให้ไว้เกี่ยวกับ การสอน เด็กให้สามารถป้องกันตนเองจากการล่วงละเมิดทางเพศซึ่งจะมีวิธีที่แตกต่างกันออกไปดังนี้

RAININ หรือ Faps Abuse & Irices Nalicial Network. (2552. ไม่ปรากฏเลขหน้า) บอกถึง การป้องกันไว้ว่า ถึงแม้เราจะไม่สามารถหยุดหรือขจัดความรุนแรงทางเพศให้หมดลงได้ แต่เราก็ สามารถลดทอนให้น้อยลงได้ด้วยการให้แนวทางกับผู้ปกครองไว้ ดังนี้

1) ผู้ปกครองต้องสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับเด็ก พยายามเข้าไปมีส่วนร่วม ใกล้ชิดกับ เด็กให้มาก รับรู้พูดคุยถึงกิจกรรมระหว่างวันที่โรงเรียนของเด็ก เช่น ระยะเวลาที่อยู่ โรงเรียนทำอะไรกัน

2) พยายามทำให้เด็กรับรู้ว่าคุณผู้ปกครองของตนสนใจเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิต ของเขา เมื่อเวลาที่เกิดสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นกับเด็กจะได้รู้และป้องกันได้ทัน

3) จะต้องไม่ปิดกั้นข้อมูลข่าวสารเรื่องการล่วงละเมิดทางเพศกับเด็ก เพราะจะเป็น หนทางที่เราจะสามารถรับรู้ทัศนคติหรือทักษะที่เด็กมีเพื่อเราจะได้สามารถเพิ่มเติม อาจใช้ วิธีการตั้งคำถามถึงความคิดในการแก้ปัญหาถ้าเกิดสิ่งเหล่านี้ขึ้นกับตน

4) ผู้ปกครองจะต้องสร้างความมั่นใจให้กับเด็กต้องทำให้เด็กรับรู้ และมั่นใจว่า คำพูด ของเขานั้นมีความหมาย มีน้ำหนัก มีความหนักแน่นซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจ กล้าปฏิเสธ สิ่งที่ไม่รู้สึกว่าจะไม่ถูกต้องหรือเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย

5) ผู้ปกครองมีหน้าที่สอนให้เด็กรู้จักหน้าที่การทำงานในส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมถึง สอนให้รู้ถึงขอบเขตของร่างกาย เรียนรู้สัมผัสที่ทำให้สบายใจและไม่สบายใจ ที่สำคัญ เด็กต้องรู้ว่าร่างกายของเขาเป็นของเขา ไม่มีใครมีสิทธิ์มาล่วงล้ำได้ ในทางกลับกันที่ไม่มีสิทธิ์จะไป ล่วงล้ำคนอื่นได้เช่นกัน

6) ผู้ปกครองต้องสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก ๆ ว่าจะเชื่อในคำพูดของเขาเสมอ และ พร้อมจะอยู่เคียงข้างให้ความช่วยเหลือถ้าเกิดปัญหาขึ้นกับเขาจริง ๆ

7) ต้องให้ข้อมูลเรื่องคนผิดถ้าเกิดเหตุการณ์ล่วงละเมิดทางเพศขึ้น เด็กที่ถูก กระทำไม่ใช่ คนผิด เขายังปกติไม่ใช่ตัวปัญหาเพราะจะพบว่าคนร้ายมักนำเรื่องนี้มาหลอกเด็กเพื่อ การกระทำการล่วงละเมิดทางเพศซ้ำ ๆ

การศึกษาของแอลเลียท และคณะ (Elliott et al. 1995: 572 524) นำเสนอ ข้อเสนอแนะของ ผู้ต้องหาที่กระทำการล่วงละเมิดทางเพศกับเด็กไว้โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สำหรับเด็กจะต้องรู้วิธีป้องกันตนเอง หากความรู้เพิ่มเติม หลีกเลี้ยงการไปอยู่ใน ที่ห่างไกลผู้คน เพราะส่วนใหญ่ผู้กระทำผิดมักจะเลือกเหยื่อที่เล่นอยู่คนเดียวและจะต้องไม่มี ความลับหรือเรื่องปิดบังผู้ใหญ่ ผู้กระทำผิดจะรู้ว่าเด็ก ๆ มักตื่นเต้นกับความลับ และพยายามให้ เรื่องนี้มาหลอกล่อให้เด็กหลงกล

2. สำหรับผู้ปกครอง จะต้องสอนให้เด็กรู้จักหน้าที่ต่าง ๆ ของอวัยวะอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะอวัยวะสืบพันธุ์ ต้องสอนเรื่องของสัมผัสที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม สอนเรื่องสิทธิในร่างกายของตน สอนให้กล้าปฏิเสธเรื่องที่ไม่เหมาะสม ไม่ควรเข้มงวดหรือดูดำเด็กมากเกินไป และต้องกล้าที่จะพูดคุยกับเด็กในเรื่องการล่วงเกินทางเพศ

3. สำหรับโรงเรียน ควรมีโปรแกรมการสอนการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศ อาจเป็น การสร้างบทบาทสมมติให้เด็กได้ฝึกตัดสินใจในเหตุการณ์นั้น ๆ จะต้องสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเรื่องผู้กระทำผิดสามารถเป็นได้ทุกคนไม่ใช่แค่คนแปลกหน้า

สิริน ศรประสิทธิ์ (2544: 43) ได้ศึกษาถึงการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศกับเด็กนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาในประเทศไทยพบว่า การเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่เกี่ยวกับ การป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศมาใช้ร่วมกับการให้ข้อมูลการป้องกันตนเองจะทำให้เด็กมีความเข้าใจในเรื่องนี้มากขึ้น ทักษะทางสังคมที่กล่าวมาข้างต้น คือทักษะการแสวงหาข่าวสารทักษะการเผชิญการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการป้องกันตนเอง และทักษะการได้มาซึ่งแรงสนับสนุนทางสังคม ซึ่งหนึ่งอย่างที่จะช่วยในการป้องกันตัวจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ แบบที่อยู่ในระยะประชิดหรือจู่โจมเข้ามาไม่ทันตั้งตัว คือการเรียนรู้ศิลปะการป้องกันตัว เราสามารถใช้อวัยวะต่าง ๆ ใน ร่างกายของเราเป็นอาวุธ เช่น ศีรษะ หน้าผาก กะโหลกศีรษะด้านหลัง ซึ่งจะได้ผลมากหรือน้อยนั้นอาจขึ้นอยู่กับการฝึกฝน หรือเมื่อถึงเวลาคับขันเราสามารถใช้อวัยวะหรือฟันช่วยได้ สิ่งที่ต้องระวัง คือ ระยะประชิด หมายถึง เราต้องไม่ให้คนร้ายเข้ามาประชิดตัวมากกว่าในระยะ 2 ก้าว เราต้องมีสติและหาโอกาสในการป้องกันตัว โดยเดินทางไปที่กระดุกขาท่อนบน หัวเข่าหรือหน้าแข้ง เพื่อหยุดคนร้าย หรือถ้าเข้ามาประชิดตัวให้ป้องกันตัวเองโดยการใช้นิ้วมือฟันไปที่ชอกคอหรือริมฝีปาก ตัดจมูก ไหล่ปลาร้า คอ กงหู หรือใช้นิ้วมือกระแทกย่นคางให้หงายหลัง ฉวยโอกาสหลบหนีและเรียกหาคนช่วย ทั้งนี้ ทักษะการปฏิเสธก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้รอดจากภัยทางเพศ เพราะทุกคนมีสิทธิที่จะไม่ทำในสิ่งที่รู้สึกไม่สบายใจหรือไม่ปลอดภัยซึ่งถ้าจะทำให้ได้ผลดีที่สุดเราต้องมีความตั้งใจและแสดงความรู้สึกที่ชัดเจน ทั้งนี้ต้องตั้งใจตั้งใจที่จะปฏิเสธอย่างจริงจัง ทั้งคำพูด ท่าทาง น้ำเสียง เพื่อแสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนแน่วแน่กับอีกฝ่าย ต้องไม่เปิดโอกาสให้อีกฝ่ายหาเหตุผลอ้างทำให้ ใจอ่อน ควรใช้การปฏิเสธโดยอ้างความรู้สึก เพราะการใช้เหตุผลมักจะทำให้อีกฝ่ายหาเหตุผลอื่นมาโนมน้าวกลับได้

สรุปได้ว่า กระบวนการจัดการความรู้เพื่อป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนนั้นเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจถึงขั้นตอนในกระบวนการจัดการความรู้หรือ

พัฒนาการของความรู้ที่จะเกิดขึ้นภายในองค์กร เพื่อที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จในการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียน

2.3 บทบาทของบุคลากรในสถานศึกษาในการจัดการความรู้เพื่อป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียน

นักวิชาการไทยและต่างชาติ (บดินทร์ วิจารณ์, 2549, หน้า 24-26; Tiwana, 2001, pp. 104-106; Salis & Jones, 2002, pp. 192-193) ได้กล่าวถึง บทบาทของบุคลากรในสถานศึกษาในการจัดการความรู้เพื่อป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนที่สอดคล้องกันว่า การจัดการความรู้ในการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนในสถานศึกษา เป็นการสร้างความรู้และแบ่งปันความรู้จากการดำเนินงานซึ่งจะต้องสร้างและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและบุคลากรได้รับประโยชน์สูงสุด ในกรณีการจัดการความรู้ในเรื่องการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียน ถ้าโรงเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะมีผลดีคือ โรงเรียนจะป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนดีขึ้น ลด การกระทำที่เป็นการคุกคามทางเพศของนักเรียนลง โรงเรียนมีมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษาที่สูงขึ้น เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน หรือโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง รวมทั้งมีบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงาน ครู ผู้บริหาร ได้รับการพัฒนาให้มีความชำนาญและมีความเชี่ยวชาญเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น บทบาทของ บุคลากรในสถานศึกษาในการจัดการความรู้ในการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนในสถานศึกษา ต้องอาศัยความรู้และกระบวนการที่เหมาะสมในการจัดการความรู้ โดยจะต้องดำเนินงานร่วมกับนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และชุมชน ทั้งในฐานะผู้ปฏิบัติ ผู้นำ ผู้ร่วมมือ บทบาทในการจัดการความรู้ในเรื่องดังกล่าวของครูจึงอาจกล่าวได้ดังนี้

บทบาทในการจัดการความรู้ของตนเอง เป็นการจัดการความรู้ในระดับบุคคล ในฐานะผู้นำในการจัดการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนในสถานศึกษา และทำงานร่วมกับผู้เรียน ครูผู้อื่นในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และชุมชน

บทบาทในการจัดการความรู้ในชั้นเรียน เป็นการจัดการความรู้ร่วมกับผู้เรียนในชั้นเรียน โดยเป็นผู้นำ ผู้สนับสนุน และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนในสถานศึกษา โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ในการป้องกันตัวของนักเรียน

บทบาทในการจัดการความรู้เรื่องการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนในสถานศึกษา ถือว่าเป็นการจัดการความรู้ระดับองค์กร โดยร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

บทบาทในการจัดการความรู้ การป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนในสถานศึกษากับชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของชุมชน รวมทั้งมีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ครูจึงมีบทบาทร่วมกับโรงเรียนในการจัดการความรู้ในชุมชน หรือให้ชุมชนเข้ามาให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวแก่นักเรียนในสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ถ้าบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตามบทบาทอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่องก็จะทำให้เกิดทักษะและความชำนาญในการจัดการความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน การคุกคามทางเพศของนักเรียนในสถานศึกษาเพิ่มขึ้น

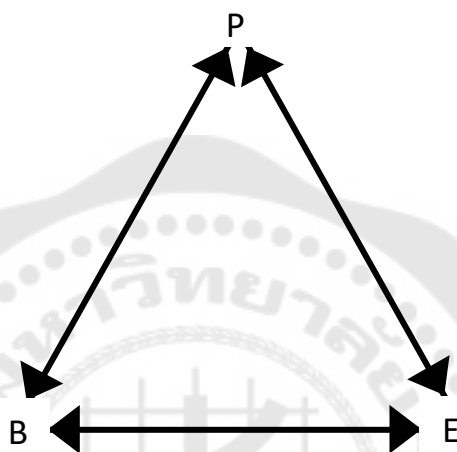
1.9 การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ

จากสุวิมล เกิดอินทร์ (2562), ศิริรินทร์นา ทศนีย์รัตน์ (2554) รวมไปถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องทางผู้วิจัยได้จำแนกองค์ประกอบของการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศได้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ

แนวคิดในการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศนั้นมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญา สังคม (Social Learning Theory) ของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) มีการศึกษาว่าความเชื่อของแต่ละบุคคลที่มีต่อความสามารถของตนเอง หรือที่เรียกว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) มีอิทธิพลให้บุคคลปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเฉพาะเจาะจงได้ พื้นฐานแนวคิดที่เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น เชื่อว่าในการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ ต้องวิเคราะห์เงื่อนไขและสิ่งเร้าที่จะมาเสริมแรงให้เงื่อนไขนั้นคงอยู่ พฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ จึงเกิดจากกระบวนการเรียนรู้เกิดจากปัจจัยหลายอย่างประกอบด้วย พันธุกรรม สภาพแวดล้อม ประสบการณ์ ความสามารถเฉพาะตัวของบุคคลผสมผสานกันซึ่งยากแก่การตัดสินว่าพฤติกรรมนั้น ๆ เกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถตนเอง (perceived self-efficacy) และคาดหวังในผลลัพธ์ของการปฏิบัติ (outcome expectations) ประสานกันจะแสดงพฤติกรรมนั้นให้มุ่งบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

ตามหลักแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม พฤติกรรมได้รับอิทธิพลจากปัจจัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมร่วมกัน มากกว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แบนดูราเชื่อว่าพฤติกรรมไม่ได้เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลด้วย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมเรียกว่า Reciprocal Determinism

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสามองค์ประกอบ
ที่มา : Bandura, 1997 อ้างถึงใน ภาสิต ศิริเทศ และ ณพวิทย์ ธรรมสีหา, 2562

องค์ประกอบทั้งสามมีดังต่อไปนี้ B แสดงถึงพฤติกรรมเฉพาะ P แสดงถึงคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล และ E แสดงถึงสภาพแวดล้อมโดยรอบ แม้ว่าองค์ประกอบเหล่านี้จะมีผลซึ่งกันและกัน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าปัจจัยทั้งสามจะมีอิทธิพลเท่าเทียมกัน ปัจจัยบางอย่างอาจส่งผลต่อพฤติกรรมมากกว่าปัจจัยอื่นๆ และอิทธิพลของปัจจัยทั้งสามนี้ไม่ได้เป็นอิสระต่อกัน อย่างไรก็ตามปัจจัยหนึ่งต้องใช้เวลาจึงจะส่งผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่นๆ

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวทฤษฎีปัญญาสังคมของแบนดูราจึงได้เน้นแนวคิด 3 ประการ คือ

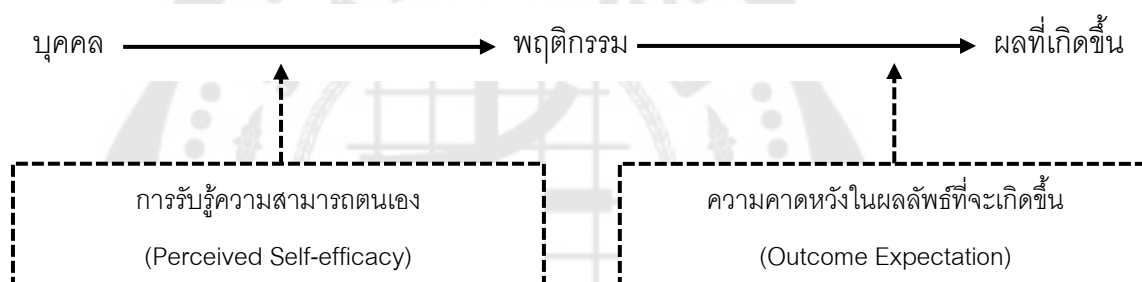
1. การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning)
2. การกำกับตนเอง (Self - regulation)
3. การรับรู้ความสามารถตนเอง (Self - efficacy)

โดยแนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นความเชื่อของแต่ละคนในความสามารถของตนเองและความคาดหวังถึงผลลัพธ์ของการกระทำของตน ระยะแรกปี ค.ศ.

1997 แบนดูราเริ่มเสนอแนวคิดของความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (Efficacy-Expectation) โดยให้ความหมายว่าเป็นความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตนในลักษณะที่เฉพาะเจาะจงและความคาดหวังนี้เป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรม ต่อมาปี ค.ศ.1986 ได้ใช้คำว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self – Efficacy) โดยให้คำจำกัดความว่าเป็นการประเมินความสามารถของตนเองในการจัดการและดำเนินการพฤติกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเฉพาะบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าว แบนดูราได้พัฒนาและทดสอบทฤษฎีการรับรู้ความสามารถตนเอง (Self - Efficacy) โดยมีสมมติฐานของทฤษฎีคือ ถ้าบุคคลมีการรับรู้หรือมีความเชื่อในความสามารถตนเองสูง และเมื่อทำแล้วจะได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ บุคคลนั้นก็จะมีความตั้งใจจะปฏิบัติดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถตนเองและความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น

ที่มา : Bandura, 1997 อ้างถึงใน ภาสิต ศิริเทศ และ ณพวิทย์ ธรรมสีหา, 2562

จากโครงสร้างของทฤษฎีแสดงให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1) การรับรู้ความสามารถตนเอง (Perceived Self - Efficacy) หมายถึง การประเมินความสามารถของตนเองและขอบเขตที่เชื่อว่าตนเองสามารถทำงานได้สำเร็จ รวมถึงความเชื่อของบุคคลในความสามารถของตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิต โดยได้รับอิทธิพลจากอารมณ์ ความคิด แรงจูงใจ และการกระทำ

2) ความคาดหวังของผลลัพธ์ (Outcome Expectation) หมายถึง ความเชื่อที่แต่ละบุคคลเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่จะบรรลุผลสำเร็จ โดยประเมินจากพฤติกรรมกับการประเมินผลลัพธ์ที่

คาดหวังที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการบางอย่าง รวมถึงความคาดหวังถึงผลที่จะตามมาจากเมื่อได้กระทำแล้ว

โดยองค์ประกอบทั้ง 2 ข้างต้น ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังผลลัพธ์ มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ กล่าวคือ หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถตนเองและมีความคาดหวังของผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นสูงทั้งสองด้าน จะทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างแน่นอน แต่ถ้ามีเพียงด้านใดสูงหรือต่ำ บุคคลนั้นก็มีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรม ดังภาพประกอบ 3

ความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น

		สูง	ต่ำ
การรับรู้ ความสามารถตนเอง	สูง	มีแนวโน้มที่จะทำแน่นอน	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ
	ต่ำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำ	มีแนวโน้มที่จะไม่ทำแน่นอน

ภาพประกอบ 3 แผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถตนเองและความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น

ที่มา : Bandura, 1997 อ้างถึงใน ภาสิต ศิริเทศ และ ณพวิทย์ ธรรมสีหา, 2562

จากทฤษฎีสามารถสรุปได้ว่า บุคคลจะเลือกกระทำหรือแสดงพฤติกรรมหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับว่าบุคคลรับรู้ว่าจะมีความสามารถในการกระทำพฤติกรรมเป้าหมายหรือไม่ และเมื่อได้กระทำพฤติกรรมนั้นแล้ว ผลของการกระทำจะเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ และคาดหวังว่าตนเองมีความสามารถมากพอที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ถ้าบุคคลเรียนรู้ว่าการกระทำนั้นทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังในผลลัพธ์มีความสัมพันธ์กันอย่างมาก โดยที่ความสัมพันธ์ของสองตัวแปรดังกล่าวมีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2549 อ้างถึงใน ศิริจันทร์ณา ทศนีย์รัตน์, 2554) ดังนั้น เด็กวัยเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ในทางกลับกัน หากเด็กวัยเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ จะส่งผลให้เด็กหลีกเลี่ยงที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ หรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นเลย

จากการศึกษาความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของอัลเบิร์ต แบนดูรา และความหมายของการป้องกันตนเองจากการคุกคามทางเพศ ผู้วิจัยจึงสามารถนิยามความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ ได้ว่าเป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถในการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศโดยผู้อื่นทั้ง 4 รูปแบบ ได้แก่ การถูกคุกคามทางวาจา ทางสายตา ทางร่างกาย และทางออนไลน์

2. ความสามารถในการจัดการกับการถูกคุกคามทางเพศ

2.1 ความหมาย

2.1.1 ความหมายของการจัดการ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2544 ได้ให้ความหมายคำว่า “สามารถ” ไว้ว่า มีคุณสมบัติที่จะทำได้

Oxford advanced learner's dictionary of current English (1995) ได้ให้ความหมายคำว่า “Ability” หรือ “ความสามารถ” เอาไว้ว่า ข้อเท็จจริงที่บางคน/บางสิ่งสามารถที่จะกระทำบางสิ่งได้

Cambridge University Press (n.d.) ได้ให้ความหมายคำว่า “Ability” หรือ “ความสามารถ” ว่า พลังทางร่างกายหรือพลังทางจิตใจหรือทักษะจำเป็นในการกระทำบางสิ่งสรุปได้ว่า “ความสามารถ” หมายถึงสิ่งที่บางคน/บางสิ่งมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างได้

2.1.2 ความหมายของการถูกคุกคามทางเพศ

ลิน ฟาเลย์ (Lin Farley, 1978 อ้างถึงใน ทิพย์วรรณ แซ่ปั้ง, 2552) เป็นผู้ริเริ่มใช้คำว่า “การคุกคามทางเพศ” ขึ้นเมื่อครั้งที่เธอจัดทำหนังสือที่มีชื่อว่า “Sexual Shakedown: The Sexual Harassment on the Job” เมื่อปี ค.ศ. 1978 และพบว่าผู้ชายมักคิดว่าผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ (Sexual Objects) คอยตอบสนองต่ออารมณ์และความต้องการของผู้ชายมากกว่าเป็นมีหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งการกระทำนี้เป็นการยืนยันอำนาจของเพศชายโดยผู้ที่กระทำการคุกคามทางเพศจะมีสถานภาพและตำแหน่งสูงกว่าผู้หญิงที่ถูกกระทำโดยการแสดงออกถึงการคุกคามทางเพศนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น

- 1) การจ้องมอง การวิพากษ์วิจารณ์ การสัมผัสจับต้องร่างกายของ
- 2) การเรียกร้องให้ยอมรับพฤติกรรมทางเพศ (Sexual Behavior)

- 3) การนัดหมาย (Dates) ต่อเนื่องแต่เพียงฝ่ายเดียว
- 4) การเรียกร้องให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย (Sexual Intercourse)
- 5) การข่มขืน

แคทารีน แม็คคินนอน (Catharine A. MacKinnon) ในงานเรื่อง Sexual Harassment of Working Women: A Case of Sex Discrimination (1979, อ้างถึงใน เพ็ญพรรณ ก็เจริญ, 2020) ได้ให้ความหมายของการลวนลามหรือการคุกคามทางเพศว่าเป็นการกระทำที่มีส่วนร่วมหรือแสดงพฤติกรรมทางเพศ โดยที่บุคคลที่มีอำนาจหรืออำนาจมากกว่าจะกำหนดการกระทำที่ไม่พึงประสงค์กับบุคคลที่มีอำนาจหรืออำนาจน้อยกว่า ประกอบด้วยรูปแบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางวาจา ท่าทาง หรือการสัมผัสทางกาย รวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียง การกอดรัด การแสดงออกที่ไม่เหมาะสม การใช้สายตาชี้หน้าทางเพศ การเลีย การลูบได้ การสัมผัส กอด จูบ และกอดดันให้ผู้อื่นออกไปรับประทานอาหารหรือไปไหนมาไหนด้วย

สุริศา นิยมรัตน์ (2560) ได้กล่าวว่า ไดอาน่า รัสเซล (Diana Russell) ได้ให้คำจำกัดความการคุกคามทางเพศว่า หมายถึง พฤติกรรมที่จงใจและซ้ำซากที่ไม่พึงประสงค์ ในลักษณะคำพูด กิริยาท่าทาง หรือการถูกเนื้อต้องตัวผู้อื่น อันมีเจตนาสื่อไปในเรื่องเพศ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้กระทำไม่ต้องการให้เกิดขึ้น

ดังนั้นความสามารถในการจัดการกับการถูกคุกคามทางเพศ คือการที่บุคคลมีความสามารถในการกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อปกป้องตนเองเมื่อถูกคุกคามทางเพศ

3. ความตั้งใจในการแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ

3.1 ความหมาย

3.1.1 ความตั้งใจในการแสดงออก

Ajzen and Fishbein (1980) ได้ให้ความหมายของคำว่าความตั้งใจ หรือ ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม หมายถึง ความเป็นไปได้ที่บุคคลจะทำพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่ง

รุจา ภูไพบูลย์ (2547) อธิบายว่า ความตั้งใจที่จะกระทำ หมายถึง การรับรู้โอกาสของการกระทำพฤติกรรมของตนว่าจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมในอนาคต

นงนุช กันระชัย และ วีระ เดชะมณีสถิตย์ (2558) กล่าวว่าความตั้งใจในเชิงพฤติกรรมคือความตั้งใจที่จะพยายามทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งเป็นปัจจัยในการจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เป็นตัวบ่งชี้ว่าบุคคลได้ทุ่มเทความพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นด้วยความยินดี

สรุปได้ว่า ความตั้งใจ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่กระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในอนาคต

3.1.2 การแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

สุธิดา กลัดทอง (2549) อธิบายว่า ทักษะการป้องกันตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาจากการล่วงละเมิดทางเพศ เป็นที่ปรับตัวหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อหลีกเลี่ยงการล่วงละเมิดทางเพศในสถานการณ์ที่อาจเป็นภัย ทักษะเหล่านี้รวมถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตระหนักรู้ในตนเอง การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และความสามารถในการปฏิเสธ

สมพร จรัสเจริญวิทยา (2550) กล่าวว่า พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ หมายถึง การกระทำของนักเรียนหญิงวัยรุ่นเพื่อป้องกันตนเองจากการล่วงละเมิดทางเพศ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการสวมเสื้อผ้าที่เปิดเผย งดการไปในที่เปลี่ยวหรือไปคนเดียวในเวลากลางคืน และระมัดระวังเมื่อไปสถานบันเทิง พฤติกรรมเหล่านี้ถูกนำมาใช้เป็นวิธีการป้องกันตนเองเมื่อต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่อาจเกิดการล่วงละเมิดทางเพศ นอกจากนี้ นักเรียนหญิงวัยรุ่นบางคนยังอาจเรียนรู้เทคนิคการป้องกันตัว เช่น ศิลปะการต่อสู้หรือการใช้สิ่งของใดๆ ที่มีอยู่เป็นอาวุธ เป็นอีกหนึ่งแนวทางเพื่อความปลอดภัยของพวกเขา

สิรินทร์ ศรประสิทธิ์ (2545) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมหรือการกระทำใด ๆ ที่กลุ่มนักเรียนหญิงควรให้ความสำคัญและนำไปปฏิบัติเพื่อการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศ ได้แก่

- 1) พฤติกรรมการแต่งกาย คือ งดเว้นการสวมเสื้อผ้าที่เปิดเผยสัดส่วนร่างกาย หรือทำให้เห็นหน้าอกและสะโพก
- 2) พฤติกรรมทางวาจา คือ การละเว้นจากการใช้ภาษาที่ขู่ข่ม ทำทนายหรือกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ
- 3) พฤติกรรมการเที่ยวเตร่ คือ การหลีกเลี่ยงการออกไปเที่ยวกลางคืนหรือไปสถานบันเทิง
- 4) พฤติกรรมการใช้สารเสพติด คือ การละเว้นจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของมีนเมา หรือยาเสพติด
- 5) พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้สื่อ คือ การหลีกเลี่ยงการรับดูสื่อลามกรวมถึงหนังสือ วีดีโอ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต
- 6) พฤติกรรมเกี่ยวกับการเดินทาง คือ การไม่ไปสถานที่เปลี่ยว หรือไม่ปลอดภัยเพียงลำพัง

7) พฤติกรรมการคบเพื่อน คือ หลีกเลี่ยงการคบหากับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น ออกไปเที่ยวกลางคืน แต่งตัวยั่วยวน หรือใช้ภาษาเชิญชวนต่อเพศตรงข้าม

8) พฤติกรรมการใช้ศิลปะป้องกันตัว คือ ฝึกศิลปะการต่อสู้ เช่น ยูโด หรือคาราเต้ และใช้อุปกรณ์ป้องกันตัว เช่น อุปกรณ์ไฟฟ้าหรือสเปรย์

สามารถสรุปได้ว่า “ความตั้งใจในการแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ” ได้ว่า เป็นเจตนาในการแสดงพฤติกรรมที่บุคคลมีทัศนคติต่อพฤติกรรมนั้นว่าเมื่อแสดงออกมาแล้ว จะสามารถช่วยป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศเมื่ออยู่ในสภาวะเสี่ยงได้

3.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ

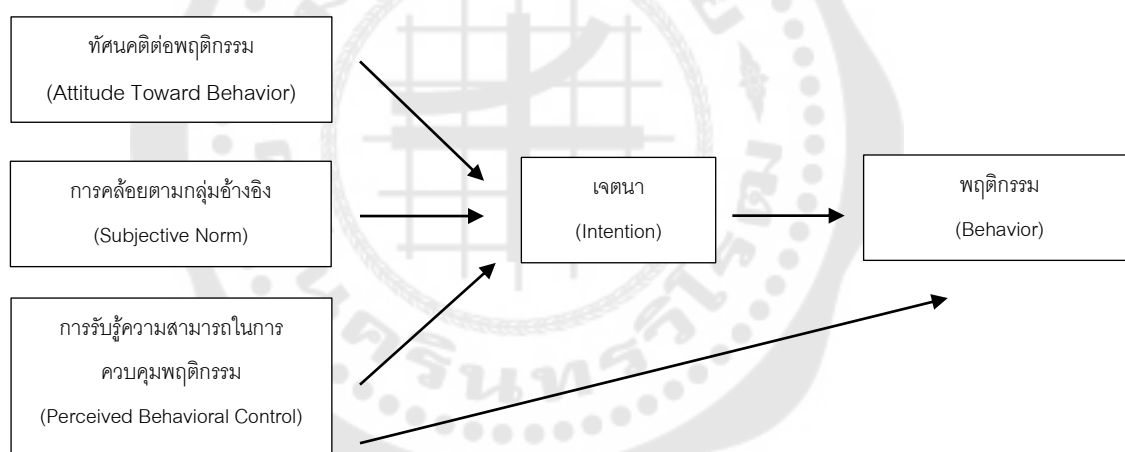
3.2.1 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior : TPB)

ภาคย์ ชูชื่น (2557) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมที่ได้รับการพัฒนาโดย Icek Ajzen ในปี ค.ศ.1985 จนกระทั่งปี ค.ศ.2002 ทฤษฎีนี้ถูกพัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action: TRA) ของ Icek Ajzen และ Martin Fishbein เพื่อแก้ไขในเรื่องข้อจำกัดในด้านพฤติกรรมของบุคคลที่มีเจตนาในการควบคุมพฤติกรรมซึ่งไม่ได้กล่าวถึงในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล โดยทฤษฎี TPB ได้อธิบายว่า พฤติกรรม (Behavior) ที่ถูกแสดงออกมานั้นเป็นผลมาจาก เจตนา (Intention) ซึ่งมีปัจจัย 3 ประการที่มีอิทธิพลต่อการก่อให้เกิดเจตนา ได้แก่ ทัศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward Behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control)

มนตรี พิริยะกุล (2551) ได้อธิบายเกี่ยวกับ TPB ไว้ว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมใดได้ ย่อมต้องมีสาเหตุซึ่งสาเหตุดังกล่าวมาจาก 3 ปัจจัยหลัก คือทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมนั้น (Attitude Toward Behavior) การคล้อยตามอิทธิพลของคนรอบข้าง ทั้งใกล้และ/หรือไกล (Subjective Norm) และการรับรู้หรือเชื่อว่าตนสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้ในทิศทางที่เหมาะสม (Perceived Behavioral Control) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยรองคือการควบคุมพฤติกรรมได้จริง (Actual Behavioral Control) มีใช้เพียงเชื่อว่าจะควบคุมได้เท่านั้น ปัจจัยหลักทั้ง 3 ปัจจัยนี้ส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจหรือเจตนาที่จะแสดงพฤติกรรม และเจตนาดังกล่าวจะผลักดันให้เกิดการแสดงพฤติกรรม ปัจจัยทั้ง 3 นี้จะเกิดขึ้นได้ต้องมีความเชื่อเป็นพื้นฐาน ก่อนที่จะเกิดเป็นผลของความเชื่อ ค่าของทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (Attitude Toward Behavior) การคล้อยตาม

อิทธิพลบุคคลรอบข้าง (Subjective Norm) และการรับรู้หรือเชื่อว่าตนสามารถแสดงพฤติกรรมนั้น ในทิศทางที่เหมาะสม (Perceived Behavioral Control) จึงเกิดจากยอดรวมของผลคูณระหว่างระดับความเชื่อกับผลของความเชื่อ แต่เราก็สามารถวัดค่าของปัจจัยเหล่านี้ได้โดยตรง คือให้ผู้ตอบนึกถึงภาพรวมเลย ไม่ต้องแยกเป็นความเชื่อและผลของความเชื่อแล้วค่อยนำมาคูณกัน

สามารถสรุปได้ว่าทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยพฤติกรรมย่อมมีเหตุและผล การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ต้องมีสาเหตุของพฤติกรรม ส่งผลให้พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเป็นผลจาก เจตนาในการแสดงพฤติกรรมหรือความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเกิดเจตนาเพื่อการแสดงพฤติกรรม ได้แก่ ทศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward Behavior) การคล้อยตามบุคคลรอบข้าง/ใกล้เคียง (Subjective Norm) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control)

ภาพประกอบ 4 แบบจำลองทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

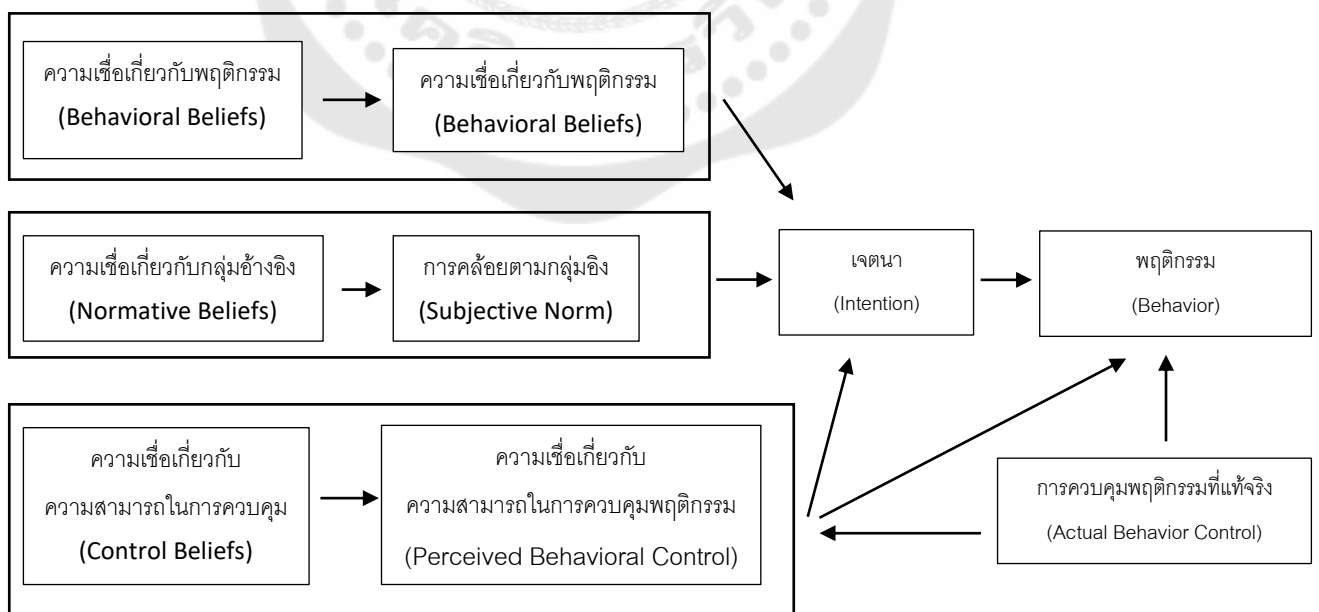
ที่มา : Ajzen, 1985 อ้างถึงใน ภาคย์ ชูชื่น, 2557

1) ทศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior) คือการประเมินของบุคคลที่มีต่อภาพรวมของพฤติกรรม รวมไปถึงผลที่ตามมาของพฤติกรรม ซึ่งมีทั้งด้านบวกและด้านลบ คือถ้าผลการประเมินต่อผลที่ตามมาของพฤติกรรมที่บุคคลได้กระทำเป็นทางด้านบวก บุคคลจะมีทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม ในทางตรงกันข้าม ถ้าผลการประเมินต่อผลที่ตามมาของพฤติกรรมที่บุคคลได้กระทำเป็นทางด้านลบ บุคคลจะมีทศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น

2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) คือการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความต้องการหรือความคาดหวังของสังคมที่มีผลต่อบุคคล ซึ่งเป็นได้ทั้งกลุ่มคนใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้น เช่น พ่อ แม่ ลูก สามี ภรรยา เป็นต้น หรือเป็นกลุ่มคนไกลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้น เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ในการที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ หากบุคคลมีการประเมินว่ากลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อเขาต้องการให้แสดงพฤติกรรม แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมจะเพิ่มมากขึ้น ในทางกลับกันบุคคลจะไม่แสดงพฤติกรรม ถ้ารับรู้ว่าการกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลไม่ต้องการให้แสดงพฤติกรรม

3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) คือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อการแสดงพฤติกรรม รวมไปถึงสามารถควบคุมพฤติกรรมนั้นให้เป็นอย่างที่ตั้งใจได้ ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าสามารถกระทำพฤติกรรมได้โดยง่ายและสามารถควบคุมผลที่ออกมาอย่างที่ได้ตั้งใจไว้ บุคคลมีแนวโน้มจะแสดงพฤติกรรม แต่ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมทำได้ยาก ละไม่สามารถควบคุมผลที่ออกมาได้อย่างที่ตั้งใจไว้ แนวโน้มที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมจะลดลง

ต่อมาในปี ค.ศ.2002 Ajzen ได้พัฒนาทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนขึ้นมาใหม่โดยได้เพิ่มเนื้อหาส่วนการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง (Actual Behavioral Control) ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) และพฤติกรรม (Behavior)

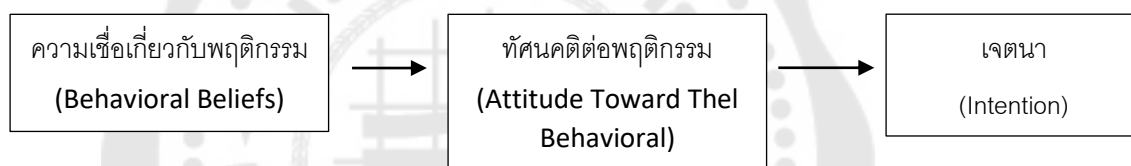

ภาพประกอบ 5 แบบจำลองทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ที่มา : Ajzen, 1985 อ้างถึงใน ภาคย์ ชูชื่น, 2557

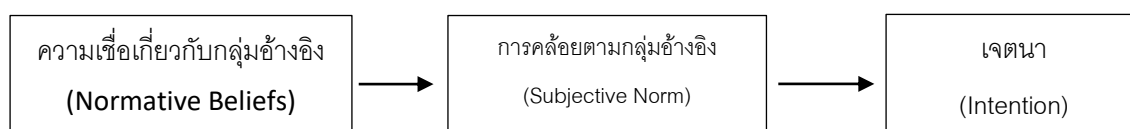
ถัรัฐสพันธ์ เฝ่าพันธ์ (2551) อ้างถึงใน ภาคย์ ชูชื่น (2557) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลที่ถูกแสดงออกมาเกิดจากความเชื่อ 3 ประการ ซึ่งความเชื่อแต่ละตัวจะส่งผลต่อตัวแปรต่างๆ ดังนี้

1) ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral Beliefs) เป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับผลของการกระทำ หากบุคคลมีความเชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมนั้นแล้วจะมีผลของการกระทำทางด้านบวก จะทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น แต่ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลเชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมนั้นจะส่งผลของการกระทำทางด้านลบ ทำให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น

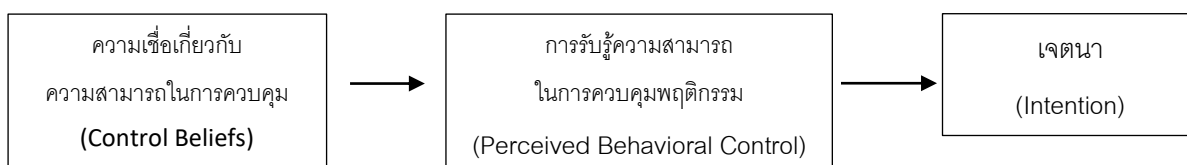
ภาพประกอบ 6 ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

2) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs) ซึ่งเป็นตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นความเชื่อของบุคคลที่มีต่อบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขา โดยถ้าบุคคลเชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาได้แสดงพฤติกรรมหรือต้องการให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้น การแสดงพฤติกรรมนั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้เนื่องจากการคล้อยตามกัน ในทางกลับกัน หากบุคคลเชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญสำหรับเขา คิดว่าเขาไม่ควรแสดงพฤติกรรมนั้น เขาก็มีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรมนั้น

ภาพประกอบ 7 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

3) ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control Beliefs) ถ้าบุคคลเชื่อว่ามีความสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมในสภาพการณ์นั้นได้ และสามารถควบคุมให้เกิดผลได้ตามที่ต้องการเขาก็มีแนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมนั้น

ภาพประกอบ 8 ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม

จากทฤษฎีดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าทัศนคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีผลต่อเจตนาที่จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม ซึ่งถ้าบุคคลมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อพฤติกรรม ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มอ้างอิง และเชื่อว่าสามารถควบคุมพฤติกรรมนั้นได้ เจตนาในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลเพิ่มมากขึ้นนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมนั้นได้

สรุปได้ว่า การป้องกันการคุกคามทางเพศ คือการที่ตนเองมีความเชื่อในความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ และความสามารถในการจัดการกับการถูกคุกคามทางเพศ มีความตั้งใจในแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ ได้แก่ การสัมผัสที่ไม่เหมาะสม การพูดจาดูหมิ่น การชวนดูภาพ เสียง หรือสิ่งของลามกอนาจาร และในแพลตฟอร์มออนไลน์ ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว รูปภาพ เบอร์ติดต่อ การแสดงความคิดเห็นเชิงคุกคามทางเพศ การตอบกลับคนแปลกหน้า

1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการคุกคามทางเพศทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

อัมพร อารังลักษณ์ (ม.ป.ป.) ได้ทำการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 โรงเรียน (โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน) โรงเรียนละ 400 คน รวมจำนวนทั้งหมด 800 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนทั้งสองโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยในความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการคุกคามทางเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ก้อนแก้ว (2550) ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน บ้านร่องน้ำ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลกมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเสี่ยง 30 คน และกลุ่มไม่เสี่ยง 30 คน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มเสี่ยงและกลุ่มไม่เสี่ยงมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึกมีค่าในตนเอง ด้านทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทักษะการปฏิเสธต่อรอง หลังการทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญหนัก (2547) ได้ทำการศึกษาผลของการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดธรรมมาภิรัตาราม กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการรับรู้และการป้องกันการคุกคามทางเพศเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มโนชัย (2554) ได้ทำการศึกษาระดับการคุกคามทางเพศต่อวัยรุ่นหญิงผ่านพื้นที่เสมือนจริงและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคุกคามทางเพศต่อวัยรุ่นหญิงผ่านพื้นที่เสมือนจริงในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนหญิงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 377 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคุกคามทางเพศโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน พฤติกรรมการคบเพื่อนต่างเพศ จำนวนเครือข่ายสังคมออนไลน์ และความไว้วางใจในพื้นที่เสมือนจริง

ศิรินทร์ณา ทศนัยรัตน์ (2554) ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุ 9-12 ปี ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองจำนวน 30 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ 3 ครั้ง เก็บข้อมูลในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังสิ้นสุดการทดลองทันที และระยะติดตามผลการทดลอง 4 สัปดาห์ โดยใช้แบบสอบถามความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศและแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ จากผลการวิจัยพบว่า หลังสิ้นสุดการทดลองทันที ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในระยะติดตามผลคะแนนลดลงจากระยะสิ้นสุดการทดลองทันทีอย่างไม่มี

นัยสำคัญทางสถิติ และความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศสูง ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศและในระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ สูงกว่ากลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวิมล เกิดอินทร์ (2562) ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรมทักษะชีวิตต่อความรู้และทักษะการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุ 11-14 ปี จำนวน 60 คน โดยผู้วิจัยได้แบ่งตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน โดยผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมทั้งหมดจำนวน 8 กิจกรรม ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมทั้งสิ้นเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง จากผลการศึกษาพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ในการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศและค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะในการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นภายหลังจากเสร็จสิ้นทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ในการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศและค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะในการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ พบว่าทักษะการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นมาก ๆ สำหรับกลุ่มวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากผู้วิจัยหลาย ๆ ท่านที่นำทักษะดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริม และพัฒนาในกลุ่มเด็กวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัย สนใจนำทักษะการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2. กิจกรรมแนะแนว

2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว

มูโรและคอตแมน (Muro & Kottman, 1995) ได้กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ เช่น การสร้างแรงจูงใจ การตั้งเป้าหมาย และการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อหรือการเลือกอาชีพ

อาลีและเกรแฮม (Ali & Graham, 1996) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลเกิดการรับรู้และเข้าใจตนเอง มีความสามารถในการพัฒนาตนตาม

ศักยภาพ สามารถกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาและการวางแผนอาชีพในอนาคตให้ประสบความสำเร็จ

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้เหมาะสมตามแต่ละบุคคล ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้การปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

สรายุทธิย์ อนุมัติ (2545, หน้า 6) ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่า คือ การจัดกิจกรรมเป็นกระบวนการ มีลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรม เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว พัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองได้อย่างเต็มที่

ตามที่แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รักสิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ แก้ปัญหา วางแผนชีวิตทั้งในด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตนเองได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

รับขวัญ ภูเขาแก้ว (2557) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเข้าใจตนเอง มีความสามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายและการวางแผนชีวิตทั้งด้านการศึกษาและด้านการประกอบอาชีพ สามารถปรับตนเองได้อย่างเหมาะสม

เยี่ยม ศรีทอง (2557) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมแนะแนว หมายถึง ประมวลประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของหลักการ วิธีการ และเทคนิคทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว โดยเน้นให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนตามเป้าหมายหรือความจำเป็น ทั้งมุ่งส่งเสริม พัฒนา ป้องกันความเสี่ยงต่าง ๆ รวมทั้งการแก้ปัญหาที่ตนเผชิญอยู่ในขอบข่ายของการพัฒนาส่วนตัวและสังคมการพัฒนาทางการศึกษาและอาชีพ

(สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2557) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนรู้จักตนเอง สามารถตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายวางแผนชีวิตทั้งในด้านการศึกษาและอาชีพ สามารถปรับตนเองได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียน รวมทั้งเป็นการเอื้ออำนวยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม

จากความหมายของกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนว คือ การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติการทางจิตวิทยา เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียน ความเข้าใจในตนเองและเข้าใจผู้อื่น สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งพัฒนาศักยภาพ ทักษะต่าง ๆ ที่นักเรียนพึงมี ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้

2.2 หลักการของกิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มีระเบียบแบบแผนและต้องจัดให้สอดคล้องกับผู้เรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมแนะแนวเกิดประสิทธิภาพควรคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังต่อไปนี้

รับขวัญ ภูเขาแก้ว (2557) ได้กล่าวว่า หลักการของกิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่จัดให้ เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ธรรมชาติของผู้เรียน วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ทั้งในด้านการ ศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะชีวิต โดยมีครูผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมและ ประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เรียม ศรีทอง (2557) ได้กล่าวถึง หลักการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนว่า กิจกรรม เน้น แนวในชั้นเรียน เป็นการแนะแนวกุ่มในชั้นเรียนที่มีจุดประสงค์ส่งเสริมให้ผู้รับบริการได้มีส่วนร่วม ประสบการณ์การพัฒนาดน ทั้งการพัฒนาส่วนตัวและสังคม การพัฒนาทางการศึกษา และการ พัฒนาทางอาชีพ เพื่อให้เกิดผลเชิงพฤติกรรม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้าน เจตคติ หรือจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความรู้ความเข้าใจหรือข้อมูลและสารสนเทศที่สำคัญ และทักษะ ความสามารถด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาความสามารถ โดยอาศัยหลักการที่เกี่ยวข้อง 2 ประการ ได้แก่ หลักการที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษา และหลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการ ให้บริการแนะแนว

1) หลักการที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษา กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน เพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เนื่องจาก หลักสูตรได้กำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยต้องการให้ผู้เรียนได้พัฒนาตน เป็นผู้เรียนที่มีลักษณะเอื้อต่อการเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่ดีของเยาวชนและครองชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

2) หลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแนะแนวการจัดกิจกรรม เน้นแนวในชั้นเรียนที่เป็นทักษะชีวิต มุ่งเน้นให้สนองตอบสภาพปัญหาความต้องการลักษณะ ธรรมชาติของผู้เรียนตามหลักพัฒนาการและหลักการการเรียนรู้ โดยเฉพาะ

การพัฒนาทักษะชีวิต เนื่องจากทักษะเป็นความสามารถที่บุคคลไม่เคยมีมาก่อน แต่จะได้เรียนรู้ และปฏิบัติจนกระทั่งชำนาญ

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2557) ได้กล่าวถึง หลักการของกิจกรรมแนะแนวว่าเป็น กิจกรรมที่จัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของนักเรียนและ วิสัยทัศน์ของโรงเรียน ตอบสนองจุดมุ่งหมายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ครอบคลุมทั้งด้าน การศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ กิจกรรมจนเกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะชีวิต โดยมีครูผู้รับผิดชอบ จัดกิจกรรมและประสานความ ร่วมมือกับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

จากหลักการข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญและเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียน ให้ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมเพื่อให้เกิดการ เรียนรู้และเกิดทักษะชีวิต

2.3 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนวมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามใน ด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมแนะแนวประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยได้นำเสนอ วัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุวัตถุประสงค์และหลักการของกิจกรรมแนะแนวไว้ ดังนี้เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น, เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียน อาชีพ รวมถึงการดำเนิน ชีวิตและสังคมและเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข

รับขวัญ ภูเขาแก้ว (2557) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว ไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้นักเรียนรู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
- 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถวางแผนการศึกษาอาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคม
- 3) เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2557) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะ แนวไว้ 3 ประการ ดังนี้

- 1) เพื่อให้นักเรียนรู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
- 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถวางแผนการศึกษาอาชีพรวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคม

3) เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
 เจษฎา บุญมาโฮม (2558) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมแนะแนว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้
 สำรวจตนเอง ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง
 และผู้อื่น รู้จักการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วสามารถจัดข้อมูลนั้น เชิง
 สารสนเทศได้ พัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรู้ ทักษะ มี
 ความคิดสร้างสรรค์ในงานอาชีพ รวมทั้งค่านิยมที่พึงงามตามคุณลักษณะพึงประสงค์ใน การดำเนิน
 ชีวิต รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ การจัดกิจกรรมแนะแนว จึงมี
 ความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง

จากวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวที่กล่าวมานั้น แสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของ
 กิจกรรมแนะแนวจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจตนเองผ่านการสำรวจตนเอง ทั้งในด้านความถนัด
 ความสามารถ ความสนใจของตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น แสวงหาความรู้จากแหล่ง
 เรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ สามารถวางแผนการศึกษา อาชีพ รวมทั้ง การดำเนินชีวิตและ
 สังคม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.4 ขอบข่าย ลักษณะ กระบวนการของการจัดกิจกรรมแนะแนว

ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนวมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างเป็น
 กระบวนการต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ ควรจัดให้ครอบคลุมขอบข่ายใน
 ด้านต่าง ๆ ดังนี้แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2551 ได้ให้การจัดกิจกรรมแนะแนว มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ รู้จัก
 แสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ มี
 นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ และสามารถวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม

2) ด้านอาชีพ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่าง
 หลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผนเพื่อประกอบ
 อาชีพตามที่ตนเองมีความถนัดและสนใจ

3) ด้านส่วนตัวและสังคม ให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและ
 ผู้อื่น รักษาสิ่งแวดล้อม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีทักษะชีวิต
 และสามารถปรับตัว ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

รับขวัญ ภูษาแก้ว (2557) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายกิจกรรมแนะแนวนั้นมีสาระสำคัญ 3 ด้าน
 ดังนี้

1) ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนเรียนรู้การพัฒนาด้านตนเองในด้านการศึกษาสอดคล้องกับ ศักยภาพ รู้จักแสวงหาข้อมูลและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการศึกษาต่อ มีคุณลักษณะนิสัยใฝ่ เรียนรู้มีแนวทางการเรียนและวางแผนการเรียนได้อย่างเหมาะสม

2) ด้านอาชีพ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่าง หลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีความพร้อมเตรียมตนสู่อาชีพ มีความสามารถในการ วางแผนเพื่อประกอบอาชีพตามความสนใจและความถนัด

3) ด้านส่วนตัวและสังคม ให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนและผู้อื่น มี อารมณ์ที่มั่นคง มีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีคุณภาพ มีทักษะชีวิต และสามารถปรับตน ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2557) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว ควรจัดให้ครอบคลุมขอบข่ายทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการศึกษา ให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงการพัฒนาด้านตนเองในด้านการศึกษาเต็มตาม ศักยภาพ เรียนรู้การสืบค้นและใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนการวางแผนการศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพหรือการศึกษาต่อ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความใฝ่รู้อย่างเรียน แรงจูงใจใน การเรียนรู้ และความสามารถในการวางแผนและดำเนินการตามเป้าหมายทางการศึกษาของ ตนเอง

2) ด้านอาชีพ มีความเข้าใจตนเองอย่างรอบด้านและความรู้ด้านวิชาชีพต่างๆ มีเจตคติเชิง บวกต่อการทำงานที่ซื่อสัตย์ และเตรียมพร้อมสำหรับอาชีพในอนาคต และเลือกอาชีพให้ สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของตนเอง

3) ด้านส่วนตัวและสังคม เกิดความตระหนักรู้ในตนเองและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มี วุฒิภาวะทางอารมณ์ ทักษะชีวิตเชิงบวกต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เรียนรู้ทักษะชีวิต และ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมอย่างมีความสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนว มี 3 ด้าน คือ ด้าน การศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม เพื่อเป็นขอบข่ายในการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2.5 แนวทางการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิผลกับผู้เรียนได้ นั้น ควรดำเนินการตามแนวทางต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

นิตยา เรื่องแบ๊น (2553) ได้กล่าวถึง แนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน เป็นวิธีการหนึ่งของการให้ข้อมูลหรือการให้ข้อมูลสนเทศ การจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน จึงจำเป็นต้องให้ข้อมูลสนเทศ 3 ประเภท ดังนี้

1) ข้อมูลสนเทศทางด้านการศึกษา (Education Information) รายละเอียดเกี่ยวกับโอกาสทางการศึกษาและการฝึกอบรม ตลอดจนข้อกำหนดและหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง ความท้าทายและปัญหาที่ต้องเผชิญเกี่ยวกับการศึกษา

2) ข้อมูลสนเทศทางด้านอาชีพ (Vocational Information) การให้ข้อมูลสนเทศเกี่ยวกับด้านการประกอบอาชีพ คุณสมบัติของบุคคลที่จะรับเข้าทำงาน คุณลักษณะต่าง ๆ ของการทำงาน ความก้าวหน้าและสิ่งตอบแทนในการทำงาน รวมไปถึงความต้องการแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

3) ข้อมูลสนเทศทางด้านชีวิตและสังคม (Social Information) การให้ข้อมูลสนเทศที่เกี่ยวกับโอกาสและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีต่อบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจตนเองได้ดีขึ้นและสามารถปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและบุคคลอื่นได้

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุแนวทางการจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

- 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของผู้เรียน
- 2) วิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 3) กำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพด้านส่วนตัว และสังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียนและเป้าหมายของสถานศึกษา โดยครู ผู้ปกครอง และผู้เรียนมีส่วนร่วม
- 4) กำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา เป็นระดับการศึกษาและชั้นปี
- 5) ออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรม เวลา จัดกิจกรรม หลักฐานการทำกิจกรรม และการประเมินผล
- 6) จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวรายชั่วโมง ประกอบด้วยชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ เวลา เนื้อหา/สาระ วิธีดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผล
- 7) จัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวและประเมินผลการจัดกิจกรรม

8) ประเมินเพื่อตัดสินผล และสรุปรายงาน

จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบแนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนว คือ การศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเพื่อกำหนดแนวทางและกำหนดสัดส่วนของแผนการปฏิบัติการแนะแนวและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาเพื่อให้ครอบคลุมขอบข่ายทั้ง 3 ด้านได้อย่างเหมาะสม

2.6 การประเมินกิจกรรมแนะแนว

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุถึงการประเมินกิจกรรมแนะแนว ครูผู้จัดกิจกรรมแนะแนว ผู้เรียน และผู้ปกครอง มีภารกิจที่รับผิดชอบดังนี้

1) การประเมินผลการพัฒนานักเรียนเป็นการมีส่วนร่วมกันระหว่างครู ผู้เรียน และผู้ปกครองในกิจกรรมแนะแนว ครูที่รับผิดชอบมีหน้าที่วางแผนการประเมิน ดำเนินการ นำผลการประเมินมาพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลให้บุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบ

2) ผู้เรียนมีโอกาสมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการประเมิน สามารถประเมินตนเองและเพื่อน โดยผู้ปกครองเสนอความคิดเห็นในการประเมิน การประเมินมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการพัฒนานักเรียน ความร่วมมือกับครูผู้จัดกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญในการประเมิน จัดทำเอกสาร สรุปผลการพัฒนา และการปฏิบัติการกิจกรรมของนักเรียน

3) การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน ครูผู้จัดกิจกรรมตรวจสอบเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม และประเมินผลการปฏิบัติการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตัดสินผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” ดังนี้ ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงานชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ไม่ผ่านการปฏิบัติการ หรือมีผลงานชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.7 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวถือเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอนของครูแนะแนว เปรียบเสมือนแผนที่นำทางที่ช่วยให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เกิดความมั่นใจและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีรายละเอียดและ องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

1) หัวเรื่องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับการใช้แผนการจัดกิจกรรม รายวิชา ชื่อกิจกรรม ระดับชั้น ที่สอน วันที่ เดือน พ.ศ. และระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม

2) สาระสำคัญ เป็นการสรุปความคิดรวบยอดในเรื่องราวที่จะให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียน เมื่อการเรียนการสอนเสร็จสิ้น

3) จุดประสงค์การเรียนรู้ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและขอบเขตของกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังในความเข้าใจและพฤติกรรมของนักเรียน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) มีการนิยามใช้เนื่องจากเป็นจุดประสงค์ที่สามารถวัดและประเมินผล ได้ชัดเจน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

3.1) ระบุเป็นคำที่แสดงพฤติกรรมที่คาดหวัง (Expected Behavior)

3.2) ระบุเป็นเงื่อนไขของการเกิดพฤติกรรม (Condition of Behavior)

3.3) กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของการบรรลุวัตถุประสงค์ (Criteria)

3.4) สาระการเรียนรู้ เป็นการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละคาบ สามารถพิจารณาได้จากจุดประสงค์การเรียนรู้ที่คาดหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องอะไรบ้าง ครูควรเตรียมเนื้อหาในส่วนนั้น ๆ ไว้

3.5) สมรรถนะสำคัญ เป็นการระบุสมรรถนะที่จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้กิจกรรมแล้ว

3.6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการระบุว่ากิจกรรมนี้ได้ฝึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในข้อใดให้แก่ผู้เรียน

3.7) ความสามารถและทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นการระบุความสามารถและทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน

3.8) วิธีดำเนินกิจกรรม ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ วิธีดำเนินการแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ

a. ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที

b. ชั้นดำเนินกิจกรรม ครูควรกำหนดวิธีการจัดกิจกรรมให้หลากหลายแปลกใหม่ เหมาะกับเรื่อง ช่างวัย และความสนใจของผู้เรียน

c. ชั้นสรุปบทเรียน อาจจะเป็นในรูปแบบของวิดิทัศน์ กลอน ข้อความ ที่สั้น กระชับ และเข้าใจง่าย โดยเรียงเป็นชั้น ๆ ตามจริง

4) สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้ เป็นทรัพยากรการเรียนรู้ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน และควรกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ให้ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) การวัดและประเมินผล การตั้งเกณฑ์การประเมินผลโดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด และวิธีการรวมทั้งระบุสิ่งที่จะประเมิน เพื่อติดตามว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวมาประยุกต์ใช้ในการสร้างกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน จากที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลกิจกรรมแนะแนวสามารถประเมินผลได้ 2 ลักษณะ คือ การประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

เคซุอิแมนดุกุ และซัง (Kesui, Manduku, & Sang, 2017) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการควบคุมความประพฤติของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมืองบุงเรติ ประเทศเคนยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 2,106 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงและการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการศึกษากิจกรรมแนะแนวสามารถช่วยควบคุมความประพฤติของนักเรียนในระดับที่แตกต่างกัน และนำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา

ยูซอพ ไชนูดีน และอิสเมล (Yusop, Zainudin, & Ismail, 2018) ได้ทำการศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวที่มีต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 64 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้มาจากการสุ่มกลุ่ม ตัวอย่างอย่างง่าย ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยอัตมโนทัศน์ของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง ที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วชิรวิทย์ มาลาทอง (2558) ได้ทำการศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 56 คน มีจำนวน 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนแบบวัดกิจกรรมแนะ

แนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อพัฒนาการเข้าใจตนเองและการเลือกอาชีพสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกศสุดา แสนนามวงษ์ (2559) ได้ทำการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ทฤษฎีพุทปัญญาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีทักษะชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุขอารมณ์ เพิ่มพันธุ์วัฒน์ (2560) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 ได้มาจากการเลือกตามเกณฑ์ที่ต้องการศึกษา จำนวน 60 คน แล้วจึงสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีการลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวมีการลดแนวคิดด้านวัตถุนิยมลงกว่าการลดแนวคิดดังกล่าวของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว จะเห็นได้ว่ากิจกรรมแนะแนวเป็นสิ่งที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือ แก้ไข บัองกัน พัฒนา และส่งเสริมให้ผู้เรียนเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามศักยภาพ รู้จักและเข้าใจตนเอง มีทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม สามารถคิดวิเคราะห์ วางแผนและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการศึกษาและ ด้านอาชีพ รวมทั้งสามารถปรับตัวดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่า กิจกรรมแนะแนวสามารถช่วยเสริมสร้างความหวังทางการศึกษาให้กับนักเรียนได้ จึงทำให้ผู้วิจัย สนใจนำกิจกรรมแนะแนวมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เกมเป็นฐาน

3.1 ความหมายของการใช้เกมเป็นฐาน

การใช้เกมเป็นฐาน (Game Based Learning) เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของสื่อทางการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนอย่างสนุกสนานและได้รับความรู้ไปพร้อมกัน โดยสอดแทรกเนื้อหาการสอนภายในเกม ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ขณะเล่นเกม และลงมือเล่น

เกม นักวิชาการหลายท่านที่มีความสนใจเกี่ยวกับการใช้เกมเป็นฐาน ได้เขียนบทความเกี่ยวกับความเป็นมาและการนำเกมเป็นฐานมาใช้ในวงการศึกษาและการฝึกอบรม เช่น (Partial. W. Finze, และคณะ, 2002; Jennifer Jenson และคณะ, 2002, Maja Pivec และคณะ, 2002) ซึ่งสามารถสรุปความเป็นมาของการนำการใช้เกมเป็นฐานมาใช้ในการเรียนรู้ได้ ดังนี้

แนวคิดในการใช้เกมเป็นฐาน เป็นเครื่องมือทางการศึกษาเกิดขึ้นจากความต้องการที่จะค้นพบแนวทางการสอนที่เป็นนวัตกรรมใหม่และแหล่งการเรียนรู้ทางเลือกเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของวิธีการศึกษาแบบเดิม ประเด็นปัญหาที่สังเกตได้จากนักเรียนคือการเรียนรู้ที่น่าเบื่อและไม่น่าสนใจ มักจะขาดแรงจูงใจและความอยากรู้อยากเห็น โดยเลือกกิจกรรมอื่นๆ ที่น่าสนใจมากกว่าการเรียน ถือเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับการสอนที่พยายามสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย ด้วยเหตุนี้จึงต้องปรับแนวทางและเทคนิคการสอนให้ตรงตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

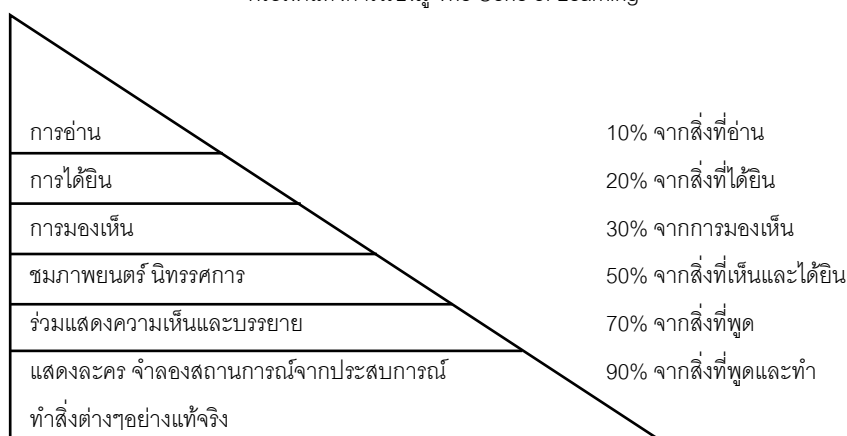
ปัจจุบันแนวทางของการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากการเน้นวิชาการเป็นหลักเปลี่ยนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแทน จัดกิจกรรมและสื่อที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและทดลองทำด้วยตัวเอง (Learning by Doing : LED) จากสาเหตุนี้ จึงมีการออกแบบสื่อการเรียนรู้ใหม่โดยประยุกต์เอาเกมมาผสมผสานกับการเรียนรู้ โดยมีการจำลองสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เล่นและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน เป็นที่มาของการใช้เกมเป็นฐาน Game Based Learning เป็นส่วนหนึ่งของ Active Learning

Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้กระทำลงไป เป็นการจัดกิจกรรมเรียนรู้ภายใต้สมมติฐาน 2 ประการ คือ

- 1) โดยธรรมชาติของมนุษย์มีความพยายามในการเรียนรู้
- 2) แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

สิ่งที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นความรู้ที่ผู้เรียนมีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังบรรยาย การเรียนรู้ที่เกิดจากการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งผู้เรียนยังได้ใช้กระบวนการขั้นสูงได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

พีระมิดแห่งการเรียนรู้ The Cone of Learning

ภาพประกอบ 9 พีระมิดแห่งการเรียนรู้

จากรูปจะเห็นได้ว่า พีระมิดแห่งการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ Passive Learning

- 1) กระบวนการเรียนรู้จากการฟัง ผู้เรียนจะจำในสิ่งที่เรียนได้เพียง 60%
- 2) การเรียนรู้โดยการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว โดยที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่ผู้สอนนำเสนอ เมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะจดจำได้เพียง 20%
- 3) การเรียนการสอนหากผู้เรียนได้เห็นภาพประกอบด้วย จะทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น
- 4) กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เช่น การให้ดูภาพยนตร์ การสาธิต การจัดนิทรรศการ รวมทั้งการนำผู้เรียนไปทัศนศึกษา หรือดูงาน ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 50%

2. กระบวนการเรียนรู้ Active Learning

- 1) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทในการหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ หากให้โอกาสนักเรียนฝึกทักษะด้านการสื่อสาร ผ่านการอภิปราย ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 60%
- 2) การนำเสนองานทางวิชาการ การเรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง รวมทั้งการฝึกปฏิบัติในสภาพจริง และเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้เกิดผลการเรียนรู้มากถึง 40%
ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานนั้นสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของเบนดูรา ที่ว่ากระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ปัจจัย ได้แก่ พฤติกรรม

ปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านการสังเกตตัวแบบได้ และเพื่อสังเกตตัวแบบแล้วผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปแสดงพฤติกรรมอย่างตัวแบบได้ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น การสวมบทบาทสมมติ เป็นต้น

3.2 การออกแบบ Game Based Learning ที่มีประสิทธิภาพ

การใช้เกมเป็นฐานควรคำนึงถึงการออกแบบให้เหมาะสม ให้มีประสิทธิภาพและส่งผลเชิงบวก ประกอบด้วยข้อคำนึง 5 ประการ ดังนี้

- 1) Practice สอดแทรกแบบฝึกหัด เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองทำ
- 2) Learning by Doing เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง การเรียนรู้ด้วยตัวเองจะทำให้เข้าใจได้มากกว่า
- 3) Learning from Mistakes ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผิดพลาด
- 4) Goal-Oriented Learning การมีเป้าหมายที่ชัดเจนในเกม เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความพยายามในการเล่นเกมนให้สำเร็จ
- 5) Learning Print สอดแทรกข้อมูลหรือประเด็นหลัก ๆ ที่สำคัญ เป็นข้อมูลทั้งหมดที่ผู้เรียนสมควรรู้ เพื่อผู้เรียนจะได้นำเอาความรู้นั้นไปใช้งานได้จริง

ความหมายโดยทั่วไปของเกม คือ กิจกรรมที่ดำเนินไปพร้อมกับกติกา มีรูปแบบแตกต่างกันออกไป เช่น จำนวนสมาชิก ระยะเวลา ระบบของเกม หรือจากการสุ่มที่เกิดขึ้นจากเกม ซึ่งเกมส่วนใหญ่มีการกำหนดเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน รวมถึงมีการกำหนดจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของเกม (Victory Point) ที่ชัดเจน (Brathwaite & Schreiber, 2009: 5)

ประวัติความเป็นมาของเกมเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อประมาณ 3,500 ปีก่อน ที่ประเทศอียิปต์ คริสตศักราช โดยชาวอียิปต์ได้พัฒนาเกมกระดานที่เรียกว่า "Senet" ขึ้นเป็นครั้งแรกตามหลักฐานที่ปรากฏจากการขุดค้นจากหลุมฝังศพโบราณ เกม Senet มีความคล้ายคลึงกับเกมในยุคปัจจุบันที่ชื่อ Backgammon (Car, 2015: 2)

เกมมีวิวัฒนาการมานานกว่าหลายพันปี ไม่เพียงสร้างความสนุกสนานหรือความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ยังช่วยในเรื่องการพัฒนาทักษะทางด้านความคิดและการวางแผนในมุมที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาเกมกระดานแต่ละประเภทว่าถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองในเรื่องใด (Hawkinson, 2013)

การออกแบบเกม คือ กระบวนการการออกแบบเกม สร้างเนื้อหาและกฎของเกม การออกแบบเกมที่ดีคือการกำหนดเป้าหมายให้สามารถดึงดูดผู้เรียนเกิดความสนใจต่อการเล่นเกม

ตามเป้าหมายของเกมที่กำหนด ซึ่งการออกแบบเกมที่ดีต้องพิจารณาความต้องการของผู้เล่นเป็นสำคัญหรือมองผู้เล่นเกมเป็นศูนย์กลาง การออกแบบเกมต้องจูงใจผู้เป็นเกมให้เล่นเกมไปในทิศทางที่ผู้ออกแบบเกมต้องการให้เป็นไป ซึ่งไม่ใช่การบังคับให้ผู้เล่นทำบางสิ่งบางอย่างตามกติกาที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้ออกแบบต้องพิจารณามุมมองของผู้เล่นเพื่อพัฒนาเกมที่สามารถตอบโจทย์ที่ผู้เล่นต้องการได้ ซึ่งคำถามที่สำคัญที่ควรพิจารณา ได้แก่ เกมนี้เกี่ยวข้องกับอะไร เกมนี้เล่นอย่างไร เกมนี้ผู้เล่นจะชนะได้อย่างไร ทำไมผู้เล่นถึงต้องการจะเล่นเกมนี้ และมีอะไรบ้างที่ผู้เล่นต้องทำ (Brathwaite & Schreiber, 2009: 11-12)

ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาเกมของ Silverman (2013: 9) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาเกมว่า ผู้ออกแบบเกมควรตั้งคำถามที่สำคัญเพื่อช่วยให้ผู้ออกแบบไม่ละเลยประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญในการพัฒนาเกมและช่วยให้วิเคราะห์แนวทางของ การออกแบบเกมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งคำถามที่สำคัญที่ผู้ออกแบบเกมควรถามเพื่อใช้สำหรับการออกแบบและพัฒนาเกมมีดังนี้

- 1) จำนวนผู้เล่น
- 2) กรอบเวลา
- 3) โอกาสในการเลือกทางเลือก และจังหวะเลือกทางเลือก
- 4) วิธีการที่ผู้เล่นเกมจะเลือกทางเลือกนั้น
- 5) ส่งผลกระทบต่อผู้เล่นคนอื่นเมื่อผู้เล่นหนึ่งเลือกทางเลือกต่าง ๆ
- 6) การสร้างปฏิสัมพันธ์ของผู้เล่นกับผู้เล่นคนอื่น ๆ ทำอย่างไร
- 7) สิ่งที่สามารถกระทำได้ และไม่ได้
- 8) ความคืบหน้าของเกมเป็นอย่างไร เป็นการสลับตานั้นเห็นหรือเป็นไปตามตำแหน่งการนั่งในการเล่น
- 9) ข้อจำกัดในการแสดงออกของผู้เล่น
- 10) เมื่อแสดงออกการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง มีผลลัพธ์อย่างไร
- 11) กลุ่มเป้าหมายของผู้เล่น
- 12) วิธีการชนะของผู้เล่นมีอะไรบ้าง
- 13) หลักสำคัญของการออกแบบเกม

การออกแบบเกมให้มีคุณภาพและมีความน่าสนใจต้องตั้งอยู่บนหลักการที่สำคัญโดย Tinsman (2008: 173-178) ได้อธิบายถึงหลักการสำคัญที่ต้องพิจารณาเมื่อทำการออกแบบเกมประกอบด้วย

1) ระยะเวลาในการเล่นเกมน (Play Length) ควรกำหนดระยะเวลาให้อยู่ในหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมไม่ช้าหรือเร็วจนเกินไป โดยถ้าผู้ออกแบบคิดว่าเกมของตนใช้เวลาในการเล่นประมาณ 6 ชั่วโมง ให้อพยายามปรับระยะเวลาในการเล่นใหม่ให้เหลือประมาณ 20 นาที เพราะถ้าผู้เล่นเกม มีความพึงพอใจในเกม ผู้เล่นอาจจะขอเล่นรอบสองหรือรอบสามอีกก็เป็นได้ หากเป็นเกมที่เน้นการแก้ไขปัญหาและวางแผน ถ้าระยะเวลาที่สั้นเกินไปอาจไม่ช่วยให้ผู้เล่นเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่เกมนั้นกำหนดไว้ได้อย่างแท้จริง ดังนั้นผู้ออกแบบควรกำหนดระยะเวลาการเล่นเกมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเกม

2) กลไกหลักของเกม (Core Mechanic) กลไกของเกม หมายถึง เรื่องกฎหรือกติกาของเกม เป็นการกำหนดสถานการณ์ของเกมว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างไร (Brathwaite & Schreiber, 2009: 28) ซึ่งผู้ออกแบบเกมควรคำนึงอย่างรอบคอบว่ากลไกหลักของเกมกระดานที่ออกแบบนั้นคืออะไร เพื่อสร้างความน่าสนใจและความแตกต่างของเกมได้อย่างชัดเจน

3) การเขียนกติกาการเล่น (Writing Rules) การเขียนบันทึกเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่ต้องดำเนินการเป็นลำดับแรก ๆ เนื่องจากเป็นส่วนที่อธิบายว่าเกมเล่นอย่างไร ในการเล่นเกมกระดานนั้นให้กับทุกคนฟังได้ สำหรับวิธีการเขียนกฎกติกาผู้ออกแบบสามารถนำเกมที่มีความคล้ายคลึงกันมาใช้เป็นแนวทางเพื่อกำหนดกติกาสำหรับเกมของตนได้ ซึ่งกติกาของเกมโดยทั่วไปครอบคลุมเรื่อง วิธีการเล่น การได้รับชัยชนะ การวางตัวเดิน ทิศทางการเคลื่อนตัวเดิน การกำหนดว่าผู้เล่นคนใดจะได้เล่นก่อนหรือหลัง และการที่ผู้เล่นทราบว่าเกมจะจบเมื่อใด

4) เรื่องของโชคและกลยุทธ์ (Luck. Ms. Strategy) องค์ประกอบที่สำคัญของเกม มีด้วยกัน 3 ประการ ได้แก่ โชค กลยุทธ์ และทักษะ โชคคือบางสิ่งบางอย่างที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้เล่น เช่น การโยนลูกเต๋า การสับไพ่ การกระทำของผู้เล่นรายอื่น กลยุทธ์คือการกระทำที่เกิดจากการวางแผนและการตัดสินใจระหว่างเกมนั้น ข้อมูลที่มีอยู่อย่างจำกัดและทักษะหมายถึงความสามารถในการเล่นเกมที่ผู้เล่นได้รับมาจากภายนอก ทักษะช่วยให้ผู้เล่นทราบว่า ทางเลือกที่ถูกต้องหรือเหมาะสมในสถานการณ์เฉพาะเป็นอย่างไร (Selinker, 2011: 52) การนำเรื่องโชคผนวกเข้าไปในการเล่นเกมนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากโชคเป็นเรื่องทางจิตวิทยาที่ทำให้ผู้เล่นไม่รู้สึถึงถึงความผิดพลาดในการเล่นของตน นอกจากนี้โชคยังช่วยทำให้ผู้เล่นมีความหวังว่าตนเองสามารถเอาชนะผู้เล่นที่มีความสามารถสูงได้ อย่างไรก็ตามการใช้โชคเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเกมต้องทำด้วยความระมัดระวัง เพราะถ้ามีมากเกินไปผู้เล่นอาจรู้สึกว่าการใช้กลยุทธ์ของตนไร้ความหมาย (Tinsman, 2008: 175)

5) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ผู้เล่นเกมเรียนรู้ว่ามีกลยุทธ์ใดบ้างที่สามารถนำไปสู่การได้รับชัยชนะในการเล่นเกมนั้นได้ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เกมที่ดีควรมีประมาณ 3-5 กลยุทธ์ที่ผู้เล่นสามารถเลือกใช้ เพื่อนำไปสู่การได้รับชัยชนะในการเล่นเกมนั้นได้ ยิ่งเกมใดที่มีวิธีการหรือรูปแบบการเล่นที่นำไปสู่ชัยชนะจำนวนไม่มากนัก เกมนั้นก็ยิ่งมีความน่าสนใจ ในทางกลับกัน ถ้าเกมใดที่มีวิธีการหรือรูปแบบการเล่นมากเกินไป เกมนั้นก็ยิ่งจะทำให้ผู้เล่นเกิดความสับสน

6) ลักษณะของการไล่ตามทัน (Catch-up Features) เกมที่ดีคือทำให้ทุกคนมีโอกาสชนะเท่า ๆ กัน สร้างความสมดุลภายในเกม เกมอาจไม่น่าสนใจ หากเกมที่ออกแบบมาให้ผู้นำได้ผู้ตามห่างกันมากและผู้ตามไม่มีโอกาสไล่ตามทัน เกมที่ดีต้องเปิดโอกาสให้ผู้เล่นที่ตามหลังที่มีโอกาสไล่ตามผู้นำในเกมได้ โดยอาจมีคะแนนโบนัสพิเศษ หรือจากการเปิดการ์ดคำถามหรือคำสั่งที่ช่วยให้เกิดความสูสีกันระหว่างผู้เล่น

7) บรรลุความคาดหวังของผู้เล่น (Meeting Player Expectation) การออกแบบเกมที่ดีต้องพิจารณาเรื่องของการสร้างลักษณะและความแตกต่างของเกม ซึ่งสามารถนำรูปแบบเกมก่อน ๆ มาผสมผสานสร้างเกมใหม่ขึ้นมาได้ เพราะฉะนั้นการผสมผสานสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการอยู่แล้วที่ได้มาจากตัวอย่างของเกมที่ประสบความสำเร็จอย่างแพร่หลายกับนวัตกรรมใหม่ที่สูงขึ้นสำหรับเกมนั้นโดยเฉพาะ จึงเป็นหัวใจสำคัญในการตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้เล่น เพราะคงไม่มีผู้เล่นรายใดที่อยากเล่นเกมที่ลอกเลียนเกมอื่นมาทั้งหมดเพียงแค่ปรับหัวเรื่องหรือชื่อเกมแต่เพียงเท่านั้น

8) ผลประโยชน์ ความเสี่ยงและรางวัล (Stakes, Risk, and Reward) การออกแบบเกมต้องคำนึงถึงเรื่องของผลประโยชน์หรือรางวัลที่ผู้เล่นจะได้รับเสมอ ซึ่งประเด็นที่ว่านี้ครอบคลุมเรื่องเวลาที่ใช้ในการเล่น เวลาที่ใช้ในการเตรียมตัวและศึกษาหาข้อมูล ความพยายามในการใช้ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ความภาคภูมิใจ ความประทับใจต่อผู้คนรอบข้างที่รับชม รวมถึงเงินรางวัลที่จะได้รับ โดยทั่วไปการออกแบบเกมโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เล่นที่จะได้รับ แสดงให้เห็นถึงการเอาใจใส่ต่อความแตกต่างระหว่างผู้แพ้และผู้ชนะได้เป็นอย่างดี

หลักการการออกแบบเกมทั้ง 8 ข้อถือเป็นหลักการที่สำคัญที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเกมกระดานได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับหลัก MDA Framework ของ Hunicke, LeBlane และ Zuhak (2004: 2) ที่ประกอบด้วย กลไกของเกม พลวัตของเกม และสุนทรีย์ะ หรืออาจกล่าวโดยง่าย กรอบแนวคิดนี้ครอบคลุมเรื่องของกติกา ระบบในการเล่น (ระยะเวลาในการดำเนินเกม) และความสุข ขั้นตอนทั้ง 4 นี้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 ประการ นอกจากนี้หลักการออกแบบเกมทั้ง 4 ข้อนี้ยังสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์เกมที่มีอยู่

ในปัจจุบันว่าได้มีการนำเอาหลักการเหล่านี้มาใช้เพื่อพัฒนาเกมให้มีความน่าสนใจและมีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใครและสามารถตอบวัตถุประสงค์ของเกมได้

3.3 บทบาทของครูในการพัฒนาการเรียนรู้แบบการใช้เกมเป็นฐาน

บทบาทของครู อาจารย์ในการจัดการเรียนรู้แบบการใช้เกมเป็นฐาน จะมีหลายบทบาท ดังนี้

1) Motivator เป็นคนคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทดลองทำ ผีกล่น และชมเชยเมื่อผู้เรียนทำถูกต้อง เพื่อเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจ

2) Content Structurer ต้องเป็นผู้ควบคุมให้การเรียนนั้นได้เนื้อหาตามที่วางหัวข้อเอาไว้ และไปถึงจุด Learning Point ตามที่ตั้งใจ

3) Debriefed ต้องเป็นผู้ให้ความรู้ สรุปประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญและถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้น

4) Facilitator เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สามารถแนะนำ บอกกฎ กติกาต่าง ๆ และให้ข้อคิดต่าง ๆ ได้ เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ผ่านไปอย่างรวดเร็ว แต่จะต้องไม่บอกการเล่นทั้งหมด ต้องเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตัวเอง

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เกมเป็นฐาน ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

โจนส์และคณะ (Jones, C et al., 2020) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้เกมเป็นฐานในการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กอายุ 8-10 ปี โดยในกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ซีเรียสเกม (Serious games) ซึ่งก็คือเกมที่ให้ความบันเทิงและสนุกสนาน แต่ในขณะเดียวกันก็ยังเป็นเกมที่สร้างเหตุการณ์หรือกระบวนการจำลองเสมือนจริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถาม CKAQ-R-III (Children's Knowledge of Abuse Questionnaire-Revised) ในการประเมินผลก่อน-หลังทดลอง จากผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้โดย Serious games มีผลคะแนนจากการทำแบบสอบถามสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ในขณะที่นักเรียนกลุ่มควบคุมหรือกลุ่มที่ไม่ได้รับการเรียนรู้โดย Serious games ผลคะแนนจากการทำแบบสอบถามทั้ง 2 รอบไม่แตกต่างกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เกมเป็นฐาน พบว่าการใช้เกมเป็นฐานเป็น active learning วิธีหนึ่ง ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4,711 คน (สารสนเทศแสดงจำนวนนักเรียนแผนที่โรงเรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง ปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแบบของเครชีและมอร์แกน จำนวน 492 คน

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน (คน)
ม.4/1	29
ม.4/2	21
ม.4/3	31
ม.4/4	31
ม.4/5	27
ม.4/6	34
ม.5/1	15
ม.5/2	18
ม.5/3	26
ม.5/4	28
ม.5/5	35
ม.5/6	32
ม.6/1	19
ม.6/2	26
ม.6/3	31

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน (คน)
ม.6/4	29
ม.6/5	24
ม.6/6	36
รวม	492

กลุ่มทดลองที่ใช้ในการทำวิจัยเป็นกลุ่มทดลองที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง(Purposive sampling) คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงเรียน ที่มีคะแนนการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทยที่ 25 ลงมา โดยผู้เข้าร่วมต้องสมัครใจ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้จำนวน 26 คน

2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) แบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ
- 2) กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

แบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ

- 1) ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ
- 2) ผู้วิจัยสร้างนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ

3) ผู้วิจัยนำแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรง โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท คือ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์ และ รศ.ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ ตรวจสอบ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำแบบวัดมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

4) นำแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ มาหาความเชื่อมั่น ไล่ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.0 ได้ข้อที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 36 ข้อจากจำนวนทั้งหมด 37 ข้อ

5) นำแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จำนวน 36 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ใน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดสุวรรณาราม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 50 คนซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

6) นำข้อมูลที่ได้จากทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.20 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ เป็นจำนวน 36 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .27 - .78

7) นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดโดย การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94

ตัวอย่างแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ

คำชี้แจง : ขอให้นักเรียนอ่านข้อคำถามเกี่ยวกับการป้องกันการคุกคามทางเพศที่ละข้อ และเลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด เพียง 1 คำตอบ

คำตอบแต่ละคำตอบมีความหมายดังนี้

- จริงน้อยที่สุด หมายถึง เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นน้อยครั้งหรือไม่เคยเกิดขึ้นกับนักเรียนเลย
- จริงน้อย หมายถึง เหตุการณ์นั้นเคยเกิดขึ้นกับนักเรียนนาน ๆ ครั้ง
- จริงปานกลาง หมายถึง เหตุการณ์นั้นเคยเกิดขึ้นกับนักเรียนบ้างเป็นบางครั้ง
- จริงมาก หมายถึง เหตุการณ์นั้นเคยเกิดขึ้นกับนักเรียนบ่อย
- จริงมากที่สุด หมายถึง เหตุการณ์นั้นเคยเกิดขึ้นกับนักเรียนบ่อยที่สุด

ตัวอย่างแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ

ข้อที่	การป้องกันตนเอง จากการถูกคุกคามทางเพศ	ไม่ จริง	จริง น้อย	จริง ปานกลาง	จริง มาก	จริง มากที่สุด
ด้านที่ 1. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ						
0	ฉันกล้าที่จะปฏิเสธได้โดยทันทีเมื่อมีคนมาสัมผัสที่ร่างกายของฉัน					
00	ฉันปฏิเสธได้โดยทันที เมื่อถูกชวนไปรับประทานอาหารเพียงลำพัง					
ด้านที่ 2. ความสามารถในการจัดการกับการถูกคุกคามทางเพศ						
0	ฉันหลีกเลี่ยงการอยู่กับเพื่อนหรือครูในส่วนตัว					

ข้อที่	การป้องกันตนเอง จากการถูกคุกคามทางเพศ	ไม่ จริง	จริง น้อย	จริง ปานกลาง	จริง มาก	จริง มากที่สุด
	เพื่อป้องกันไม่ให้ฉันถูกล่วงละเมิด					
00	ฉันไม่อยู่ในที่เปลี่ยวหรือมูมอับในโรงเรียนเพื่อจะ ช่วยให้ฉันไม่ถูกคุกคามทางเพศ					
ด้านที่ 3. ความตั้งใจในแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ						
0	เมื่อมีคนแปลกหน้ามายืนใกล้ฉันมาก ๆ ฉันจะเดินหนีทันที					
00	เมื่อฉันรู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อมีคนที่ไม่รู้จักมาทำ สนิทสนม ฉันจะเดินออกมาทันที					

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของการป้องกันการคุกคามทางเพศโดยรวม
(วิเชียร เกตุสิงห์. 2538: 9)

คะแนนเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึง การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศอยู่ใน ระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศอยู่ใน ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศอยู่ใน ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศอยู่ใน ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศอยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

- นำแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศไปเก็บกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 492 คน โดยได้รับแบบวัดที่สมบูรณ์กลับมามีจำนวน 492 คนคิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นตอนการสร้างกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานเป็นกิจกรรม

- ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน ทฤษฎี จากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดเนื้อหาและกิจกรรมในการสร้างกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน

2) ออกแบบกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อพัฒนาการป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดทางเพศในโรงเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ

3) นำกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน ที่ออกแบบไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท นินท์ คือ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์ และ รศ.ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ ตรวจสอบ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องกับสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ วิธีการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผลและนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นผู้วิจัยนำกิจกรรมแนะแนวไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

4) นำแบบกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน มาหาความเชื่อมั่นค่าIOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.0

5) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation Coefficient) ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 1

6) นำแบบกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานที่สมบูรณ์ไปดำเนินการใช้จัดกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 26 คนโดยมีการใช้กิจกรรมแนะแนวในหนึ่งสัปดาห์จะประกอบด้วยวันจันทร์ วันอังคาร และวันศุกร์โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแนะแนวครั้งละ 50 นาที ในคาบเรียนปกติ คาบว่างหลังเลิกเรียน และคาบ Club & Moderate Class เป็นจำนวนทั้งสิ้น 5 ครั้ง

7) ภายหลังจากเสร็จสิ้นการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานในครั้งที่ 5 ผู้วิจัยนำ แบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดทางเพศของนักเรียน ให้นักเรียนตอบอีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

8) นำผลที่ได้จากการทำแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกละเมิดทางเพศของนักเรียนมาวิเคราะห์และสรุป

ตัวอย่างกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน

แผน	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรม/เทคนิคที่ใช้
1	พื้นที่ปลอดภัย	1. นักเรียนเข้าใจความหมายของพื้นที่ปลอดภัยในร่างกาย 2. นักเรียนสามารถระบุส่วนต่างๆ ในร่างกายรวมถึงข้อมูลในแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็นการป้องกันการถูกละเมิดทางเพศได้	เกมตอบคำถาม

แผน	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรม/เทคนิคที่ใช้
		3. นักเรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเอง	
2	แบบไหนใช่ คุกคาม	1. นักเรียนเข้าใจความหมายของพฤติกรรมและสถานการณ์ที่นำการคุกคามทางเพศ 2. นักเรียนสามารถแยกแยะพฤติกรรมและสถานการณ์ที่นำไปสู่การคุกคามทางเพศได้ 3. นักเรียนความสามารถในการจัดการกับการถูกคุกคามทางเพศ	เกม yes or no
3	บิงโกการ ป้องกัน การคุกคามทาง เพศ	1. นักเรียนเข้าใจความหมายของการพฤติกรรมและวิธีการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ 2. นักเรียนสามารถระบุวิธีการหรือพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศได้ 3. นักเรียนมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ	เกม Bingo
4	ทางที่เลือก	1. นักเรียนเข้าใจวิธีการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศในสถานการณ์ต่าง ๆ 2. นักเรียนสามารถระบุวิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ 3. นักเรียนมีความตั้งใจในการแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ	Role Play
5	Quizizz คัดซี	1. นักเรียนเข้าใจความหมายของการป้องกันการคุกคามทางเพศในชีวิตประจำวันและแพลตฟอร์มออนไลน์ 2. นักเรียนสามารถระบุวิธีการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศในชีวิตประจำวันและ	

แผน	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรม/เทคนิคที่ใช้
		แพลตฟอร์ม ออนไลน์ได้ 3. นักเรียนมุ่งมั่นในการแสดงความคิดเห็น และการร่วมกิจกรรมในห้องเรียน	

3. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยดำเนินการขอและได้รับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ณ วันที่ 22 กันยายน 2564
- 2) ผู้วิจัยประสานขอหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้แก่ แบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศและกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน
- 3) ขอหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดนายโรง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มทดลอง ตอบแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ และเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองดังนี้

- 1) ก่อนทดลอง ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบวัด
- 2) ดำเนินการทดลองโดย กลุ่มทดลองใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน จำนวน 5 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที
- 3) หลังสิ้นสุดการทดลอง ทำการทดสอบกลุ่มทดลองด้วยแบบวัด
- 4) นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้งสองครั้งของนักเรียนกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยดำเนินการวิจัยแบบ Pretest Posttest Control Group Design มีรูปแบบการทดลอง ดังตาราง 3 ดังนี้
ตาราง 3 แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	ก่อน	ทดลอง	หลัง
ER	T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการทดลอง

ER	แทน	กลุ่มทดลอง
T1	แทน	การทดสอบก่อนใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน
T2	แทน	การทดสอบหลังใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน
X	แทน	การสอนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน

ขั้นก่อนการทดลอง

1) ผู้วิจัยนำคะแนนจากการที่ได้ทำแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 492 คน เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) จากนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 เพื่อเข้า

2) ร่วมเป็นกลุ่มทดลองได้จำนวน 26 คน โดยใช้วิธีการสอบถามเพื่อความสมัครใจ ผู้วิจัยทำการนัด

3) วัน เวลา สถานที่นักเรียน เพื่อชี้วัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม ระยะเวลา รายละเอียดของกิจกรรม โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกสมาชิกที่เข้าร่วมทั้งการคัดเลือกเข้าร่วมและการคัดออกมีดังนี้

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัย

1) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2566 ในสังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

2) มีคะแนนการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา

3) เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมโดยความสมัครใจการใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานในหนึ่งสัปดาห์จะต้องเข้าร่วม 5 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

4) การร่วมกิจกรรมการใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

เกณฑ์การคัดออกผู้เข้าร่วมการวิจัย

1) ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

เกณฑ์การถอนหรือยุติการเข้าร่วมการวิจัย

1) หากผู้เข้าร่วมการวิจัย ขาดเกิน 3 ครั้ง ติดต่อกันจะถูกถอนจากการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

4) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด ระหว่างวันที่ 12 กรกฎาคม – 16 กรกฎาคม 2566 โดยในหนึ่งสัปดาห์จะดำเนินการจัดกิจกรรมจำนวน 3 วันในวันจันทร์ วันอังคาร และวันศุกร์ จำนวนรวมทั้งหมด 5 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

ขั้นหลังการทดลอง

1) หลังจากเข้าร่วมการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการให้ผู้เข้าร่วมทำแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศอีกครั้งเพื่อนำไปเป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมการทดลอง (Posttest) และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัยต่อไป

4. การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

สถิติพื้นฐาน

ค่าเฉลี่ย (mean)

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง เฉพาะ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation Coefficient)

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สูตรการทดสอบค่าที่ของค่าเฉลี่ยที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยข้อมูล ผู้วิจัยแสดงการวิเคราะห์ข้อมูลตามหัวข้อดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนผู้วิจัยได้นำข้อมูล จากแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายรายด้านของกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 492 คน มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง $n = 492$

	M	S.D.	แปลผล
การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ	3.43	0.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมมี คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.43$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($SD = .52$)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลองวิเคราะห์โดยหาค่าสถิติ t-test for Dependent Samples การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาพรวม และรายด้านของกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รายด้าน และโดยรวม ก่อนและหลังการทดลองจำนวน 18 คน เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 5 การเปรียบเทียบคะแนนการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อน และหลังการเข้าร่วมการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกม เป็นฐาน

	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			t	P - value
	M	S.D.	แปลผล	M	S.D.	แปลผล		
การป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ	3.12	.25	ปานกลาง	4.01	.32	สูง	-12.51**	0.037

หมายเหตุ **p < .01

จากตาราง 5 พบว่าในระยะก่อนการทดลอง โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (M = 3.12) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (SD = .25) ซึ่งในระยะหลังการทดลอง โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ สูง (M = 4.01) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (SD = .32)

เมื่อทำการวิเคราะห์โดยสถิติ t-test for Dependent Samples พบว่าในระยะหลังการทดลอง พบว่าคะแนนโดยรวมเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่าคะแนนโดยรวมเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อเปรียบเทียบการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน โดยประชากรของการวิจัยในครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4,711 คน และมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวัดนายโรงปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแบบของเครซีและมอร์แกนโดยแบ่งออกเป็น กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง จำนวน 492 คนและกลุ่มทดลองที่ได้รับกิจกรรมแนะแนวจำนวน 26 คน ซึ่งในบทนี้ผู้วิจัยขอทำการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

- 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2) ภายหลังจากทดลองด้วยกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโดยส่วนมากมีการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศอยู่ในระดับปานกลาง ภายหลังจากทดลองด้วยกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ เป็นการจัดการเรียนรู้ผ่านลงมือทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การแสวงหาความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและ

สามารถนำไปประยุกต์ใช้ รวมถึงคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าได้ และขณะจัดการเรียน การสอนผู้เรียนจะได้รับทักษะและความรู้จากเนื้อหาด้านการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทาง เพศที่สอดแทรกไปด้วยขณะจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน และการจัดบรรยากาศเชิง บวกภายในชั้นเรียน เช่น การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามอย่าง หลาย เทคนิคเสริมแรงขณะจัดการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโจนส์และคณะ (Jones, C et al., 2020) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้เกมเป็นฐานในการป้องกันการล่วงละเมิด ทางเพศในเด็กอายุ 8-10 ปี จากผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้โดย Serious games มีผลคะแนนจากการทำแบบสอบถามสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่ง การจัดการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อพัฒนาการป้องกันตนเองจาก การถูกคุกคามทางเพศ มีกิจกรรมดังนี้ได้แก่ เกมตอบคำถามผ่านกิจกรรมพื้นที่ปลอดภัยเป็นเกมที่ นักเรียนได้ทบทวนและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ ซึ่งนักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมนี้อย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการเรียน มีความกระตือรือร้น ขณะทำกิจกรรมซึ่งตรงกับ (Suksiri, 2007)สรุปไว้ว่า เกมถูกออกแบบมาให้มีการแข่งขัน เพราะฉะนั้นผู้เรียนจะต้องช่วยกันคิด ช่วยกันตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา ผู้เรียนจะมีความรู้สึก สนุกสนานไม่รู้สึกลัวว่าตนเองกำลังเรียนอยู่ ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการเรียน เพราะผู้เรียนรู้สึกว่าการ เรียนแบบบรรยายไม่มีอะไรน่าสนใจ และรู้สึกว่าตนเองนั่งฟังอย่างเดียวไม่ได้มีส่วนร่วมในการเรียน และรู้สึกไม่สนุกไปกับการเรียน เกม Yes or no จะช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน ตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศได้อย่างถูกต้องเนื่องจากการออกแบบเกมนี้จำเป็นต้องให้ นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องและระบุเกี่ยวกับทักษะการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทาง เพศก่อนจึงจะสามารถนำไปประยุกต์เล่นเกมและสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ดังที่ (Suksiri, 2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เกมเป็นสื่อในการเรียนรู้นั้น สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าทั้งในระดับความจำและความเข้าใจ รูปแบบของเกมสามารถทำให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เกิดความสนุกสนานได้ด้วย เกมบิงโกเป็นเกมที่มีการนำเรื่องโชคมาปรับเข้าไปในการเล่น เนื่องจากโชคเป็นเรื่องทาง จิตวิทยาที่ทำให้ผู้เล่นไม่รู้สึกลัวถึงความผิดพลาดในการเล่นของตน นอกจากนี้โชคยังช่วยทำให้ผู้เล่น มีความหวังว่าตนเองสามารถเอาชนะผู้เล่นที่มีความสามารถสูงได้ อย่างไรก็ตามการใช้โชคเข้ามา เป็นส่วนหนึ่งของเกมต้องทำด้วยความระมัดระวัง เพราะถ้ามีมากเกินไปผู้เล่นอาจรู้สึกว่าการใช้กล ยุทธ์ของตนไร้ความหมาย (Tinsman, 2008: 175) การเล่นเกมบาทสมมติผ่านกิจกรรมทางที่เลือก เป็นเกมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และกระตุ้นความสนใจในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเกมที่เล่น

และได้ปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรมที่มีการจำลองสถานการณ์มาให้นักเรียนได้ร่วมกันแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้าสอดคล้องกับจี (Gee James Paul, 2005) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเกมนั้น ส่งเสริมการเรียนรู้แนวคิดสำคัญ กระตุ้นการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ผูกทักษะการ แก้ปัญหาการเป็นตัวแทน การลำดับความสำคัญ พัฒนาและจัดระบบความคิด และให้ ประสบการณ์ในสถานการณ์ต่างๆและเกมตอบคำถาม Quizizz เป็นกิจกรรมสุดท้ายที่จะช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนองค์ความรู้และทักษะการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ ซึ่งกิจกรรม แนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานทั้งหมดนั้นเป็นกิจกรรมที่มีการออกแบบให้สอดคล้องกับทฤษฎีของ (Brathwaite, 2009)ซึ่งดำเนินไปพร้อมกับกติกา มีรูปแบบของการเล่นเกมแตกต่างกันออกไป เช่น จำนวนผู้เล่น ระยะเวลาในการเล่น ระบบของเกม หรือจากการสุ่มที่เกิดขึ้นจากเกม ซึ่งกิจกรรมแน แนวโดยใช้เกมเป็นฐานมีการกำหนดเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน รวมถึงมีการกำหนด จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของเกม (Victory Point) ที่ชัดเจนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนและยัง สอดคล้องกับหลัก MDA Framework ของ Hunicke, LeBlane และ Zuhak (2004: 2) ที่ ประกอบด้วย กลไกของเกม พลวัตของเกม และสุนทรีย์ะ หรืออาจกล่าวโดยง่าย กรอบแนวคิดนี้ ครอบคลุมเรื่องของกติกา ระบบในการเล่น (ระยะเวลาในการดำเนินเกม) และความสนุก ขั้นตอน ทั้ง 4 นี้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 ประการ นอกจากนี้หลักการออกแบบเกมทั้ง 4 ข้อนี้ยังสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์เกมที่อยู่ในปัจจุบันว่าได้มีการนำเอาหลักการเหล่านี้มาใช้เพื่อ พัฒนาเกมให้มีความน่าสนใจและมีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใครและสามารถตอบ วัตถุประสงค์ของเกมได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1. ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมแนแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน สามารถเพิ่มการป้องกันตนเอง จากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ดังนั้นครูแนะแนว บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่สนใจสามารถนำกิจกรรมแนแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของ นักเรียนได้
- 1.2. กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ กิจกรรมที่ใช้เป็นกิจกรรมในรายวิชาแนแนว ดังนั้นผู้ที่สนใจนำกิจกรรมดังกล่าวไปใช้ ควรนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับรายวิชาที่ตนเองเป็นผู้สอน และปรับปรุงให้ เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและนักเรียนของท่าน หรืออาจนำไปประยุกต์ใช้กับ

รูปแบบการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมที่ท่านมีความเชี่ยวชาญหรือมีความถนัด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1. ผู้วิจัยอาจทำการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ เพื่อนำมาศึกษาว่าสามารถส่งเสริมการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนได้หรือไม่
- 2.2. ควรมีการศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานต่อการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศในนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ต่อด้าน เป็นต้น
- 2.3. ควรมีการศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานต่อตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การตระหนักในสิทธิของร่างกายตนเอง ทักษะการดูแลรักษาร่างกายของตนเอง การตระหนักในสิทธิของผู้อื่น เป็นต้น
- 2.4. ควรมีการศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อการติดตามผลภายหลังการทดลอง 4 สัปดาห์หลังการทดลองเพื่อทดสอบความคงอยู่ของประสิทธิภาพการใช้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน

บรรณานุกรม

- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Anita, R., & Dorothy, L. (2003). *Childhood Sexual Abuse, Disorder Eating, Alexithymia, and General Distress: A Mediation Model*. University of Illinois at Urbana-Champaign,
- Balick, D. (2010). *Harassment Free Hallways: How to Stop Sexual Harassment in School*. American Association of University Women Educational Foundation, Washington D.C.
- Bandura, A. (1986). *Social foundation of thought and action*: New Jersey: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1997). *Social learning theory*: New Jersey: Prentice Hall.
- Boland, M. L. (2002). *Sexual Harassment: Your Guide to Legal Action*. Naperville, Illinois: Sphinx Publishing.
- Brathwaite, B., & Schreiber, I. (2009). *Challenges for Game Designers*. Charles River Media.
- Chumwuttisak, K. and Silanoi, L. (2015). "The Developing Grade 5 Students' Analytical Thinking Skill and Attitude Towards Democratic Citizenship in The Learning Unit on "Good Citizen in A Democracy" Social Studies S15101 Course, Using Game-Based-Learning". *Journal of Education Khon Kaen University* 38(4): 177 – 185. (in Thai)
- Elliot, Andrew J.; & Fryer, James W. (2008). The Goal Construct in Psychology. In *Handbook of Motivation Science*. Edited by Shah, James Y.; & Gardner, Wendi L. pp. 235-250. New York, NY: The Guilford Press.
- Hornby, Albert Sydney. (Ed.). Oxford, England :Oxford University Press.
- Hunicke, R. 2004. *Babysitter Elective*. Lecture at Game Developers Conference Game Tuning Workshop, 2004. In LeBlanc et al., 2004a
- Jones, C., Scholes, L., Rolfe, B., & Stieler-Hunt, C. (2020). A serious-game for child sexual abuse prevention: An evaluation of orbit. *Child Abuse & Neglect*.
- Joni Hersch. (2015). *Sexual harassment in the workplace*. IZA World of Labor.

- Llanto, G. A., & Valdez, J. A. . (2023). Context of Sexual Harassment among Junior and Senior High School Students. *International Review of Social Sciences Research*, 3(1), 125-141.
- Lwin, M. O., Li, B., & Ang, R. P. (2012). Stop bugging me: An examination of adolescents' protection behavior against online harassment. *Journal of adolescence*, 35(1), 31-41.
- Muro, J. J., & Kottman, T. (1995). *Guidance and Counseling in the Elementary and Middle Schools : A Practice Approach*. Iowa: Brown&Benchmark publishers.
- Ronald V. Clarke John Eck. (2003). *Become a Problem Solving Crime Analyst In 55 small steps*.
- Silverman, S. (2013). *Instant Raspberry Pi Gaming : Your Guide to Gaming on theRaspberry Pi, From Classic Arcade Games to Modern 3 D Adventures*: Birmingham Packt Publishing.
- Springer, C., & Misurell, J. R. (2010). Game-based cognitive-behavioral therapy (GB-CBT): An innovative group treatment program for children who have been sexually abused. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 3, 163-180.
- Waiyakoon, S. (2016). *Development of an Instructional Learning Object Design Model for Tablet-Based Using Game Based Learning with Scaffolding to Enhance Mathematic Concepts for Mathematic Learning Disability Students*. Doctor of Philosophy Thesis Program in Educational Technology and Communications Faculty of Education Chulalongkorn University. (in Thai)
- Witkowska, E. & Menckel, E. (2005). Perceptions of sexual harassment in Swedish high schools: experiences and school-environment problems. *European Journal of Public Health*, 15(1); pp. 78-85.
- Witkowska, E. (2005). *Sexual harassment in schools: Prevalence, structure and perceptions*.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กษมา ประเสริฐสังข์. (2558). *มาตรการทางกฎหมายในการลงโทษผู้เดินทางท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ก้อยนภา สมอุดร. (2565). คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรมของผู้ใช้บริการโรงพยาบาล ค่ายสุรนารี: The Effect of Service Quality on Behavioral Intention of Fort Suranari Hospital Users. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 16(1), 33-35.
- กันทวัลย์ ภูวนันท์. (2543). *ผลของการใช้โปรแกรมชุดแนะแนวในการพัฒนาเจตคติต่อการดูแลสุขภาพทางเพศและความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดชัยมงคล สังกัดกรุงเทพมหานคร*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กิงดาว ศรีวรรณท์ และคณะ. (2546). *การสำรวจทางระบาดวิทยาสุขภาพจิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา.
- กุลญาณินทร์ ศรีดาชาติ. (2554). *การเลือกเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศศึกษาผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคลของนักเรียนมัธยมต้น ในกรุงเทพมหานคร*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ขวัญชนก กามชื่น. (2549). *เวทชีวิตแดนเซอร์*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรัสเจริญวิทยา ส. บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ในงานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยจิตเวชเข้าสู่การมีงานทำ. *Siriraj Med Bull [Internet]*. 2018 Oct. 16 [cited 2023 Dec. 13];11(2):147-50.
- จันทกร บุญเลิศกุล. (2558). *การพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์กับการดูแลสุขภาพทางเพศที่เกิดขึ้นกับสตรี กรณีศึกษา เฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ คม ชัด ลึก ในปี พ.ศ. 2548: สำนักบัณฑิต อาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- จุฑานันท์ ก้อนแก้ว. (2550). *การจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตในการป้องกันการดูแลสุขภาพทางเพศสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านร่องน้ำ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2551). *การสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมในประเทศไทย: ข้อเสนอเพื่อพัฒนาระบบนการยุติธรรมยุคใหม่*. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 1(2), 11-36.

- เจนวิทย์ นวลแสง และคณะ. (2559). ความรับผิดชอบทางอาญาและการเยียวยาผู้เสียหายจากการ
คุกคาม ทางเพศ ศึกษากรณี ประเทศไทย สหพันธ์รัฐเออโรมนี และเครือรัฐออสเตรเลีย.
วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 8(2). 325-368.
- เจษฎา บุญมาโฮม. (2558). หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน. นครปฐม: สไมล์ พรินต์ &
กราฟิกดีไซน์.
- ชฎานุตม์ นิรมร. (2554). ความรู้เกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศ ทศนคติต่อพฤติกรรมทางเพศที่
เหมาะสม และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนเซนต์โยเซฟทิพวัล จังหวัดสมุทรปราการ. บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชนกนันท์ ไชแสง. (2556). สาเหตุการล่วงละเมิดทางเพศเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลธิชา ทิพย์ประทุม และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2558). การคุกคามทางเพศกลุ่มชายข้ามเพศ:
การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีสถานราก. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรม
ราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- ชลธิชา อึ้งคิ่งเดชา. (2556). การตีความพฤติกรรมการล่วงละเมิดทางเพศในหมู่ผู้ปฏิบัติงาน
ภายในองค์กรไทย. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงพร เพชรคง. การล่วงละเมิดทางเพศ. บทความใช้เพื่อการนำออกอากาศทางสถานี
วิทยุกระจายเสียงรัฐสภา รายการเจตนารมณ์กฎหมาย.
- เดชอนันต์ คุณ. (2555). มาตรการลงโทษทางวินัยเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศของข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, กรุงเทพฯ.
- ทิพย์วรรณ แซ่ปั้ง. (2552). พฤติกรรมการคุกคามทางเพศในสถานที่ทำงาน : กรณีศึกษาพยาบาล
โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
ไทยโพสต์. (2561). ล่วงละเมิดทางเพศสถานศึกษาเป็นข่าวแค่ 5%. กรุงเทพฯ: หนังสือพิมพ์ไทย
โพสต์จำกัด.
- นงนุช กันธะชัย, ชีระ เดชะมณีสถิต. (2558). ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้บริการของ
นักท่องเที่ยวภายในประเทศ กรณีศึกษา นักท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย. วารสารวิทยาการ
จัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 32(2), 117-144.

- นวพรรณ อิศวสันตกุล. (2558). แนวทางการออกแบบสื่อเคลื่อนที่สำหรับเด็กหญิงก่อนวัยรุ่นเพื่อการป้องกันตนเองจากความเสี่ยงในการถูกล่วงละเมิดทางเพศ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิตยา เรืองแป้น. (2553). การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาชีวิต: ยะลา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นิตยา บุญหนัก. (2547). การศึกษาและป้องกันการคุกคามทางเพศ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บดินทร์ วิจารณ์. สร้างและต่อยอดความรู้ในองค์กร. นิตยสาร CIO Forum, 33 (7) พฤศจิกายน, 2546: 31.
- บุญธดา บุญจันทร์. (2555). การรับโทษหนักขึ้น ศึกษากรณีการล่วงละเมิดทางเพศของผู้มีอำนาจบังคับบัญชากระทำต่อผู้ใต้บังคับบัญชา. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พรวิภา วิชากรภักย์. (2554). การคุกคามทางเพศต่อสตรีในที่ทำงาน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พิมลดา ลัดดางาม. (2563). การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเผชิญการเจ็บครรภ์คลอด. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ, 6(1), 4-15.
- เพ็ญพรรณ กี่เจริญ. (2563). การคุกคามทางเพศในสังคมไทย. วารสารสหวิทยาการ, 10(1), 33-53.
- ภาคย์ ชูชื่น. (2557). ระดับการยอมรับของลูกค้ำต่อการประชาสัมพันธ์ของ การประชาสัมพันธ์ ภูมิภาคสาขาเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ภาสิต ศิริเทศ, ณพวิทย์ อธรรมสีหา. (2562). ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ. วารสารพยาบาลทหารบก, 20(2), 58-65.
- มนตรี พิริยะกุล. (2551). ตัวอย่างกรอบแนวคิด. <http://www.ru.ac.th/research/ตัวอย่างกรอบแนวคิด>.
- รัชฎาภรณ์ ศรีรักษา. (2557). วาทกรรมการคุกคามทางเพศในชีวิตประจำวัน. 36(2).
- วรรณวิภา หงส์นภาดล. (2565). อิทธิพลการรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนทางสังคม ภาระงานวิชาเรียน และความเป็นธรรมในการทำนายความเหนื่อยหน่ายของนักศึกษา มหาวิทยาลัยในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 33(3), 95-114.

- วัลภา สบายยิ่ง. (2557). เอกสารการสอนชุดวิชากิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว หน่วยที่ 8-15 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิไล คุณคำ. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุบลราชธานี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- วิจิตรา อยู่เป็นแก้ว (2550). ชีวิตการทำงานบุคลากรการแพทย์ กรณีการคุกคามทางเพศจากการทำงาน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีจันทร์ พรจิราศิลป์ และชญาอนุตม์ นิรมร. (2554). ความเครียดและวิธีการแก้ความเครียด. (ออนไลน์).
- ศิรินทร์นา ทศนัยรัตน์. (2554). ผลของโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษา (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชาติ. (2549). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร จรัสเจริญวิทยา. (2550). พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของเด็กนักเรียนหญิงวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมสรรค์ อธิเวสส์. (2557). การคุกคามทางเพศบนสังคมเครือข่าย. วารสารวิชาการ *Veridian E-Journal*, 7(3).
- สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. (2557). ระบบการแนะแนวในโรงเรียน/โครงการพัฒนาเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- สิรินทร์ ศรีประสิทธิ์. (2545). ทักษะทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการล่วงเกินทางเพศของนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดสมุทรสาคร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชุม เฉลยทรัพย์. (2551). เทคโนโลยีสารสนเทศ (พิมพ์ครั้งที่ 6 ed.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุธิดา กัดทอง. (2549). โปรแกรมสร้างเสริมทักษะการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศของเด็กวัยเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุริศา นิยมรัตน์. (2560). ความผิดทางอาญา: กรณีการคุกคามทางเพศ (ปริญญามหาบัณฑิต), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,

- สุวิมล เกิดอินทร์. (2562). ผลของโปรแกรมทักษะชีวิตต่อความรู้และทักษะการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต*, 33(1), 128-145.
- อนุกุล มโนชัย. (2554). *การคุกคามทางเพศต่อวัยรุ่นหญิงผ่านพื้นที่เสมือนจริง*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัมพร อารังลักษณ์. (2552). การคุกคามทางเพศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร : สาเหตุและข้อเสนอทางนโยบาย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 1(1), 31-47.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ และ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจสอบแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. รศ.ดร. มณฑิรา	จารุเพ็ง	อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รศ.ดร. สวรร	ใจตรง	อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. อาจารย์ ดร.ภูริเดช	พาหุยุทธ์	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/1555

วันที่ 8 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายณัฐพงษ์ จันทรา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานที่มีต่อการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” โดยมี อาจารย์ ดร.อสมมา ศัมภีรานนท์ และรองศาสตราจารย์ ดร.พิชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อ เรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานที่มีต่อการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 092 252 6833

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายณัฐพงษ์ จันทรา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/1547

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

8 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

เนื่องด้วย นายณัฐพงษ์ จันทรา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานที่มีต่อการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” โดยมี อาจารย์ ดร.อสม่า คัมภีรานนท์ และรองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ใจตรง เป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อ เรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานที่มีต่อการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายณัฐพงษ์ จันทรา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 092 252 6833

ที่ อว 8718/1547

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

8 มิถุนายน 2566

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เนื่องด้วย นายณัฐพงษ์ จันทรา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานที่มีต่อการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” โดยมี อาจารย์ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์ และรองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.สุริเดช พาหุยุทธ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อเรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐานที่มีต่อการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายณัฐพงษ์ จันทรา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 092 252 6833

ภาคผนวก ข

การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดสมรรถนะทางสังคม

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 6 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ	ผลประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนี (IOC)	ผล
	1	2	3		
1. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ					
1	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
3	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
4	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
5	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
6	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
8	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
9	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
10	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
2. ความสามารถในการจัดการกับการถูกคุกคามทางเพศ					
11	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
12	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
13	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
14	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
15	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
16	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
17	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
18	1	0	0	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์
19	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
20	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
3. ความตั้งใจในแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ					
21	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์

ข้อ	ผลประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนี (IOC)	ผล
	1	2	3		
22	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
23	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
24	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
25	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
26	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
27	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
28	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
29	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
30	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
31	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
32	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
33	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
34	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
35	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
36	1	1	0	0.67	ผ่านเกณฑ์
37	1	1	0	0.67	ผ่านเกณฑ์

หมายเหตุ : เกณฑ์พิจารณาค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00

ตารางที่ 7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เกมเป็นฐาน

แผนการ จัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	หัวข้อพิจารณา	ผลประเมินโดย ผู้เชี่ยวชาญ			ผล
			1	2	3	
1.	พื้นที่ ปลอดภัย	สาระสำคัญ	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		จุดประสงค์การ เรียนรู้	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		สาระการเรียนรู้	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		วิธีการจัดกิจกรรม	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		การวัดและ ประเมินผล	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
2.	แบบไหนใช่ คุกคาม	สาระสำคัญ	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		จุดประสงค์การ เรียนรู้	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		สาระการเรียนรู้	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		วิธีการจัดกิจกรรม	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		การวัดและ ประเมินผล	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
3.	บึงโกการ ป้องกัน การคุกคาม ทางเพศ	สาระสำคัญ	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		จุดประสงค์การ เรียนรู้	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		สาระการเรียนรู้	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		วิธีการจัดกิจกรรม	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		การวัดและ ประเมินผล	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
4.	ทางที่เลือก	สาระสำคัญ	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		จุดประสงค์การ เรียนรู้	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		สาระการเรียนรู้	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		วิธีการจัดกิจกรรม	1	1	1	ผ่านเกณฑ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	หัวข้อพิจารณา	ผลประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ผล
		การวัดและประเมินผล	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
5.	Quizizz คิดดี	สาระสำคัญ	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		จุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		สาระการเรียนรู้	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		วิธีการจัดกิจกรรม	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
		การวัดและประเมินผล	1	1	1	ผ่านเกณฑ์

หมายเหตุ : เกณฑ์พิจารณาค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00

ภาคผนวก จ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....

เลขที่.....

คำชี้แจง : ขอให้นักเรียนอ่านข้อคำถามเกี่ยวกับการป้องกันการคุกคามทางเพศทีละข้อ และเลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับการรับรู้ของนักเรียนมากที่สุด เพียง 1 คำตอบ

คำตอบแต่ละคำตอบมีความหมายดังนี้

ไม่จริง	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยมีพฤติกรรมนั้นเลย
จริงน้อย	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมนั้นนานๆครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมนั้นเป็นบางครั้ง
จริงมาก	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมนั้นบ่อย
จริงที่สุด	หมายถึง	นักเรียนมีพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ

ข้อ	คำถาม	ไม่จริง	จริงน้อย	จริงปานกลาง	จริงมาก	จริงที่สุด
ด้านที่ 1. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ						
1.	ฉันกล้าที่จะปฏิเสธได้โดยทันทีเมื่อมีคนมาสัมผัสที่ร่างกายของฉัน					
2.	ฉันปฏิเสธได้โดยทันที เมื่อถูกชวนไปรับประทานอาหารเพียงลำพัง					
3.	เมื่อฉันมีธุระกับครู แต่เห็นว่าครูอยู่คนเดียวในห้อง ฉันเลือกที่จะมาพบครูในภายหลัง					
4.	เมื่อครูให้ฉันไปพบที่ห้องตามลำพัง ฉันจะชวนเพื่อนสนิทไปด้วย					
5.	ฉันบอกเพื่อน พ่อแม่ หรือครูที่ไว้ใจเมื่อฉันรู้สึกไม่สบายใจว่ากำลังถูกคุกคามทางเพศ					

ข้อ	คำถาม	ไม่จริง	จริงน้อย	จริงปานกลาง	จริงมาก	จริงที่สุด
6.	ฉันรู้ว่าควรปรึกษาใครเพื่อขอคำแนะนำในการป้องกันตัวเองจากการถูกคุกคามทางเพศ					
7.	ฉันรู้วิธีปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของฉัน เช่น ชื่อ รูปภาพ เบอร์ติดต่อ ในแพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ					
8.	ฉันรู้ว่าเมื่อใดควรให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องบนอินเทอร์เน็ตเพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวทางออนไลน์ของฉัน					
9.	ฉันรู้วิธีตั้งค่าเพื่อจำกัดการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวของฉัน เช่น ชื่อ รูปภาพ เบอร์ติดต่อ บนอินเทอร์เน็ต โดยให้เห็นเฉพาะคนที่ฉันเลือกเท่านั้นที่สามารถดูได้					
10.	บนโลกออนไลน์ ฉันรู้วิธีหลีกเลี่ยงคนแปลกหน้าที่อาจต้องการคุกคามทางเพศฉัน					
ด้านที่ 2. ความสามารถในการจัดการกับการถูกคุกคามทางเพศ						
11.	ฉันหลีกเลี่ยงการอยู่กับเพื่อนหรือครูในส่วนตัวเพื่อป้องกันไม่ให้ฉันถูกล่วงละเมิด					
12.	ฉันไม่อยู่ในที่เปลี่ยวหรือมุมอับในโรงเรียนเพื่อจะช่วยให้ฉันไม่ถูกคุกคามทางเพศ					
13.	การให้ข้อมูลติดต่อที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับตัวฉันบนอินเทอร์เน็ตเพื่อช่วยป้องกันไม่ให้ผู้อื่นคุกคามทางเพศฉัน					
14.	ฉันปฏิเสธบทสนทนาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ					
15.	ถ้ามีคนส่งรูปอวัยวะเพศให้ฉันดู ฉันจะปิดข้อความนั้นและทำเป็นไม่สนใจ					
16.	การใช้ชื่อเล่นบนแพลตฟอร์มออนไลน์ช่วยป้องกันไม่ให้ฉันถูกคุกคามทางเพศ					
17.	การหลีกเลี่ยงการติดต่อกับคนแปลกหน้าบน					

ข้อ	คำถาม	ไม่จริง	จริงน้อย	จริงปานกลาง	จริงมาก	จริงที่สุด
	แพลตฟอร์มออนไลน์จะช่วยป้องกันฉันจากการถูกคุกคามทางเพศได้					
18.	การพูดคุยกับพ่อแม่หรือครูจะช่วยให้ฉันได้รับคำแนะนำที่ดีในการป้องกันตัวเองจากการถูกคุกคามทางเพศ					
19.	การหลีกเลี่ยงการติดต่อกับคนแปลกหน้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์จะช่วยป้องกันฉันจากการถูกคุกคามทางเพศได้					
ด้านที่ 3. ความตั้งใจในแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ						
20.	เมื่อมีคนแปลกหน้ามาयीนใกล้ฉันมาก ๆ ฉันจะเดินหนีทันที					
31.	เมื่อฉันรู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อมีคนที่ไม่รู้จักมาทำสนิทสนม ฉันจะเดินออกมาทันที					
22.	ฉันไม่นำตนเองไปอยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงจะถูกคุกคามหรือสถานที่เปลี่ยวตามลำพัง					
23.	ฉันไม่สนใจเมื่อมีคนมาวิจารณ์หรือพูดถึงรูปร่างของฉัน					
24.	ฉันไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวในแพลตฟอร์มออนไลน์					
25.	ฉันระมัดระวังในการแสดงความเห็นเชิงคุกคามทางเพศ					
26.	ฉันเพิกเฉยและบล็อกทันที เมื่อได้รับข้อความหรือความเห็นในแพลตฟอร์มออนไลน์เกี่ยวกับเรื่องทางเพศที่ส่งหาฉัน					
27.	ฉันบล็อกทันทีเมื่อมีคนทักมาขอให้ฉันถ่ายรูปไปแชท หรือถ่ายรูปไป					
28.	ฉันไม่ส่งต่อเรื่องเล่าทางเพศของเพื่อนหรือคนอื่นไม่ว่าเป็นความจริงหรือไม่					

ข้อ	คำถาม	ไม่จริง	จริงน้อย	จริงปานกลาง	จริงมาก	จริงที่สุด
29.	ฉันไม่ยอมให้ใครมาสัมผัสร่างกายของฉัน แม้แต่เพื่อนสนิท					
30.	ฉันปฏิเสธเมื่อมีคนอื่นหรือเพื่อนชวนให้ฉันดูภาพอนาจาร ภาพโป๊เปลือย วิดีโอโป๊ ขณะอยู่ในห้องเรียน					
31.	ฉันปฏิเสธเมื่อมีคนอื่นหรือเพื่อนชวนคุยเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ					
32.	ฉันวางแผนที่จะถามพ่อแม่หรือครูว่าฉันความทำอะไรเมื่อถูกคุกคาม					
33.	ฉันวางแผนที่จะจัดการการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของฉันทางแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อไม่ให้ทุกคนสามารถดูได้					
34.	ฉันไม่พูด หรือแสดงความคิดเห็นในเชิงคุกคามทางเพศกับผู้อื่น					
35.	ฉันวางแผนที่จะไม่ตอบกลับข้อความจากบุคคลที่ฉันไม่รู้จักบนแพลตฟอร์มออนไลน์					
36.	ฉันวางแผนที่จะขอคำแนะนำจากผู้ปกครองหรือครูเพื่อค้นหาสิ่งๆที่ฉันสามารถทำเพื่อป้องกันตัวเองจากการถูกคุกคาม					

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การป้องกันการคุกคามทางเพศ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พื้นที่ปลอดภัย

รหัสวิชา ก33901	รายวิชา กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน 5	กิจกรรมแนะแนว
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา
2566		
ผู้สอน นายณัฐพงษ์ จันทรา		เวลา 1
ชั่วโมง		

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานที่ 1

ตัวชี้วัดที่ 1.1 รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 3

ตัวชี้วัดที่ 3.1 รู้เท่าทันและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ตัวชี้วัดที่ 3.2 สามารถดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. สาระสำคัญ

ปัญหาการคุกคามทางเพศในโรงเรียนเป็นปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกเพศทุกคน โดยการแสดงพฤติกรรมต่างๆที่ไม่พึงประสงค์เช่น การใช้สายตามอง การใช้คำพูด การสัมผัสอวัยวะโดยไม่ยินยอม รวมถึงพฤติกรรมในแพลตฟอร์มออนไลน์ที่สื่อความหมายเกี่ยวกับเพศ ไม่ว่าจะเจตนาหรือไม่ก็ตาม ดังนั้นการเพิ่มทักษะการป้องกันการคุกคามทางเพศเป็นอีกหนึ่งทักษะสำคัญในการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งการเสริมสร้างทักษะการป้องกันการคุกคามทางเพศที่ใกล้ตัวที่สุดของนักเรียนคือการสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ปลอดภัยในร่างกายของตนเอง และช่วยเสริมสร้างความเชื่อในความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกคุกคามของนักเรียนให้เพิ่มขึ้น

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. นักเรียนเข้าใจความหมายของพื้นที่ปลอดภัยในร่างกาย

ด้านทักษะ (P)

1. นักเรียนสามารถระบุส่วนต่างๆในร่างกายรวมไปถึงข้อมูลในแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็น
การ
ป้องกันการคุกคามทางเพศได้

ด้านคุณลักษณะ (A)

1. นักเรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเอง

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 การป้องกันการคุกคามทางเพศ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการคิด
- 5.2 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6. ชิ้นงาน /ภาระงาน

- 6.1 กิจกรรมพื้นที่ปลอดภัย
- 6.2 แบบทดสอบก่อนเรียน

7. สาระการเรียนรู้สู่การบูรณาการ

-

8. วิธีการจัดกิจกรรม

ชั้นนำ (10 นาที)

- 6.1 ครูกล่าวทักทายนักเรียน และให้นักเรียนทำแบบสอบถามการป้องกันการคุกคามทางเพศ

- 6.2 ครูกระตุ้นความสนใจนักเรียนโดยการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับประเด็นการคุกคามทางเพศในสังคมไทยและตั้งคำถามชวนคิดและชวนนักเรียนเล่นเกมตอบคำถามให้ถูกต้องผ่านการปะโปสเตอร์โดยผ่านกิจกรรม “พื้นที่ปลอดภัย”

ขั้นสอน (35 นาที)

6.3 ครูนำเข้าสู่กิจกรรม “พื้นที่ปลอดภัย”

6.4 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน

6.5 ครูแจกกระดาษปรีฟให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น

6.6 ครูให้นักเรียนวาดรูปอวัยวะในร่างกายในกระดาษให้เต็ม

6.7 ครูแจกกระดาษโพสต์อิทให้นักเรียน แล้วให้ใช้แปะอวัยวะส่วนที่คิดว่าอันตรายและสุ่มเสี่ยงต่อการถูกกระทำ โดยแบ่งโพสต์อิทเป็น 3 สี ระดับมากที่สุด ระดับกลางสีเหลือง และระดับน้อยสีเขียว

6.8 กำหนดเวลาให้นักเรียนทำ เมื่อหมดเวลาแล้ว ให้ครูเปิดภาพเฉลยร่วมกัน แล้วนับคะแนนแต่ละกลุ่มว่าแปะโพสต์อิทตรงกับตำแหน่งที่ถูกต้องกี่คะแนน กลุ่มที่ได้คะแนนตรงกันมากที่สุด เป็นกลุ่มที่ชนะ

6.9 ครูอธิบายเกี่ยวกับพื้นที่ปลอดภัยในร่างกาย ว่าส่วนใดบ้างที่อันตรายและสุ่มเสี่ยงต่อการถูกคุกคามทางเพศ

6.10 ครูให้นักเรียนร่วมกันเสนอความคิดเห็นว่ามีวิธีการหลีกเลี่ยงการสัมผัสอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุป (15 นาที)

6.11 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

9. การจัดบรรยากาศเชิงบวก

ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามอย่างหลากหลาย มีการประเมินถึงความพร้อมของตนเองเพื่อให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง โดยครูคอยชี้แนะและอธิบายเพิ่มเติม รวมทั้งใช้การเสริมแรงเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

10.1 กระดาษปรีฟ

10.2 กระดาษโพสต์อิท

11. การวัดและประเมินผล

11.1 วิธีการประเมิน

- สังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรม

- ตรวจสอบแบบทดสอบ

11.2 เกณฑ์การประเมิน

- สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

เกณฑ์	ข้อความบ่งชี้
ผ่าน	นักเรียนสามารถบอกเกี่ยวกับพฤติกรรมการคุกคามทางเพศและการป้องกันการคุกคามทางเพศจากการเรียนที่ผ่านมาได้
ไม่ผ่าน	นักเรียนไม่สามารถบอกได้ในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

เกณฑ์	ข้อความบ่งชี้
ผ่าน	มีความตั้งใจร่วมกิจกรรม ให้ความร่วมมือในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมในชั้นเรียน และส่งงานตามเวลาที่กำหนด

ตัวอย่างกิจกรรมพื้นที่ปลอดภัย

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การป้องกันการคุกคามทางเพศ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง แบบไหนใช่คุกคาม

รหัสวิชา ก33901	รายวิชา กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน 5	กิจกรรมแนะแนว
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา
2566		
ผู้สอน นายณัฐพงษ์ จันทรา		เวลา 1
ชั่วโมง		

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานที่ 1

ตัวชี้วัดที่ 1.1 รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 3

ตัวชี้วัดที่ 3.1 รู้เท่าทันและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ตัวชี้วัดที่ 3.2 สามารถดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. สาระสำคัญ

ในการป้องกันการถูกรังแกทางเพศในโรงเรียน นักเรียนต้องสามารถระบุหรือแยกแยะพฤติกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นกับตนเองในชีวิตประจำวันได้ ว่าพฤติกรรมใดหรือสถานการณ์ใดที่เสี่ยงจะให้นักเรียนถูกรังแกทางเพศ อีกทั้งนักเรียนต้องมีทักษะและความสามารถในการจัดการกับการถูกรังแกทางเพศ เพื่อแก้ไขปัญหาการถูกรังแกทางเพศที่เกิดขึ้นกับตนเองได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. นักเรียนเข้าใจความหมายของพฤติกรรมและสถานการณ์ที่นำไปสู่การคุกคามทางเพศ

ด้านทักษะ (P)

1. นักเรียนสามารถแยกแยะพฤติกรรมและสถานการณ์ที่นำไปสู่การคุกคามทางเพศได้

ด้านคุณลักษณะ (A)

1. นักเรียนความสามารถในการจัดการกับการถูกคุกคามทางเพศ

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การป้องกันการคุกคามทางเพศ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการคิด

5.2 ความสามารถในการแก้ปัญหา

5.3 ความสามารถในการใช้การทักษะชีวิต

6. ชิ้นงาน /ภาระงาน

-

7. สาระการเรียนรู้สู่การบูรณาการ

-

8. วิธีการจัดกิจกรรม

ชั้นนำ (10 นาที)

6.1 ครูกล่าวทักทายนักเรียน

6.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการชวนนักเรียนคุยเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เข้าข่ายการคุกคามทางเพศและชวนนักเรียนเล่นเกม yes or no ผ่านกิจกรรม “แบบไหนใช่คุกคาม”

ชั้นสอน (35 นาที)

6.3 ครูนำเข้าสู่กิจกรรม “แบบไหนใช่คุกคาม”

6.4 ครูเปิด Presentation แบบไหนใช่คุกคาม

6.5 ครูนำลักษณะพฤติกรรมขึ้นบน Presentation แล้วให้นักเรียนโหวต โดยแบ่งออกเป็น 2 ฝั่ง ฝั่งที่เห็นว่าเป็นการคุกคามอยู่ทางซ้ายมือของครู และฝั่งที่เห็นว่าไม่เป็นการคุกคามอยู่ทางขวามือของครู

6.6 เมื่อให้นักเรียนเมื่อให้นักเรียนเลือกยืนในฝั่งที่นักเรียนตอบแล้ว ครูเฉลยคำตอบว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมการคุกคามทางเพศหรือไม่ หากในคาบมีนักเรียนไม่เห็นด้วยกับคำตอบของครู ให้เกิดการอภิปรายเหตุผลในฝั่งของครูและนักเรียนว่าเพราะเหตุจึงมีความเห็นว่าพฤติกรรมนั้นเป็นหรือไม่เป็นพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ และให้นักเรียนในห้องโหวตเพื่อหาข้อสรุปของพฤติกรรมนั้น

6.7 เมื่อเฉลยเสร็จแล้ว ให้นักเรียนที่ตอบผิดนั่งลง และหยุดเล่นเกมในรอบต่อไป

6.8 ครูพูดพฤติกรรมไปเรื่อยๆจนกว่าจะไม่เหลือนักเรียนเล่นเกมหรือจนกว่าจะครบ 20 พฤติกรรม

- วิจัยเกี่ยวกับรูปร่าง
- ชวนไปทานอาหารเย็นที่บ้านพร้อมครอบครัว
- ขอให้ช่วยติวหนังสือให้ตามลำพัง
- ส่งรูปภาพอวัยวะเพศมาให้ทางข้อความในแพลตฟอร์มออนไลน์
- แอบติดตามไปในทุกสถานที่ที่เราไป
- ขอดอกกับเพื่อนทุกวันก่อนกลับบ้าน
- ขอถ่ายรูปด้วย
- แอบถ่ายเวลาทำกิจกรรมอื่นๆ
- ใ้หมุกตลกเกี่ยวกับเรื่องเพศอยู่บ่อยครั้ง
- ตามคำถามเกี่ยวกับเพศศึกษา
- จับมือเพื่อนเมื่อรู้สึกกลัวหรือกังวลใจ
- สร้างบัญชีปลอมของคนที่ชอบในแพลตฟอร์มออนไลน์
- ใ้บัญชีปลอมพูดคุยกับคนที่แอบชอบ
- ครูให้มาส่งงานซ่อมคนเดียวในช่วงเย็น
- ผีปากใส่คนที่เดินผ่าน
- ล้อเลียนเกี่ยวกับร่างกาย
- ชวนไปดูหนังหลังเลิกเรียนพร้อมกลุ่มเพื่อน
- กดหัวใจให้ในทักๆสตอรี่
- แอบอ้างชื่อคนที่ชอบและสร้างเรื่องว่าไปเที่ยวด้วยกันสองคน และนำไปเล่าให้เพื่อนฟัง

6.9 ครูให้นักเรียนร่วมกันเสนอความคิดเห็นว่าวิธีป้องกันพฤติกรรมการคุกคามทางเพศจากกิจกรรม

ขั้นสรุป (15 นาที)

6.10 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

9. การจัดบรรยากาศเชิงบวก

ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามอย่างหลากหลาย มีการประเมินถึงความพร้อมของตนเองเพื่อทำให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง โดยครูคอยชี้แนะและอธิบายเพิ่มเติม รวมทั้งใช้การเสริมแรงเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

10.1 Presentation เรื่อง แบบไหนใช่คุณงาม

11. การวัดและประเมินผล

11.1 วิธีการประเมิน

- สังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรม

11.2 เกณฑ์การประเมิน

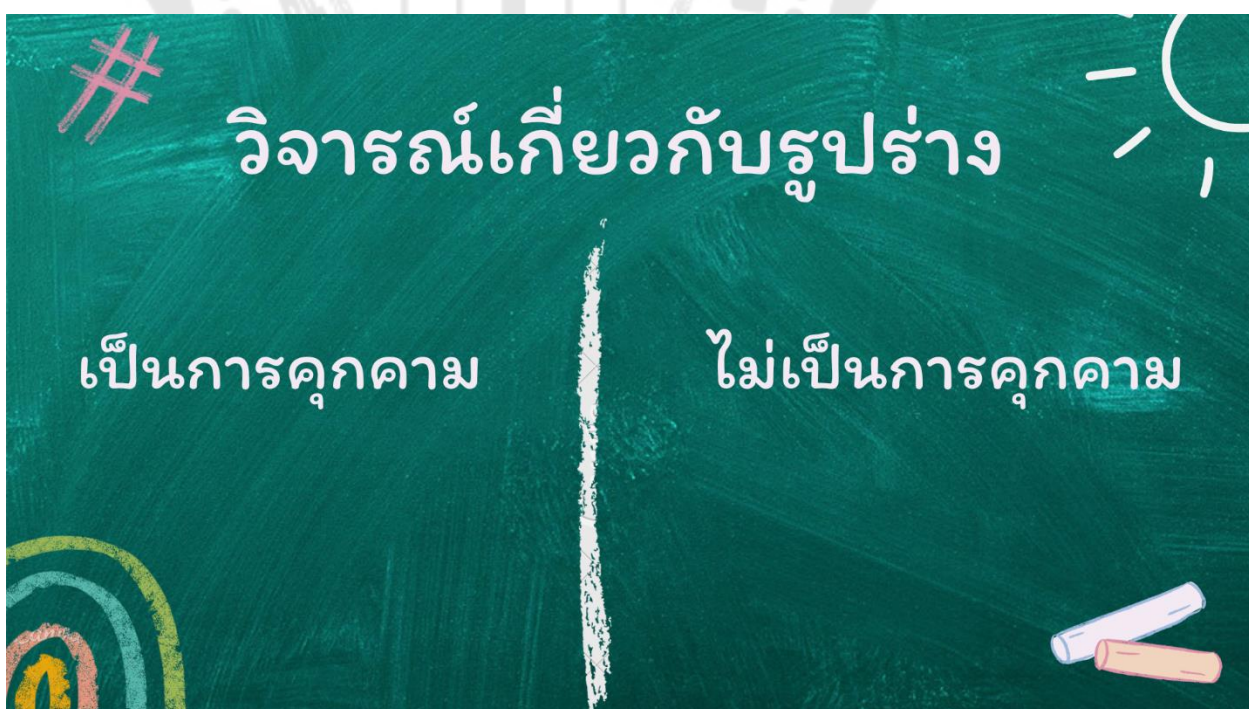
- สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

เกณฑ์	ข้อความบ่งชี้
ผ่าน	นักเรียนสามารถบอกเกี่ยวกับพฤติกรรมการคุกคามทางเพศและการป้องกันกรคุกคามทางเพศจากการเรียนที่ผ่านมาได้
ไม่ผ่าน	นักเรียนไม่สามารถบอกได้ในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

เกณฑ์	ข้อความบ่งชี้
ผ่าน	มีความตั้งใจร่วมกิจกรรม ให้ความร่วมมือในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมในชั้นเรียน และส่งงานตามเวลาที่กำหนด

ตัวอย่าง Presentation เรื่อง แบบไหนใช่คุณความ

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การป้องกันการคุกคามทางเพศ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง บังคับป้องกันการคุกคามทางเพศ

รหัสวิชา ก33901	รายวิชา กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน 5	กิจกรรมแนะแนว
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา
2566		
ผู้สอน นายณัฐพงษ์ จันทรา		เวลา 1
ชั่วโมง		

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานที่ 1

ตัวชี้วัดที่ 1.1 รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 3

ตัวชี้วัดที่ 3.1 รู้เท่าทันและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ตัวชี้วัดที่ 3.2 สามารถดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. สาระสำคัญ

การป้องกันการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียน นักเรียนต้องมีความเชื่อในความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ เพราะการรับมือ การแก้ปัญหา รวมไปถึงการป้องกันนั้นนักเรียนแต่ละคนมีวิธีการจัดการกับปัญหาการถูกคุกคามทางเพศที่แตกต่างกันออกไปและเชื่อว่าตนเองสามารถป้องกันการถูกคุกคามทางเพศได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. นักเรียนเข้าใจความหมายของการพฤติกรรมและวิธีการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ

ด้านทักษะ (P)

1. นักเรียนสามารถระบุวิธีการหรือพฤติกรรมป้องกันการถูกคุกคามทางเพศได้

ด้านคุณลักษณะ (A)

1. นักเรียนมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการป้องกันการคุกคามทางเพศ

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การป้องกันการคุกคามทางเพศ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการคิด

5.2 ความสามารถในการแก้ปัญหา

5.3 ความสามารถในการใช้การทักษะชีวิต

6. ชิ้นงาน /ภาระงาน

-

7. สาระการเรียนรู้สู่การบูรณาการ

-

8. วิธีการจัดกิจกรรม

ชั้นนำ (10 นาที)

6.1 ครูกล่าวทักทายนักเรียน

6.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการชวนนักเรียนคุยเกี่ยวกับวิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศในชีวิตประจำวันทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์

ขั้นสอน (35 นาที)

6.3 ครูนำเข้าสู่กิจกรรม “ บึงโกการป้องกันการคุกคามทางเพศ ”

6.4 ครูให้นักเรียนวาดตาราง 5*5 ช่อง

6.5 ให้นักเรียนเขียน พฤติกรรมที่เป็นการป้องกันการคุกคามทางเพศในรูปแบบออฟไลน์และรูปแบบออนไลน์

6.6 ครูพูดพฤติกรรมที่เป็นการป้องกันการคุกคามทางเพศในรูปแบบออฟไลน์และรูปแบบออนไลน์

- ปฏิเสธการสัมผัสจากบุคคลอื่น

- ไม่เข้าไปส่งงานกับครูตามลำพัง
- ปฏิเสธการไปไหนมาไหนกับเพื่อนต่างเพศตามลำพัง
- ปฏิเสธการไปบ้านเพื่อนตามลำพัง
- หลีกเลี่ยงการอยู่ในห้องเรียนในช่วงเย็นตามลำพัง
- ปฏิเสธการสนทนาเรื่องเพศ
- บล๊อคคนที่ส่งรูปอวัยวะเพศมาให้ทันที
- บล๊อคคนที่คอมเมนต์เกี่ยวกับรูปร่างของนักเรียนในแพลตฟอร์มออนไลน์
- แจ้งครูที่ปรึกษาเมื่อรู้สึกว่าถูกคนในโรงเรียนคุกคามทางเพศ
- เพิกเฉยเมื่อมีคนมาวิจารณ์เกี่ยวกับรูปร่างของนักเรียนในแพลตฟอร์มออนไลน์
- เดินหนีทันทีเมื่อมีคนแปลกหน้ามายืนข้างๆ
- หลีกเลี่ยงการเดินทางคนเดียวในซอยเปลี่ยว แม้จะเป็นซอยที่คุ้นเคย
- ไม่วิจารณ์หรือคอมเมนต์เกี่ยวกับรูปร่างของบุคคลอื่น แม้จะเป็นบุคคลสาธารณะก็ตาม
- ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวในแพลตฟอร์มออนไลน์
- ระมัดระวังในการโพสต์รูป หรือสถานที่ที่นักเรียนไปเป็นประจำ เพื่อป้องกันคนมาติดตาม
- บล๊อคเบอร์โทรศัพท์ที่โทรมาขอมีเพศสัมพันธ์กับนักเรียน
- ปฏิเสธที่จะส่งต่อสื่อลามก, อนุจารให้กับเพื่อน
- มีเพื่อนสนิทไปด้วยเมื่อต้องไปพบครูตามลำพัง
- มีเพื่อนสนิทไปด้วยเมื่อต้องเดินทางไปในที่เปลี่ยว
- กล่าวที่จะบอกเมื่อถูกคุกคามทางเพศในที่สาธารณะ
- เลือกรับเพื่อนหรือผู้ติดตามในแพลตฟอร์มออนไลน์
- เตือนเพื่อนเมื่อเพื่อนเริ่มมีพฤติกรรมคุกคามทางเพศ

6.7 เมื่อครูพบพฤติกรรมที่เป็นการป้องกันการคุกคามทางเพศในรูปแบบออฟไลน์และรูปแบบออนไลน์เสร็จแล้ว ให้นักเรียนตรวจสอบในตารางของตนเองว่ามีพฤติกรรมตรงกับที่ครูพูดหรือไม่ หากไม่แน่ใจว่าพฤติกรรมที่นักเรียนเขียนตรงกับพฤติกรรมที่ครูพูดหรือไม่ ให้นำไปสู่ขั้นตอนการอภิปราย และหาข้อสรุปโดยการ

โหวตของครูและนักเรียนภายในห้องว่าพฤติกรรมที่นักเรียนเขียนและพฤติกรรมที่ครูพูดนั้นมีความหมายตรงกันหรือไม่

6.8 หลังการตรวจสอบแล้วพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นการป้องกันการคุกคามทางเพศในรูปแบบออฟไลน์และรูปแบบออนไลน์ ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ในช่องที่มี

6.9 ครูพูดพฤติกรรมที่เป็นการป้องกันการคุกคามทางเพศในรูปแบบออฟไลน์และรูปแบบออนไลน์จนกว่าจะมีนักเรียนบิงโก การบิงโกจะต้องเรียงกันในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งดังต่อไปนี้

- แนวนอนทั้งหมด 5 ช่องติดกัน
- แนวตั้งทั้งหมด 5 ช่องติดกัน
- แน่แนวทแยงมุมใดก็ได้ 5 ช่องติดกัน

6.10 หากผู้ชนะในเกมบิงโก 5 คนเรียงลำดับจากคนที่ 1-5 และหาคนที่ X มากที่สุดแต่ไม่บิงโก 1 คน เป็นผู้ชนะ

ขั้นสรุป (15 นาที)

6.11 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

9. การจัดบรรยากาศเชิงบวก

ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามอย่างหลากหลาย มีการประเมินถึงความพร้อมของตนเองเพื่อให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง โดยครูคอยชี้แนะและอธิบายเพิ่มเติม รวมทั้งใช้การเสริมแรงเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

10.1 กระดาษ a4

11. การวัดและประเมินผล

11.1 วิธีการประเมิน

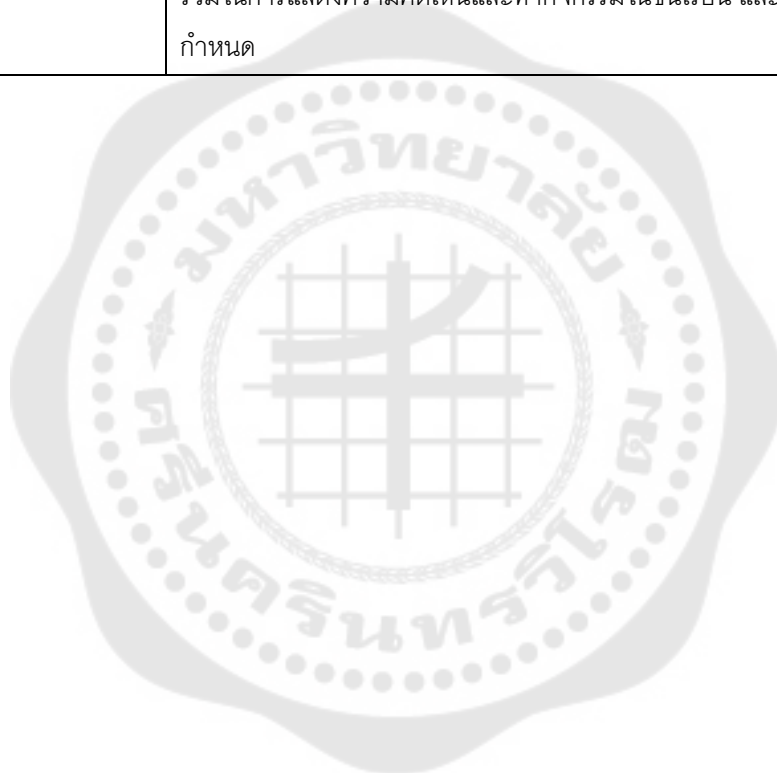
- สังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรม

11.2 เกณฑ์การประเมิน

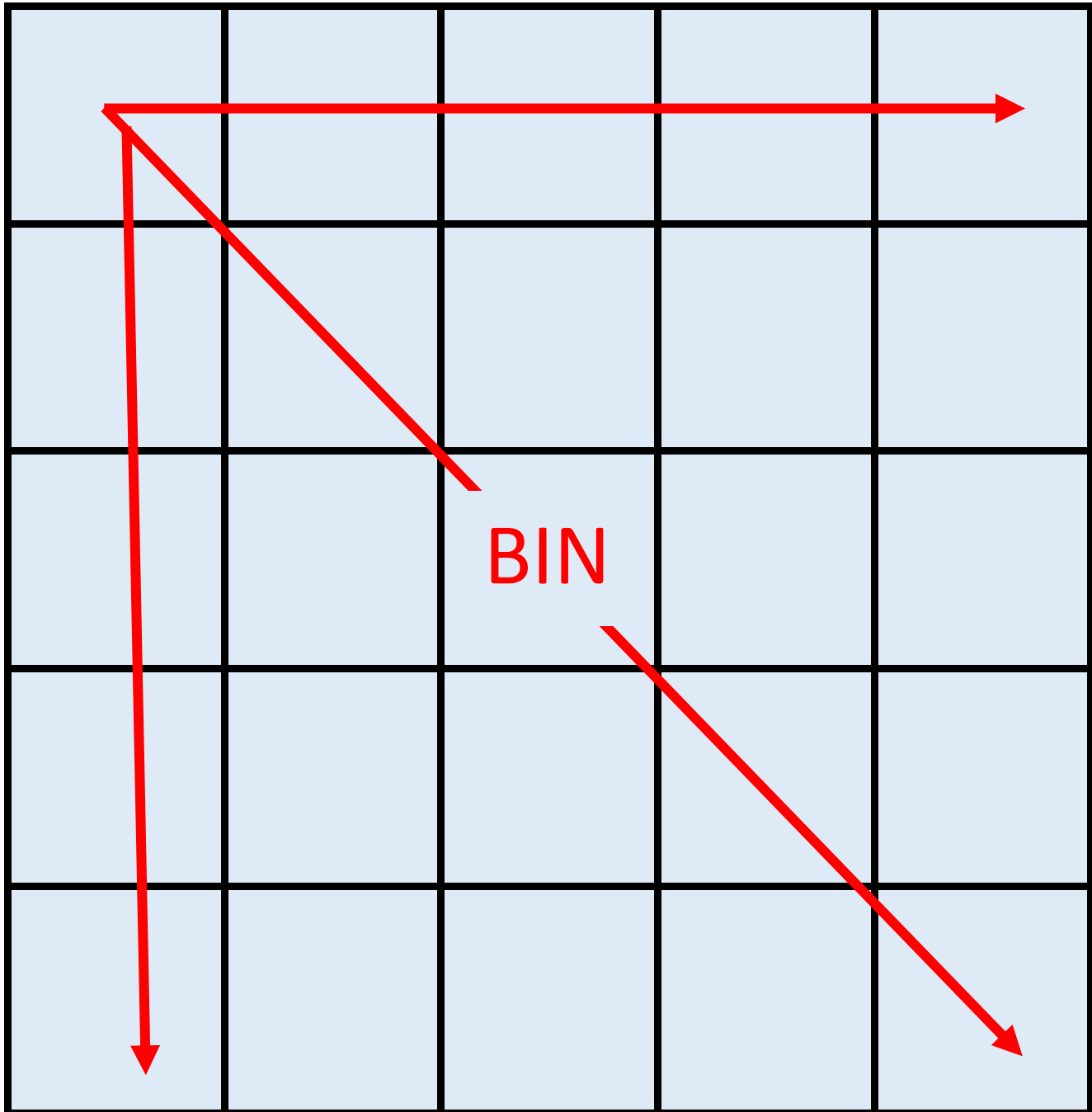
- สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

เกณฑ์	ข้อความบ่งชี้
ผ่าน	นักเรียนสามารถบอกเกี่ยวกับพฤติกรรมการคุกคามทางเพศและการป้องกันการคุกคามทางเพศจากการเรียนที่ผ่านมาได้
ไม่ผ่าน	นักเรียนไม่สามารถบอกได้ในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

เกณฑ์	ข้อความบ่งชี้
ผ่าน	มีความตั้งใจร่วมกิจกรรม ให้ความร่วมมือในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมในชั้นเรียน และส่งงานตามเวลาที่กำหนด

ใบกิจกรรม บึงโกการป้องกันการคุกคามทางเพศ

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การป้องกันการคุกคามทางเพศ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ทางที่เลือก

รหัสวิชา ก33901	รายวิชา กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน 5	กิจกรรมแนะแนว
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา
2566		
ผู้สอน นายณัฐพงษ์ จันทรา		เวลา 1
ชั่วโมง		

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานที่ 1

ตัวชี้วัดที่ 1.1 รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 3

ตัวชี้วัดที่ 3.1 รู้เท่าทันและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ตัวชี้วัดที่ 3.2 สามารถดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. สาระสำคัญ

การป้องกันการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียน นอกจากนักเรียนจะรู้และเข้าใจถึงวิธีการต่างๆ ที่ช่วยป้องกันการถูกคุกคามทางเพศแล้ว การป้องกันจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความตั้งใจที่จะแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศของนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ ด้วย เพื่อให้ตนเองไม่ตกเป็นผู้ถูกคุกคามทางเพศและเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือผู้อื่นได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. นักเรียนเข้าใจวิธีการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศในสถานการณ์ต่างๆ

ด้านทักษะ (P)

1. นักเรียนสามารถระบุนวิธีการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศในสถานการณ์ต่างๆ ได้

ด้านคุณลักษณะ (A)

1. นักเรียนมีความตั้งใจในการแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศ

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 การป้องกันการคุกคามทางเพศ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการคิด
- 5.2 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 5.3 ความสามารถในการใช้การทักษะชีวิต

6. ชิ้นงาน /ภาระงาน

- ใบงานทางที่เลือกของแต่ละกลุ่ม

7. สาระการเรียนรู้สู่การบูรณาการ

-

8. วิธีการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ (10 นาที)

- 6.1 ครูกล่าวทักทายนักเรียน

6.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการชวนนักเรียนคุยเกี่ยวกับวิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศในชีวิตประจำวันทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ในชีวิตประจำวันและนำเข้าสู่เกม Role Play ผ่านกิจกรรม “ทางที่เลือก”

ขั้นสอน (35 นาที)

- 6.3 ครูนำเข้าสู่กิจกรรม “ทางที่เลือก”

- 6.4 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม

- 6.5 ครูจะมีสถานการณ์ตัวอย่างมาให้ 4 สถานการณ์ที่ละสถานการณ์ ได้แก่

- **สถานการณ์ที่ 1** เด็กผู้หญิงมีเพื่อนชายชวนไปตักน้ำที่บ่อน้ำ แต่เมื่อไปถึงบ่อน้ำ พบว่ามีเพื่อนชายคนอื่นอยู่ในห้องอีกจำนวนมาก เด็กหญิงคนนั้นจะทำอย่างไร

- **สถานการณ์ที่ 2** นักเรียนชายมีนัดสอบซ่อมกับครูชายช่วงเย็นหลังเลิกเรียน ระหว่างที่กำลังทำข้อสอบ ครูพยายามคุกคามด้วยการสัมผัส นักเรียนชายจะทำอย่างไรกับสถานการณ์นี้

- **สถานการณ์ที่ 3** นักเรียนหญิงกำลังรอรถอยู่ที่ป้ายรอรถโดยสาร โดยมีชายหน้าตาไม่น่าไว้วางใจเดินตามมาตั้งแต่เดินมารอรถ ชายคนนั้นพยายามใกล้เข้ามาเรื่อย ๆ นักเรียนหญิงจะมีวิธีการจัดการอย่างไร

- **สถานการณ์ที่ 4** นักเรียนชายลงรูปในแพลตฟอร์มออนไลน์ของตนเองโดยเปิดเป็นสาธารณะ หลังจากนั้นไม่นานมีคนเข้ามาคอมเมนต์ในแพลตฟอร์มออนไลน์ของนักเรียนในเชิงคุกคามทางเพศ รวมถึงมีการส่งภาพอวัยวะเพศ และข้อความมาข่มขู่ นักเรียนจะมีวิธีการจัดการอย่างไร

6.6 หลังจากครูพูดสถานการณ์เรียบร้อยแล้ว ครูให้แต่ละกลุ่มร่วมกันระดมสมองว่าหากนักเรียนกำลังตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวนักเรียนจะมีวิธีป้องกันตนเองและเอาตัวรอดอย่างปลอดภัยได้อย่างไร เวลาสถานการณ์ละ 5 นาที

6.7 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงวิธีการป้องกันตนเองและการเอาตัวรอดจากสถานการณ์ดังกล่าวที่ละกลุ่ม

6.8 หลังจากทุกกลุ่มแสดงเสร็จแล้วให้นักเรียนทุกคนโหวตวิธีการป้องกันตนเองและการเอาตัวรอดจากสถานการณ์ดังกล่าวที่นักเรียนชอบและเลือกได้เพียง 1 กลุ่ม

6.9 ครูสรุปผลโหวตจาก 4 สถานการณ์ว่าในแต่ละสถานการณ์นักเรียนเลือกวิธีการป้องกันตนเองและเอาตัวรอดของกลุ่มใด

ขั้นสรุป (15 นาที)

6.10 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับและการนำไปใช้ในชีวิตประจำ

9. การจัดบรรยากาศเชิงบวก

ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามอย่างหลากหลาย มีการประเมินถึงความพร้อมของตนเองเพื่อทำให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง โดยครูคอยชี้แนะและอธิบายเพิ่มเติม รวมทั้งใช้การเสริมแรงเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

-

11. การวัดและประเมินผล

11.1 วิธีการประเมิน

- สังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรม

11.2 เกณฑ์การประเมิน

- สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

เกณฑ์	ข้อความบ่งชี้
ผ่าน	นักเรียนสามารถบอกเกี่ยวกับพฤติกรรมการคุกคามทางเพศและการป้องกันการคุกคามทางเพศจากการเรียนที่ผ่านมาได้
ไม่ผ่าน	นักเรียนไม่สามารถบอกได้ในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

เกณฑ์	ข้อความบ่งชี้
ผ่าน	มีความตั้งใจร่วมกิจกรรม ให้ความร่วมมือในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมในชั้นเรียน และส่งงานตามเวลาที่กำหนด

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การป้องกันการคุกคามทางเพศ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง Quizizz คิดซิ

รหัสวิชา ก33901	รายวิชา กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน 5	กิจกรรมแนะแนว
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา
2566		
ผู้สอน นายณัฐพงษ์ จันทรา		เวลา 1
ชั่วโมง		

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานที่ 1

ตัวชี้วัดที่ 1.1 รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 3

ตัวชี้วัดที่ 3.1 รู้เท่าทันและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ตัวชี้วัดที่ 3.2 สามารถดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. สาระสำคัญ

การป้องกันการคุกคามทางเพศ หมายถึงวิธีการป้องกัน รับมือ และแก้ไขปัญหาการถูกคุกคามทางเพศในโรงเรียน นักเรียนจำเป็นต้องมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในเรื่องของการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศและความสามารถในการจัดการกับการถูกคุกคามทางเพศ รวมไปถึงความตั้งใจในการแสดงออกเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศในชีวิตประจำวันและรวมถึงข้อมูลและการตอบโต้ในแพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. นักเรียนเข้าใจความหมายของการป้องกันการคุกคามทางเพศในชีวิตประจำวันและแพลตฟอร์มออนไลน์

ด้านทักษะ (P)

1. นักเรียนสามารถระบุวิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศในชีวิตประจำวันและแพลตฟอร์มออนไลน์ได้

ด้านคุณลักษณะ (A)

1. นักเรียนมุ่งมั่นในการแสดงความคิดเห็นและการร่วมกิจกรรมในห้องเรียน

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 การป้องกันการคุกคามทางเพศ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการคิด
- 5.2 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6. ชิ้นงาน /ภาระงาน

-

7. สาระการเรียนรู้สู่การบูรณาการ

-

8. วิธีการจัดกิจกรรม

ชั้นนำ (10 นาที)

- 6.1 ครูกล่าวทักทายนักเรียน

6.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการชวนนักเรียนคุยเกี่ยวกับวิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศในชีวิตประจำวันทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ในชีวิตประจำวัน และให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามผ่านกิจกรรม “Quizizz คิดดี”

ขั้นสอน (35 นาที)

- 6.3 ครูนำเข้าสู่กิจกรรม “”

- 6.4 ครูเข้าเว็บไซต์ Quizizz.com

6.5 ครูอธิบายวิธีการเข้าใช้งานและเข้าร่วมเกม Quizizz รวมถึงกติกาในการตอบ โดยคำถามใน Quizizz จะเป็นคำถามที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่ผ่านมาทั้งหมดทั้งพฤติกรรมที่เข้าข่ายการคุกคามทางเพศ วิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศ และวิธีการเอาตัวรอดจากสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ

6.6 ครูเปิดคำถามใน Quizizz.com และให้นักเรียนเข้าร่วม

6.7 ครูสรุปคะแนน

6.8 ครูให้นักเรียนทำแบบสอบถามการป้องกันการคุกคามทางเพศ

ขั้นสรุป (15 นาที)

6.8 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

9. การจัดบรรยากาศเชิงบวก

ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามอย่างหลากหลาย มีการประเมินถึงความพร้อมของตนเองเพื่อทำให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง โดยครูคอยชี้แนะและอธิบายเพิ่มเติม รวมทั้งใช้การเสริมแรงเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

10.1 Quizizz.com

11. การวัดและประเมินผล

11.1 วิธีการประเมิน

- สังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรม
- ตรวจแบบทดสอบ

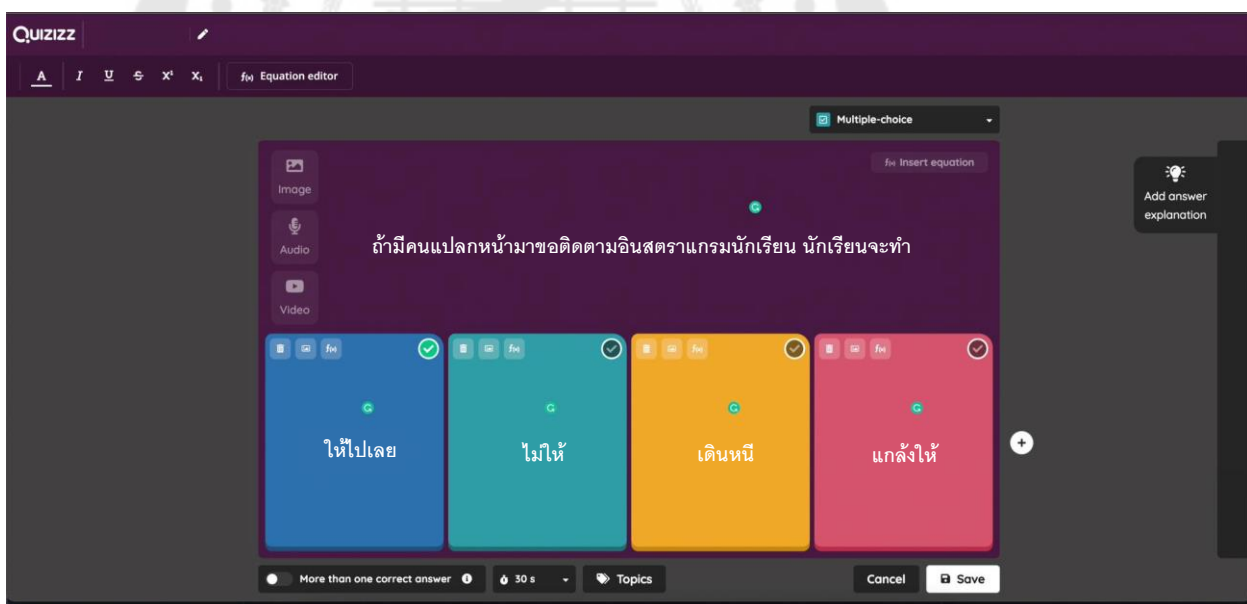
11.2 เกณฑ์การประเมิน

- สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
- การตรวจแบบทดสอบ

เกณฑ์	ข้อความบ่งชี้
ผ่าน	นักเรียนสามารถบอกเกี่ยวกับพฤติกรรมการคุกคามทางเพศและการป้องกันการคุกคามทางเพศจากการเรียนที่ผ่านมาได้
ไม่ผ่าน	นักเรียนไม่สามารถบอกได้ในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

เกณฑ์	ข้อความบ่งชี้
ผ่าน	มีความตั้งใจร่วมกิจกรรม ให้ความร่วมมือในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมในชั้นเรียน และส่งงานตามเวลาที่กำหนด

ตัวอย่าง Quizizz.com

ประวัติผู้เขียน

